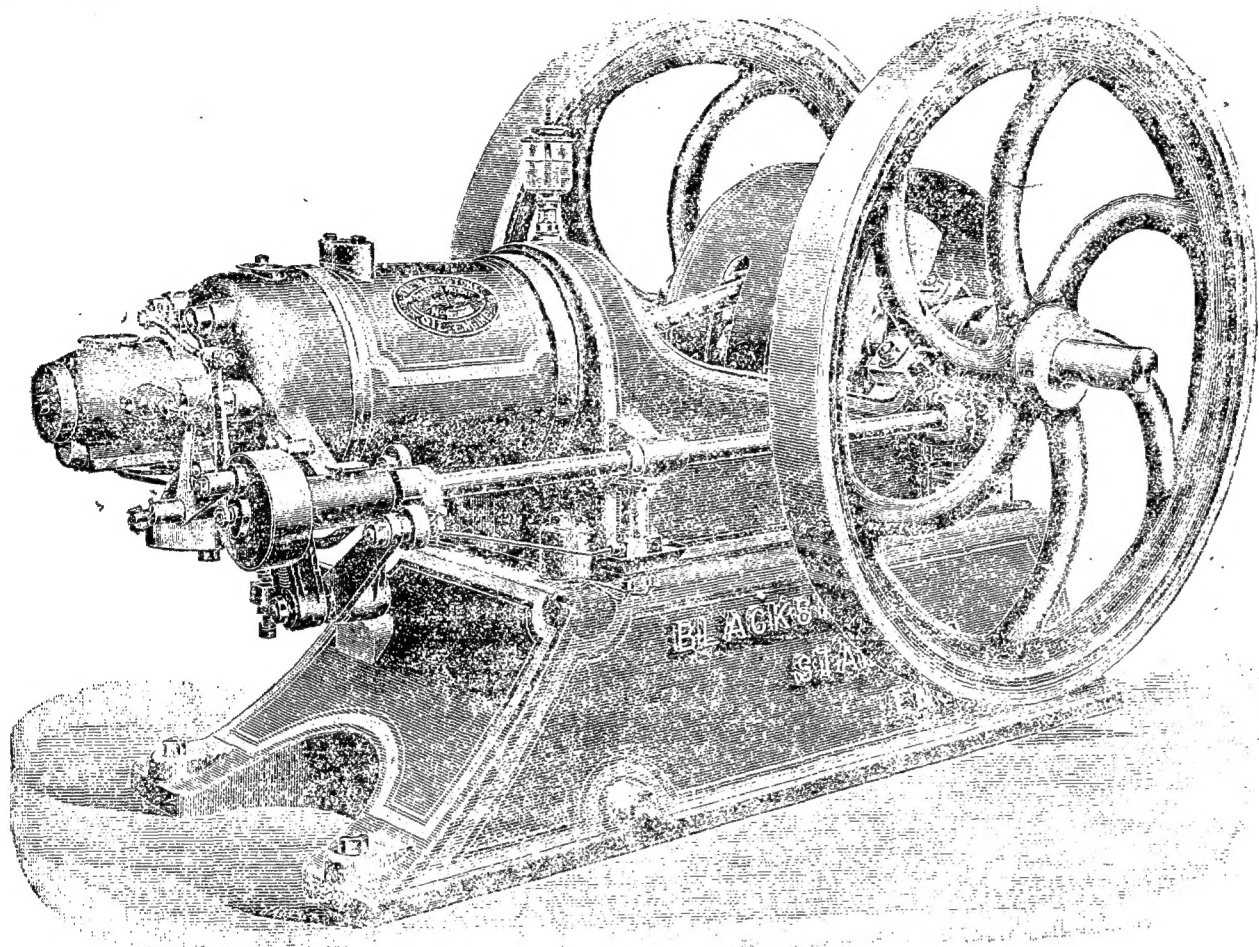

30819

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VO. 5. చెన్న పట్టణము 1920 వ సం॥రం జనవరి నెల 12 వ తేది సోమవారము NO. 234
సంపుటము. ౬ సిద్ధార్థి నామ సంవత్సర శుక్ల మాస బహుళ సప్తమి ౭. సంచిక ౨౩

బ్లాకు స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

శిరసనాయిలు, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నుకయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాకు స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు నుంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

పోలు ఏజంట్లు:

మార్షలు సన్స్ & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్.

1306

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, శైకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి తెక్కినది. ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంతమాత్రమున నయముగను.

మలధ వెల 0-10-0 అణాలు.

మోహినితైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

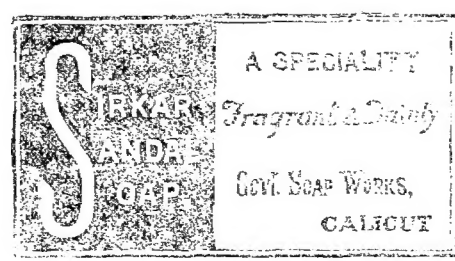
ఆంధ్ర దినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	18-0-0
6 మాసములకు	9-0-0
3 మాసములకు	4-8-0
1 మాసములకు	1-8-0

ఆంధ్ర వారపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	3-0-0
-------------	-------

“ఆంధ్రపత్రిక” పోస్టుబాక్సు నెం 212 మదరాసు.

ఈ సాబన్... విశిష్టత... మృదుల... అన్నియుగాలూ సులభముగా పనిచేయుచున్నది. అన్నియుగాలూ సులభముగా పనిచేయుచున్నది. అన్నియుగాలూ సులభముగా పనిచేయుచున్నది.

180 పులిల పుస్తకము ఉచితము
అకోగ్యమను కార్యదేవులు... పొందిన స్వా...
కావలసిన గొప్పవిధమున అనుసరించుచున్నామే కను...
నుచున్నది. ఈ పుస్తకమున పుస్తకము అకోగ్యమార్గ...
మాకు కలగలేని కఠినసాధ్యమును సులభముగా చేయుచు...
యోగ్యమైనది ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము ఇలాంటిగా...
నింజును. పొందవచ్చును. మీ మీ భరించి సంపాద...
ను. కంటితే ప్రాచుర్యమును.

వలపునోటీసు.

ఇందువల్ల ఎల్లరకు తెలియజేయునది ఏమనగా యలమర్రు అందు అంబరుపేట యెట్టేటలో చేరిన పెద్దయ్యల గ్రామములలోని కమలం సావరం భూములయొక్క జీరాంతి హక్కు లేక యితరతనములను పెద్దయ్యలలో కనుపరచిన ప్రకారం మహమ్మలలో అందులో కనపరచిన లేదీలను తరువాతగోజులలోను అవసరమైనయెడల ముందు తెలియజేయబడే లేదీలయందును బహిరంగముగా వేలం వేయబడును. ప్రతిలాటున సర్కారుపాటవైన ఎక్కువగా పాడునట్టి పాటదారుని పేర కొట్టివేయబడును.

2. పాట మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు ప్రారంభము చేయబడి సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆపబడును. అవసరమైనయెడల మరుసటిదినము తిరిగి పాటపాడబడును.

3. సదరుభూములు యిటీవల రీసర్వేచేయబడినవి. పెద్దయ్యలలో రీసర్వే విస్తీర్ణముతో నమూదుకాబడినవి. యీ పాలములయొక్క స్థలనిర్దేశం యింకా యితరతనస్థితు యెట్టేట మానేజరు సహకారంతో యింకా కేట్రీ వీరాస్వామి నాయుడు గారి వలన తెలుసుకొనవచ్చును. యీభూములకు ప్రక్కన వున్న పాలములలో యెట్టేట తాలూకు పెద్దవిస్తీర్ణములు యితరతన ఆక్రమింపబడినవి. ఆభూములు ఆక్రమణదార్ల వద్దనుంచి తీసుకొనబడిన తర్వాత యిప్పుడు ప్రక్కభూములకు యీ 1 కి రాబడిన పాటమొత్తంలో 3 ఖరీదుకు జయమును పొందిన పాటదారులకు యివ్వబడును.

4. యందులో జరిపిన పెద్దయ్యలలో నమూదుచేయబడిన లేట్టుప్రకారం 1880 ఫసలిలగాయకు యెట్టేటవారికి కిస్తు యివ్వవలసివుంటుంది. యిదిగాక డెల్టా బాపతుపల్లం భూములకు గవర్న మెంటుకు యివ్వవలసిన నీటితిర్వ కెస్సులు వగైరాలు అలాహిదాగా గవర్న మెంటుకు చెల్లించుకొనవలసివుంటుంది.

5. యీభూములు ఒక్కొక్కప్రతి అందులోని చెట్లు సహా వేలం వేయబడును. కాని వేలంవేయు అధికారి వీలును బట్టి ఎన్నిలాటయినను ఒకలాటుగా కలిపి వేలంవేయవచ్చును. ఆఖరుపాటదారు జమీందారుగారివలన పాటఖాయపర్చబడిన తర్వాత పాటమొత్తం యావత్తు చెల్లించినపాట యెట్టేట ప్రధానస్థులద్వారా భూమిని స్వాధీనపరచబడును. స్వాధీనపర్చబడినపాట 1880 ఫసలికి రయితీపట్టాను పొందవలెను. అవసరమైనయెడల పాటదారు స్వంతభర్తృమీద దస్తావేజు రిజిస్టరీచేసి యివ్వబడును.

6. పాట జమీందారుగారి మంజూరుతరువుతో లోబడి కొట్టివేయబడును. జమీందారుగారు గాని లేక వేలము వేయు అధికారుగాని కారణములను యివ్వకనే సదరు పాటను ప్రోసివేయటకు అధికారము కలిగియుండురు.

7. పాటపాడదలచుకొన్న ప్రతిపాటదారు వద్దనుంచి ఒక్కొక్కలాటుకు రు 25-0-0 చొప్పున ధరావతు పుచ్చుకొనబడును. ఒక్కొక్కలాటు పాటముగింపుకాగానే ఆఖరుపాట మొత్తములో నూటికి రు 25-0-0 లు అయ్యేలాగు ధరావతు కట్టవలెను. ఆలా కట్టినయెడల తాను మొదట చెల్లించిన ధరావతు తిరిగి యివ్వకనే ఆఖరుపాటదారు జవాబుదారీమీద తిరిగి పాటపాడించబడును. సదరుపాటవలన మొదట పాట మొత్తముకన్న ఎక్కువవచ్చినయెడల ఎక్కువ మొత్తము మొదట ఆఖరుపాటదారుకు యివ్వబడును.

8. పాటఖాయపర్చబడిన సంగతి పాటకారీఖు లగా యింకా వారంకోజులలో నూజీడు గ్రామంలో కొట్టగోడకున్న రాజాఅశ్వీనులోను (వారములక ముగా నోటీసు వ్రేలాడగట్టబడును. పాటఖాయపర్చబడిన 15 కోజులలోగా ఆఖరుపాటదారు మిగతాపాట మొత్తం కాజాలోగాని నూజీడు గ్రామములో హుజూరు మైజరీలో గాని జమకట్టవలెను. ఆలా జమకట్టినయెడల మొదటిపాట లోని మరతుల ప్రకారం తిరిగి పాట పాడించబడును. పాట మొత్తం పూర్తిగా చెల్లించినట్లే భూమి స్వాధీనపర్చబడవలెను.

9. పాటపాడదలచుకొన్న వారు స్వయముగా రా వీలు కలుగనియెడల వారివలన క్రమమైన అధికారమును పొందిన యేజంటువలన పాటపాడించుకొనవచ్చును.

10. ప్రతిలాటుకు తెలియపర్చబడిన విస్తీర్ణములో యీ 1 కి నూటికి 10 సెంటుకు మించనికొరత వున్నయెడల సదరు కొరతభూమికి మజరా యివ్వబడును. అట్లు తక్కువపరిమాణం యీ 1 కి పదిసెంటుకు హెచ్చినప్పుడు వేలము లేదీలగాయకు రెండుమాసములలోగా దరఖాస్తు చేసినయెడల దామాషాయి ప్రకారం దెబ్బ తిరిగి యివ్వబడును.

11. పాటపాడదలచుకొన్న వారు వేలపులేదీలోగా గ్రామపురోగస్థుల సహాయముతో సదరు భూములను గుర్తించుకొని భూస్వామివమున్న బాగామాచుకొని తృప్తిపరచుకొని పాట పాడుకొనవలయును.

12. పాట ముగింపు కాగానే అవసరమును పొందిన పాటదారు ధరావతులు వాపసు చేయబడును.

పెద్దయ్యలు.

గ్రామం పేరు	భూమి వివరము	మొరక లేక పల్లం	సర్వే నెంబరు	పరిమాణం	రు 1 కి కిస్తు	వేలం తారీఖు	వేలం వేయు ప్రదేశము	వేలం వేయు ఆఫీసు	
యెలమర్రు	1. నూరేకారపు నిబ్బలు 2. కంభం వెంకటం తా యెట్టేటవారు కొర్రువేలంలో కొని వున్న స్థలం అందులో ని పూరి ఇల్లు సహా. 3. బాపట్ల నరిసి గాడు తా డిల్వీ			188½ చతు రపు గజము లు. 76 చతురపు గజములు.		17-1-20	యెలమర్రు.	మేనేజరు	
పెదవద్దాలి	కమతము.	బాపతుపల్లం. డిల్వీ డిల్వీ డిల్వీ డిల్వీ డిల్వీ మొరక. బాపతుపల్లం. కొంత బాపతుప ల్లం కొంత మొరక	రీసర్వే 46 71/1 71/1 82/1 10 438 448/ 457/2 502	3 0 0 1 7 0 0 1 1	91 41 74 25 8 29 57 4 4	8 0 0 0 0 0 0 0 0	19-1-20	పెదవద్దాలి	మేనేజరు
	యీనాం.	బాపతుపల్లం.	81	0	82	5	0	0	
				18	95	కట్టు బడి			
ముక్కలూడి	ప్రాతర్జన్యము సావరం.	బాపతుపల్లం. డిల్వీ మొరక.	రీసర్వే 95 98 94	4 8 5	16 51 61	6 6 8	4 4 0	0 0 0	ముక్కలూడి కాశేవార
	ఈనాం.	మామూలుపల్లం.	రీసర్వే 128/2	8	12	5	0	0	
తాడంకి	కమతము.	రీసర్వే 56/8	0	39	6	0	0	0	20-1-20
యాకమూరు	విడిచి పెట్టబడిన బండెలవొడ్డిపల్లం. గుడివాడ డి ము	రీసర్వే 56/8	0	39	6	0	0	0	20-1-20
పత్తేలంక	కో ఫైలు నెం O.S. 990/1894 రు లో ఎట్టేటవారు కొన్న స్థలం అందులోని చె ట్లతో సహా.								
మమూరు	కమతము.	మొరక. కొంత మొరక కొంత మామూలు పల్లం.	రీసర్వే 814 290	1 4	26 82	8 8	4 4	0 0	20-1-20
						మొరక పూ శే	11 0	0	
అంకంపాలెం	గవర్న మెంటు జీ రాయితి	మొరక.	282/A 286/A 286/2 254/104 254/2B 252/6 F	10 1 0 0 0 0	59 51 35 19 26 28				31-1-20
వాకపల్లి	మొఖాసాభూమి	బాపతుపల్లం.	58/5 18 27/3	2 6 0	41 38 16	6 6 6	4 4 4	0 0 0	
				8	95				
తాడిచర్ల	కో వేలంలో ఎట్టే టకు వచ్చుగిరియై న తల్లిభూమి.	మొరక.	262	4	9	0	14	0	తాడిచర్ల
పోతవరపాడు	జీరాయితి.	మొరక.	187	0	12	2	0	0	
మర్లపాలెం	కమతము.	జరియ.	రీసర్వే 116	5	53	1	8	0	ఆకిరిపల్లి
తీడిగుంట	1. వెంకుటెంటిలో సగమున్న అందుకు సంబంధించిన ఖాళీ స్థలం 2. స్థలమున్న అన్న లోవున్న పూరి ఇల్లు								సోమవరం
మొఖాసా									తీడిగుంట

యలమర్రు అండు అంబరుపేట } శ్రీ రాజా కోథనాద్రి అప్పారావు బహద్దరు, జమీందారుగారు.

ఇదివరకే రాజధానిలో నిట్టి సౌకర్య మెన్నడును గా
పడలేదు. కాన నీగిప్పు గురుపాయమును చుట్టునుగా
యోగింపుడు. స్త్రీలకలంకారము పురుషుల కావశ్యకత.

కంట్లోలు విచారణ

ఈ. వ. వాల్టర్ వి. సి. ఎన్. గారి యెదుట

(మా ప్రత్యేక శీఖరునియొద్దనుండి)

జనవరి 5 లేదని చురుకూర్చు సాహెబుగారి తరపు సాక్షిగా చింతలచెర్వు మామయ్య కంట్లోలుగారిని విచారించిరి. వీరికిఁబట్టె బెజవాడలో తహశీలుదారుగా నుండి ఇప్పుడు గుడివాడ తాలూకా తహశీలుదారుగా నున్నాడు. మోహాలాల్ మొదలగు మార్కెట్ల విద్యుదును కమాం దీరు చేసినప్పుడు తాను బెజవాడ తాలూకా తహశీలుదారుగా నుండినందు చురుకూర్చు సాహెబుగారిలోనుండ తాను తెల్లపనియొనెత్తువధులకు కొని విశేషముగ నిలువజేసిన వారియొక్క ఉత్తము విద్యుదును కమాం దీరు చేయుటకు కలెక్టరుగారి యాత్రార్థము గల వనియు మోహన లాలా తమకు కొంతకేసు యిచ్చినందువలన కమాం దీరు చేసితి మనియు దీహిలకు సప్లయ యొక్కవగ కావలసియున్నందు వలనను భరణ కింగించుటకు కమాం దీరు చేయవలసిందిగా కలెక్టరుగారు తమకు సంతకము చేసినందు కేవల జరుగి మొదలగు మామయ్య మార్కెట్లను ఎంత యెన్నుది చెప్పవలసినదని హేమచంద్రగారి గుమాస్తాలకు చురుకూర్చు సాహెబుగారి ఒకసాక్షియైన అడుగగా వారు తమకు తెలియదని చెప్పియె అదవారము వ్రాసిన ప్లేటు మెంట్లు వ్రేసిన తం తకును చేయనందున వాండ్లను మామయ్యసాహెబుగారు దివ్యుటి మ్యూజిక్కుగావించుటకు రమ్మని అడుగగా ఎట్టిబలవంతము లేకుండగనే వారు తాముగూడ చెప్పకొంద మని చెప్పి వచ్చినందు హామీను కానిస్తేలియ ఒకడున్నమాట వాస్తవమనియు అంతకంటె నెక్కువనిష్పంధము జుగతే దనియు బుద్ధిపూర్వకముగ కమాం దీరు లేకుండగనే దీహిలకు విద్యుదు సప్లయ చేయువారలకు కొంచెము ఎక్కువరేట్లు ఇచ్చించుచుంటిమనియు కేవల జరుగి మొదలగు విద్యుదు కమాం దీరు చేసినప్పుడు దార్మికాంశ గారిగుమాస్తా తమవిద్యుదును కమాం దీరులో నిమిత్తములేకుండ తనంతటతాను అమ్మిద నని చెప్పినందు దార్మికాంశగారి విద్యుదును కమాం దీరు చేయు నిమిత్తము సీట్లు తీయుచుండగా తాను తెల్ల పోతినని యు. కరువార ఏమిజరిగినది తమకు తెలియదనియు చెప్పిరి.

తరువాత సాక్షి, కవుతరం కాపురమును గొప్పపూ వ్యామును ప్రజాపిత జీవనమునం దధికముగ బాల్సాన వారును, కృష్ణాజిల్లా రైతులసంఘమునకు కార్యదర్శియు నగు కానూరి వేంకటాచలకవియ్య చాదరిగారు యిట్లు చెప్పిరి.

నేను ఘమాడు రెండుమాసముల క్రింద, ఒకకోజువుద యందు గవర్నరు పేటనుండి బెజవాడకు వెళ్లుచుంటిని. ఏలూరు కాలువనంటెనైన రెండు పంటెల్లుబండ్లు, బండ్లనిండ విన్న విన్నమాటలు, ఆబండ్ల నెనుక ఘమాడు 40 చుండి కడులీదజను లు, ఆ బీద జనుల ఆర్త వాదములు, ఇది నే ను చూచుట మొదటిసారి. నేన చట నిలువ బడితిని. ఆ బీదజనుల ప్రశ్నించితిని. మరంతకోద న మ ధికమాయె. అది కలచుకొన్న ఇప్పటికీ, అపరిమితముఖము వచ్చుచున్నది. "నిన్న సాయంత్రం విద్యుదు కొనుక్కొని అద టవట విధియగులమిదను, కస్తూకా పరమేశ్వరీ సుత్రము లోను మాటలు కలకైంద బెట్టి వరుంటిమి. ఒక రాత్రినేక రాదీయవచ్చి మమిద్దీ ఒక కోట్లో మామాటలు తడ నేసిరి. తెల్లవారుడు ఏప్పుయ అచటనే పడివుంటిమి. యీ తాలూకాలోని విభారంబట్టు మొదలయిన పూర్వవాళ్ళ ము" అని వాళ్ళు వాలో చెప్పిరి. కడు కృష్ణులు కూడ అం దుండిరి. రేపు అట్లెద్ది పండుగకు కన్ను పుండలని కచ్చింది. అని వీడ్చిరి. విద్యుదు విహీను తమగ్రామములతే. ఉన్నచోట్ల వైసనకప్లయకాదు. చాలాగిరాక రి కేల్లుకూడా ఇక్కయ. పకు పులుకూడా తినవు. నాలుగుదుకోజులకులి నిలవచేసికొని, కా నుక్కున్నాడు. అని ఏప్పుయండిరి. నేను బెజవాడ పూర్వోక తెల్లపనిమానుకొని వాళ్లను వెంటబెట్టుకొని బెజవాడ వ్రేగిన కమిటిమెంబరు శ్రీ కాశేర్వరావు పంతులుగారిద్దరు తెల్ల పాను. వారు ఇంటిద్దరేరు డిప్టీతహశీలుదారు వెంకటాచారి గారి ఇంటిద్దరు వున్నారనివని అచటికి వెల్లివాను. వారు అచట వున్నయవల్ల కంట్లోలు డిప్టీతహశీలుదారు సహాయము బీద వాళ్లకు లభింపగలదని కలదితిని. వారు అచటకూడా లేరు. బీదవాళ్లు గోలయెత్తిరి. వారు తహశీలుదారు గారు పరచ యుట కాకపోయినను మాట్లాడ దలచి వెల్లివాను. వసారా

లో గదివున్నది. మిద్దాపురం ఎట్టేలు మానేజరు యెర్రంకెట్టి వీరాస్వామి నాయుడుగారున్న ఆచారిగారున్న మాట్లాడు యున్నారు. నేను వా కలకాశము దొరకుటకు వేచియు న్నాను. వసారాలోనే నిలుచున్నాను. ఇంకా అనేకమంది వున్నారు. నేను పావుగంటసేపు నిలుచున్న తరువాత, ఒక రాదీరచ్చి, ఇంకాకటి చునినీ, ఈ చునినీ, నండితని ఎరుక తరచినాడు. అంతట ఆ గ్రహ మైన చూపుల కో, వాస్తాభి న య ము లో, ఆ నూ య లో మా దిన చూపులలో తెల్లపాముని కష్టలేవెను. తమ దర్శనము కారకే వచ్చితిని విభేదకతో మనవిజేసితిని. వాకోసం తిప్పివాళ్లు వారు దండమువెట్టెదరు. నీవు అట్లా వెట్టలేవు. నీవు మాటలవాళ్ళకు వెంటబెట్టుకొని, తెల్ల పావే. ఇంతలో మాదర్శనమేల నికు అనిరి. రాదీయను వీరును మాట్లాడుకున్న మీద కార్యణము వహించినారు. ఇక లాభములేదని కలచి తిని. చెప్పి దండము వెట్టిం చుకు నే వా రేవా? అంటిని. మరింత కోర్కె ధము హెచ్చెను. "పూర్వకాబట్టి" అనెను. వెంటనే గ్రహించివెట్టుకున్నాను. చడియబడినట్లు (పారంభముకాగానే, ఒక జవాను గెంటు టకు మెదమిద చెయ్యిచేసెను. వానిచేత సోమన్న. గెంటు టకు వాడి! సాధ్యము కాకపోయెను. రాదీ మొహాన్తీ అనే వాడు కూడా వానికి సహాయమయ్యెను. నన్నెగిరివారు చాలామంది అచటవున్నారు. వారందరుక ఆ, ఆ, ఆ, అను చుండిరి. నేను విదలిం చుకొను చుంటిని ఎట్లో వాళ్ళ వారి నుండి కప్పుకొని, డిప్టీ తహశీ లుదారుని ఎరుకీకి వెల్లి ఇది మీరు చూపుదమునా ఆ అడి గితిని. మరింత కోమముతో ఇంగ్లీషుతో వాలోమాట్లాడిరి. వీ రాస్వామి నాయుడుగారు నన్ను నూర్చి ఏమా ఇంగ్లీషున చెప్పి రని అనుకున్నాను. అప్పుడైనా జవానుక రాదీయ చీవాట్లు అయినను వెట్టలేదు. నైగా చీటివ్రాసి రా రేకపోయినావా అనెను. మెదట దండము వెట్టలేదంటిరి. ఇంతకు చీటివ్రాసు లేదంటిరి. మీదగ్గ రకు నచ్చే వాండ్లు ఎందరు మీ కు దండమువెట్టెదము ఎనుచును. ఎందరికి చీట్లు వ్రాయదం తెలియను. అట్లుచేయని వాండ్లకు కలగకలసిన ప్రతిఫలము - కేవా? మీరంటి అధికారులకు, అనేక ప్రజల కష్ట నివార ణకు సంబంధించిన పురోగము ఇచ్చుటవలన, కృత్యమైన (బ్రిటిషు ప్రభుత్వోక్తికూడా అపకర్తి వచ్చుచున్నది. అని చెప్పి వెల్లివాను. చార్జి ఇచ్చుటకు ప్రయ త్నించుతిని. న బని స్టంట్లు కలెక్టరు గారిద్దరు ఇ క్కురత ననుకున్నాడు. వీరాస్వామి నాయుడుగారు తాను స్వామిల గోలూ అయినతో వనిపండి వచ్చివానియు, ప్రతి వానికిని చార్జి ఇవ్వదం మీరు ఎక్కువ పనివాటలు గలవారు కాన, మీరు వెట్టుకోవద్దనియు, తాను చీవాట్లు బెట్టితి నని యు చెప్పిరి. వీరాస్వామి నాయుడుగారే ఇట్లు వెకాశు చున్నపుడు మన మేమి చేయవలయును అనుకొని అగ్రాత్రి ఇంటికి వెల్లివారు. తిరుగా మరునటిపురముకు వచ్చివారు. త్రి నెంకలెక్కగారు ఆరోజే తిరువూరు ప్రయాణ మగుచు న్నారని తెలిసినది. తిరుగవలసి వచ్చునని మునిజేసి వారు అని చెప్పిరి.

తరువాత విచారించబడినది, బెజవాడ కంట్లోలు డిప్యూ టి తహశీలుదారు వెంకటాచారిగారి తరపున డిప్యెక్టు సాక్షి గా విచారింపబడిన యెర్రంకెట్టి వీరాస్వామి నాయుడు గారు; ఈయన డిప్యూటి తహశీలుదారుగనుండి మిద్దాపురము యెట్టే టుకు దొరకనమువారిచే మానేజరుగ బడు లివ్వబడినవాడు. తాను ఆరోజు ఉదయము మిద్దాపురము యెట్టేలువారి దీహిల నినుయమై మాట్లాడుటకు వెంకటాచారిగారి బసరు తెల్ల పాట్లాడుచుంటి ననియు, కానూరి వేంకటాచలకవియ్య గారి ని బయటికి వెళ్లగొట్టుమని డిప్యూటి తహశీలుదారు గారు చె ప్పటగాని చేతితో సంజ్ఞ చేయుటగాని బంట్లోలు వెట్టుట గాని తాను మాడలేదనియు చలపతయ్యగారు డిప్యూటి తహశీలుదారు గారిద్దరువచ్చి మీలోద కొన్ని సంగతులు చ నవి జేసికొనుటకు రాగా మీ బంట్లోలు సన్ను బయటికి గంటివారు. ఇదియేమి శాస్త్రము అని చెప్పెననియు వాకోసం ము న చ్చి న యె దల చీటి బం టు గాని

తేక వారు ననుక్కురించుటగాని జరిగి యుండరదని డిప్టీ తహశీలుదారు గారిని యుండరినయు చలపతయ్యగారిని యెం దుకు వెట్టికో యెనరు వెట్టికో అప్పుడు గాని తరువాత వారిని కలిసివచ్చుచుగాని తాను అడిగి తెలుసు కొనలేరనియు గొప్ప భూస్వామి యనియు ప్రజాసేవ చేయువాడనియు తాను చల పతయ్యగారిని యెఱుగుదురనియు సాక్ష్యముతో చేప్పెను.

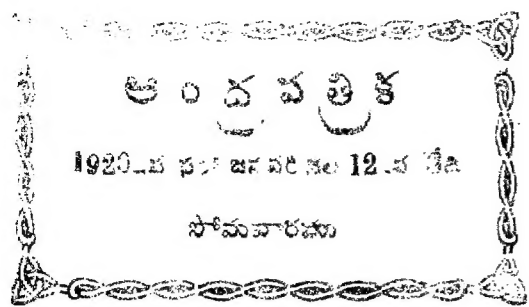
రెండు లేదని చురుకూర్చు దొరగారికి ప్రజల కమిటివా రిని విచారణ వధులకు వినుచుమై అగ్రాహు భేదము కలిగి వట్టును ఆ వినుచుమై మరునాడు జిల్లా కలెక్టరు మురుదొర గారితో కథంబడుములవాకును సాక్షిలని ప మ్మారము చేయుటకై ఆరోజున విచారణ ఆకబడియుంటి తెలిసినది. విచారణ యేమియు జరగలేదు. ఆరోజు సాక్షులకలము జరుగ న వలసి న అ వ ర వ ర వై తాంకన గ్ర క సమావేశము ఈ కారణములననే యుచటికోనుకు నిలువ బడినది. మరునాడుదయమున కమిటివధులకు గా. వెంక టపయ్య కంట్లోలుగారు ఆయ్యవేనక కాశేర్వరావు పంతు లుగారు జిల్లా కలెక్టరు మురుదొరగారును వాట్టుకుగారును సమావేశ మైనట్లును వాట్టుకు దొరగారు విచారింపవంద అపు దుబేయుటకు కలెక్టరుగారు సమ్మతించవట్టును నేరాకోవీకు లగు అధికారులను బదిలీ చేయుటకునూడ మురు దొర గారు అంగీకరించవట్టును కారణాంతరముననే కొత్తూరు త హశీలుదారు కోటయ్య నాయుడుగారు మూత్రము బదిలీ చేయ బడినట్లును విచారణాపథములలో కమిటివధులకు నూడించిన మామయ్యల మాత్రము అంగీకరించరనియు తెలియవచ్చినది. 7-8 జనవరి లేదని చురుకూర్చు సాహెబుగారి తరపు సాక్షి బంగారు రాఘవయ్యగారి యేజుంటు మంత్రాల నుబ్బారా యుడుగారు విచారింపబడిరి. మోతే గంగరాజుగారు మొదల గు కదిమంది మిల్లుభూమియందు యెలూరులోను తాలూకాలో ను దీహిలన్నటికి విద్యుదు సప్లయ చేయుటకు ఒకప్పుకొని యొ ఖరారువామా వ్రాసియుచ్చినమాట వాస్తవమనియు కాని నదరు ఖరారు వామాలోనిరేట్లు కెక్కువకుచ్చునని కెక్కినవర్తకు లాక్షేపించినందున వర్తకులలో యొకరికోకరికి కుదరక నందు న చురుకూర్చు సాహెబుగారు నదరు ఖరారు వామాను రద్దు పజచి ఉమ్మూ వెంకట రత్న యు గారి కే దీహిలన్నయు నిర్మిరనియు భావ్యము కమాం దీరు చేసి రనియు వర్తకులు కలహించిన సంగతి తాను వింటిననియు స్పష్టముగ మాడలేదనియు ఖరారువామా వ్రాశక పూర్వము ధరలవిషయమై వర్తకు లెట్టి యాక్షేపములేసికో ఖరారు వామా దర్మిలానూడ అంతకంటె యెక్కువ అక్షేపము లే దనియు చెప్పెను. ఆరోజు సాక్షులంక్రము బెజవాడ యెద్దవ్వు పుర ముండి ర మంతు కృష్ణా జిల్లా ఆకవర వైతాంకవర్తకు సమావేశము గొప్పపూవ్యామలగు కోగంటి శాగభూషణముగారి యాజమాన్యమున జరిగి వాట్టు ను దొరగారి విచారణ పరికిరాదనియు చురుకూర్చు సా హెబుగారిని కొత్తూరు నర్సాపురము తహశీలుదారుకు వెంట నే బదిలీచేయ వలెననియు తేలుటకు సాక్ష్యము లిగి పోవు ననియు తీర్మానించి దొరకనమునాకి కులిమాలముగ తెలియ పడెడిరి. కమిటివారు కూడ యెట్టి అభిప్రాయులనే కవర్చు మెంటు వారికిరాడ పంపియుట తెలియుచున్నది.

రెండు లేదని చురుకూర్చు సాహెబుగారి తరపున ఉమ్మూ వెంకటరత్నం వీరియందీనీ పట్టాభి వాచయ్య గారు విచారింపబడి క్రిందటికోజు మంత్రాల నుబ్బారా యుడుగారు చెప్పిరేటినే వర్తకులు కొంచెన అక్షేపించుటకు ఎగ్రిముం టుకు రక్కణజి తమకు దీహిల ఇచ్చినారు గాని చురుకూ యూర్ సాహెబుగారు పక్షపాతి చే ఇచ్చలేదని చెప్పిరి.

9-వ లేదని డిప్యూరుగాడె కాపురమును ఎన్నూ రావచ్చు తమగ్రామము డిగ్గి కొంగం కవరయ్యగారి కిక్కరిక ఒకటి రెండువారములలో తీసివేసే ముదనవోలుగా డిగ్గి వట్టినియు మారుపరుటలకు ప్రజల అగ్రానికి వెల్లి తెల్లకోతక ఇచ్చు దిటకు చున్నారనియు విద్యుదు వారిద్దరుకలెక్టరు కరులకు అమ్ముచున్నారనియు ఈకంట్లోలు ప్రజలకు చాలాబాధగా నున్నదనియు వీరిని వెంటనే తీసివేయవలసినదని యు చెప్పెను.

తర్వాత సాక్షి వెంకటాచల నుబ్బారా యుడు సాకిన్ తాదీయళ్ళ తన తాలూకు 300 బస్తాల నుంకొలువల భా న్యముక కొత్తూరు తహశీలుదారుగారు కమాం దీరు చేసెరని యు హామీనువారి తీతుగొని కచ్చిరనియు కేవల ఆరోజు పరదరము కేవలంకదన్న వాస్తవ మాత్రమే కాన ను విడిచి వెట్టలేదనియు వాటిని తాడెవల్లి కూడె ఖాయంతు యద్దనపూడి నూర్చి వారాయులకు ఇచ్చి ఆయన తాడెవల్లికూడె ఈభూమిని తీసుకుపో లాభం అనుభవించెననియు తహశీలుదారుగారు తో తన్నురనియు చెప్పెను.

రెండు లేదనిండుయు గోరసీని నులకు కొం కృత్యం పంతులుగారు బెజవాడలోనే యుండిరి. తహశీలుదారు నిర్మిరనియుచున్నాను. వారికి కాశేర్వరావు నీ. కొళందరెడ్డిగారు సహాయ మున్నారు. సాక్షులలో కొందఱు సమయము చేరవలం దును కొంత ఆలస్యముగ జరుగవలసి వచ్చుచున్నది.

దేశీయమహాసభ : గాంధీమహాత్ముని గౌరవభావము

దేశీయమహాసభ, ఆల్లరిమూకలసభ క్రింద జూరే వనియి, దేశీయనామమును కోల్పోయి రాష్ట్రీయసభగఁ జరిగిమించె ననియు, ఆసభ నింతటితో వివర్జించి యథేచ్ఛగఁ బ్రవర్తించవలయు ననియు, గాంధీ మహాత్ముని ప్రభుత్వము లోకమాన్య తిలకుగారిచే మోసపుచ్చబడినదియు, నూతన విమర్శకులు దోషాచోపకల జేయుచున్న నీ సమయమున, గాంధీమహాశయు డీ విషయమై నలుల దలచుచున్నావో కనుగొన నెల్లరికి కుతూహలము, దశమానన. ఇటీవలి "యంగు ఇ.డియా" పత్రికలో గాంధీమహాశయుడు అమృత సరపు కాంగ్రెసుసభ విషయమై, తన యమూల్యాభిప్రాయమును ప్రకరించెను. ఆ వ్యాసపు భాషాంతరీకరణమును వేరొకచో బ్రవరించుచున్నారము. ఈనూరు జరిగిన కాంగ్రెసుమహాసభ, గాంధీమహాత్మునికి తీర్థయాత్రవలె నుండెను. కాంగ్రెసు సభ జరుగుచున్న దినములలో, వేలకొలది యాత్రికులు జలియగవాలాబాగును కవిత్రక్షేత్రముగఁ జలించిరి. రక్తసిక్తముగు నా త్రేత్రమున కొందరు సాష్టాంగక్రణామ మాచరించిరట, మరి కొంద రక్కడిమృత్తిక గొనిపోయి భద్రపరచికొని రట. మరికొందరు దానిని విభూతివలె నుపయోగించి నుడువన ధరించిరట. యాత్రికు లందరి యుద్దేశము లిటుల కవిత్రభావముతో గూడకొని యుండ, ఇంతకన్నను నే కాంగ్రెసు సభయందు జాతీయభావప్రజ్వలన మధికముగ నుండవలయు? ఆహ్వానఃసంఘాగృహు లగు స్వామీ శ్రద్ధానందుల యొక్కయ, అధ్యక్షు లగు వండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారియొక్కయు యవస్థాసములు, మిగుల మార్గవముగ నుండెనని, గాంధీమహాత్ముని తలపు

రెంటిలో వండిత నెహ్రూగారిజే కొంచెము కరుణముగ నుండెననియు, వండితము వంజాబు విషయములను విశేషముగఁ జరిశీలించి యుండుట చే, వారికి హృదయావేదన మధికముగఁ గలిగె ననియు, గాంధీ మహాశయుడు తలంచుచున్నాడు. సభకు నిచ్చేసిన కడునైక వేల ప్రజలలో ఏదవ వస్తుమండికి తెలియని ఆంగ్లభాషలో అధ్యక్షులు పవస్థాసము జదివె యుండుటచే, అది యంతగ రాణింపలేదని, గాంధీగారి యభిప్రాయము. సాధ్యముగనంతవరకు, కాంగ్రెసు సభాకార్యక్రమము హిందీభాషలోనే జరుగవలెనని, గత కాంగ్రెసు సభ స్పష్టపరచినటుల వారి యుద్దేశము. ప్రజల భాగ్యము కొరకు, మనము కృషివలసి, వారికి కాంగ్రెసుసభయం దుత్సాహమును రగుల్కొల్పవలచితిమని, ఇంతకన్నను వేమూర్తము గావదని, గాంధీగారు చాటుచున్నారు. మదరాష్ట్రమువారికి దప్ప మిగిలినవారందరికిని భావయంత కొంత కరిజ్ఞానమును. మదరాష్ట్ర ప్రతినిధులనుమాత్రము ఆంగ్ల భాష మాటలాడనియే వచ్చును. కొంతకాలమువరకు మసిధారణ స. ఘములో మాత్రము ఆంగ్ల

భాష మాత్రమోగింక తీరదని, గాంధీగారు రంగీరించుచున్నారు. కాని, అఖల భారత వ్యవహారములలో పాల్గొనదలచు మద్రాసు రాష్ట్రీయులు త్వరలో హిందీభాషను నేర్చికొనియుండుట శ్రేయస్కరమనియు, స్వల్పసంఖ్యాకులగు ఆంగ్లవిద్యార్థికుల లాభముకొరకు, ఆంగ్లభాషా పరిచయము లేని అత్యధిక సంఖ్యాకులకు కాంగ్రెసు సభా లాభము లేకుండ జేయుట పాడిగాదనియు, గాంధీగారు దృఢీభించుచున్నారు.

మండల, రాష్ట్రీయసభల కార్యక్రమమును ఆయా దేశ భాషలలోను, కాంగ్రెసు మహాసభా కార్యక్రమమును హిందీభాషలోను జరుపుచుండుటచే, ఆంగ్లవిద్యార్థికులలో కొందరకిప్పుడు సంకటముగ నుండవచ్చును. ఇట్టిమార్పు త్వరలో ప్రవేశపెట్టబడుచున్నదని, కొందరు గింపవచ్చును. ఇట్టివారు, దేశసమస్యలను దూరదృష్టితో చరికించుట భావ్యము. కాంగ్రెసుసభ భారతజాతీయ స్వరూపమును ప్రజలకు దృష్టగోచరము గావించుట ముఖ్యసంఘా. భారతజాతీయొక్క ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము, కాంగ్రెసు సభలో నెల్లరకు పాడగల్గుచుండవలెను. అన్ని రాష్ట్రములనుండియు, భారతీయు లేతెంచి, విదేశభాషలో తమ కార్యక్రమమును జరుపుకొనుచుండ, కాంగ్రెసు సభ యందు భారత జాతీయస్వరూపము సాక్షాత్కరించుటకు మార్గగ, ఆంగ్లమిత్ర స్వరూపము పాడగల్గును. అట్టితరీ, కాంగ్రెసుసభ ప్రజల యందుద్బోధము గలిగించవలయు. కవిత్రభావముల నుద్బోధింప జేయవలయు. యాత్రాస్థలముగఁ జరిగిమించనీరదు. హిందూ దేశమందలి ప్రతి సంఘమునకును, ప్రత్యేక భాష ఎటులగలదో, హిందూ దేశమున కంతకును సామాన్య మగు జాతీయభాష యొకటి గలదని, ఇంతతీసుంచీయు వెల్లడిగాగలదు. అమృతసరపు కాంగ్రెసుసభ, ఇట్టి సత్యమును ప్రకంచమున కెలుకవరచెను. హిందీభాషను వాడుటవలన, స్వల్పసంఖ్యాకులకు తాత్కాలికమగుయిబ్బంది గలిగెనను కారణముచే, కాంగ్రెసుసభ పూర్వపు గౌరవమును కోల్పోయెనని నుడువుట, పరిహాసాస్పదము.

గాంధీమహాశయుడు, మరియొక సూచన గావించుచున్నాడు. ఇకముందు నుండియు, సభాధ్యక్షుల యవస్థాసములను హిందూస్థానిభాష యందును, సభ ఏరాష్ట్రమునందు జరుగునో ఆ రాష్ట్రభాషయందుకూడ ముడిపించి, కాంగ్రెసు సభవపు ద్వారమువద్దనే ప్రతినిధుల కిచ్చుట శ్రేయ్యములు జేయబడెనని, సభాకల్లోలమునకు కారణ ముండదని, గాంధీగారి యుద్దేశము. ఇక, కాంగ్రెసుసభయందు అభిప్రాయ భేదములు గలవని యంగీకరింక దప్పదు. అన్ని పక్షముల వారికిని కాంగ్రెసుసభయందు స్థానముగల దనియు, జాతీయమహాసభ యను నామము దానికి సార్థక మగుటయు, ఎల్లరును దృఢప్రయత్నముల గావించవలయు ననియు, గాంధీమహాశయుడు గోరుచున్నాడు. వంజాబు దేశములో, సభికారులు జేసిన లోపములను ఖండించుటయే గాక, కాంగ్రెసు మహాసభ ప్రజలనుండగముల గూడ, ఖండించి, తనవిధిని నిర్వర్తించె నని, గాంధీమహాశయుడు దెలుపుచున్నాడు. ప్రజల సలహిష వైపరీత్యముల కిదియే తగిన ప్రాయశ్చిత్త మనియు, తీర్మానము లలోకెల్ల నిదియే ముఖ్యతీర్మాన మనియు, గాంధీమహాశయుని యుద్దేశము. సత్యవ్రతావలంబు డగు గాంధీమహాశయుని, మహిమాద్దేశము లిందుమూలమున దెలియగలవు. రాజ్యాంగ సంస్కరణములు, వంజాబు విషయముల మొందరి, రెండవసాస

మాక్రమించుచున్న వని, గాంధీ మహాశయుడ తలచుచున్నాడు.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములగుఱ్ఱి, గాంధీమహాశయునికిని, లోకమాన్య తిలకు నకు నభేదాభిప్రాయము గలిగినటుల, మాహాశకు తెలిగి విషయమే. తుట్టుతుద కుభయులును సమాధానమున కొడబడిరి. కాంగ్రెసు మహాసభలో, వివిధ పక్షములవారును లేమ తమ యభిప్రాయములను వట్టుదలతో వెలిబుచ్చుట యవసరము. చర్చ బాగుగ జరిగిపిమ్ముట, ఏలగునంతవరకు సమాధానమున కొడబడుట లాభకరము. తమ తమ బాధ్యతలను లోకమాన్యముడు, గాంధీమహాత్ముడు బాగుగ గుర్రెటిగి యుండుట చేతనే, సమాధానము సంగీకరించి యుండిరి. అంతమాత్రముచే, గాంధీమహాశయుని లోకమాన్యము మోసపుచ్చెనని ప్రకటింపుట, మిగుల అనుచితము. లోకమాన్యని యెడ, గాంధీమహాశయుని కెట్టి గౌరవము గలదో నీ క్రింది వాక్యములబట్టి గ్రహింపవచ్చును.

"తుట్టుతుదకు, రాజీగుడిరిననిన, లోకమాన్య తిలకుగారియొక్కయు, దానుగారి యొక్కయు నహజ నుస్వభావ మిందు మూలమున వెల్లడియగుచున్నది. వారుభయులును, తమ భావముల నేమాత్రము విడువకబోయినను, కాంగ్రెసు సభయందు తీవ్ర భిన్నాభిప్రాయము ప్రబలకుండుట కాతురముజూపుట, మిగులసంతోష ప్రదముగ నుండెను. వేదికపై నున్న వారనేకలు, రాజీకొరకు ప్రయత్నముల నలుపుటగూడ, సంతోషదాయకముగ నుండెను."

గాంధీమహాశయుని వ్యాసముబట్టి, అమృత సరపు కాంగ్రెసుసభ పూర్వోన్నత్యము బోగొట్టుకొనుటకు మారుగ, భారత జాతీయొక్క నిజ స్వరూపమును బయల్పరచి, సత్యతెడఁదెనని నులభముగ కనుగొనవచ్చును.

రాజ్యాంగ సంస్కరణ శాసనము :

పార్లమెంటుసభలోని చర్చ

నిన్నటిదినమందిన ఇండియాపత్రికలో, పార్లమెంటుసభలో సంస్కరణశాసనము గుఱ్ఱి జరిగినచర్చ పూర్తిగ ప్రచురింపబడినది దీనినిబట్టి జూచిన, హిందూ దేశమిత్రులు దెచ్చిన ముఖ్యమగు సవరణలన్నియు నోడిపోయె ననియు, బిల్లులోజరిగిన మార్పులు విశేషభాగకరములునవి గావనియు, గ్రహింపవచ్చును. ప్రస్తుతశాసనము, అధికంజరము వలె నున్నది శాసనమునకు ప్రాముఖ్యతవనదగు "యాల్పు" ముందెన్నడో నిర్దింకబడును. నిబంధనలబట్టిగా, శాసనపు టుపయోగమును గ్రహించుటకు వీలుండదు. ఆచరణలో శాసనము నుపయోగకరముగ గా, ననుపయోగకరముగ గాని, జేయగలిగినవినిబాధనలే. అవిఎన్నియో తెలియకనే, శాసనముగుఱ్ఱి ఎల్లరభిప్రాయ మొసగుచున్నారు. సంస్కరణపుబిల్లు వెంటనే శాసనముగుటకు, ఇండ్లోబ్రటిషు సంఘసభ్యులగు కలనల్ ఏటుగారు గూడ అంగీకరించి యుండిరి. కాని యాల్పుమాత్రము, బిల్లులో నిపుడు పొందుపరుపగూడదని, వారు కట్టుబట్టిరి. తుదకటులనే జరిగెను. మందు నిబంధన లేయాకముదాల్చునోయని, వెలగొడకతప్పదు. బా, జప్తిను, పోలీసుశాఖలదప్ప మిగిలిన శాఖలనన్నిటిని ప్రజలకరము జేయవలయునని, స్పూరుగా లోక సవరణను ప్రతిపాదింకగ, వెజ్టివుడ్డుగారు దాని నామోదించిరి. వారిద్దరును, అతిసమర్థతతో నీ విషయముగుఱ్ఱి వాదించి యుండిరి. మాటాగూగా రిండుల కిచ్చిన సమాధాన మతి బలహీనముగ నున్నది.

సంస్కరణలు, ప్రజల కోరికలను సఫలపరచుట కుద్దేశించబడలేదనియు, తమకేది యుక్తమని తోచునో దానినే తాము ప్రసాదించితిమనియు, మాంటాగుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. ప్రజాశయములను సఫలకరణములు యనిన గౌరవనీయమని తలచుట, వివరీకరణ గావించుకమానము. ఈ కారణముచే, సంస్కరణశాసన మంత యుద్ధారవంత మయిన దని తలచినను, స్వయంసిద్ధ యాధికార మొనగలుగుట మాంటాగు గారు ప్రయత్నించుచున్నది. సలుకలేదని స్పష్టమగుచున్నది. లెట్టి నంటు కమాండరు కోవర్తిగారు, మాంటాగు గారి యభిప్రాయములు ప్రజలకు రుచించవనియు, స్వయంగా సవరణ సంగీకరింపనియెడల భారతీయుల కమితముగా నాశాభంగము గలుగుననియు, నుడివీరి గాని, ప్రయోజనము గలుగలేదు. స్వయంగా సవరణకు 47 గురు అనుకూలురుగను, 260 మంది ప్రతిపూలుగుగను వోలులనిచ్చిరి. స్త్రీ స్వాతంత్ర్య సమస్య విషయమై, క్రొత్తగ పార్లమెంటు సభ్యురాలుగ జేరిన ఆస్టరు సతిగారు కట్టుదలతో వాదించిరి. ఈ సవరణపై వాదప్రతివాదములు చెలరేగెను. కాని, క్రొత్త శాసనసర్వణ సభల కీ నివిషయమును విడిచిపెట్టవలయు నని, మాంటాగు రనిరి. ఈ సవరణకు 67 ప్రాబు అనుకూలముగను, 202 ప్రాబు ప్రతిపూముగను వచ్చెను. నూతన రాష్ట్ర నిర్మాణము గూర్చి కూడ, కలనల్ ఏటుగారొక వివరణను ప్రతిపాదించిరి. ఆ సవరణ ఈతరువాత నుండెను.

16 విలుంధకు కలనల్ ఏటుగారి క్రింది మాటల జేర్చునని కోరిరి.

“నూతన రాష్ట్ర నిర్మాణము కొరకై భాషా ప్రయుక్త విభాగము లేమియు సాధ్యము, కనుగొనుట కేర్పడిన విచారణ సంఘమువారి నివేదికమును, పార్లమెంటు సభలయొక్క బెట్టెలయందు, పార్లమెంటు సభలు రెండును దీని వాగీకరించిన పిమ్మట, ప్రభుత్వ కార్యదర్శి దీనిని సార్వభౌమియనుమతికి బంపవలయును. సార్వభౌమియనుమతి బడిన పిమ్మట, దానిని బిల్లులో పెట్టవలయును. క్రింద జేర్చవలయును. పెట్టవలయును బిల్లులో జేర్చవలయును, బిల్లు అమలులోనికి రాజును.”

కలనల్ ఏటుగారిని, మనకును అభిప్రాయ భేదము లేని యున్నను, సత్వర నూతన రాష్ట్ర నిర్మాణ పశ్యకతను వారు గ్రహించుట సంతోషదాయక మగుచున్నది. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగముననుసరించియే, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు నిర్మించబడుట యవసరము. లేనియెడల, నూతన స్వపరిపాలనము ప్రజాపరిపాలనము గాకాలదు. ఆంధ్రు లీయవసరమును బాగుగ గుర్తించిరి. మాంటాగుగారి యవసరమును గుర్తించుటకు కోచినయియు. స్టేటు కౌన్సిలుతో నిమిత్తము లేదని, కలనల్ వెడ్జిప్రెస్టుగారు సవరణను ప్రతిపాదించిరిగాని, అయ్యది త్రోసివేయబడెను. వాకిట్ల స్వాతంత్ర్య ప్రదాన పశ్యకతను, వెడ్జిప్రెస్టు గారు బాగుగ విశదపరచిరి. హిందూ దేశమునకే ఆ బాధ్యతను వదిలిపెట్టవలయునని, మాంటాగుగారు రనిరి. మాంటాగుగారి యుద్దేశము సమంజసమేగాని, ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యతను వహించనంతవరకు, ఈ సాకార్యమువలన ప్రయోజన మంతగ నుండజాలదు.

సామ్రాజ్య శాసనసభ వారే శాసనము నైనను, రాజప్రతినిధిగారు సూచించినవిధమున కావించనియెడల, రాజప్రతినిధిగారు శాసనము చేశాంతికిని సురక్షితమునకును, బ్రిటిషు హిందూ దేశ యేమమునకును అవసరమని నిర్ణయించెను, ఆ శాసనము నమలులో బెట్టవచ్చునని, 26 క్లాజు ప్రతిపాదించు

చున్నది. వైముడు మాటలకు బదులు, ప్రభుత్వ వైస్రపు యేమమునకును, శాంతికిని, క్రమశిక్షకును అనుమాటల జేర్చవలయునని, మాకలంస్కాటుగారు సవరణను సూచించిరి. ప్రస్తుత నిబంధన ప్రకారము, రాజప్రతినిధిగా రిదివరకు వలెనే, చేశాంతిపేరు బెట్టి, ఏ విధ్యంధ శాసనము నయినను కావించవచ్చును. సార్వభౌమి దీర్ఘికాననమును రిద్దుజేయవచ్చునని విలుంధనగో గలదుగాని, అది ఎప్పుడును శార్యాచరణయందు జరుగునది గాదు. నూతన సంస్కరణముల క్రిందనయినను, రాలెటుబిల్లు బోలు చట్టములు నిర్మించబడవను నిశ్చయము లేకున్నది. వెడ్జిప్రెస్టుగా రివిషయము నెగుకవరచిరి గాని, సైసవరణ నిరకరింపబడెను. ప్రస్తుతమున, ఇండియా ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహక సభయందు, సభ్యుల గొప్పసంఖ్య నిర్ణయించబడియున్నది. నూతన శాసనమునం దా నిర్ణయము దొలగింపబడినది. అందుచే నువ్వుగు భారతీయులు సభ్యులుగ నున్నంతమాత్రమున కలిగెడి లాభ మంతగనుండదు. సభ్యుల సంఖ్యను, ప్రభుత్వమువారు హెచ్చించవచ్చును. అప్పుడు, భారతీయ సభ్యుల త్యల్ప సంఖ్యకులగుదురు. వెడ్జిప్రెస్టుగా రందుచే, సభ్యుల సంఖ్యలో కనీసము సగముమంది ముస్లిములు శాసనసభ్యులనుండి నియమితులయిన భారతీయులుగ నుండవలయు నని, కోరిరి. వారి కోరిక త్రోసివేయబడెను.

కవివల్లభములకు పిమ్మట, సంస్కరణముల గూర్చి విచారణ యందు మేల్పెనను వాక్యములను మార్చి, కవివల్లభములలోవలచు అను మాటల జేర్చవలయునని, స్వయంగా వారు ప్రతిపాదించిరి. లేబుర పార్టీ వారి విలుంధము గౌరవించువలయునని, వారు స్పష్టపరచిరి. జన్మస్వాతంత్ర్య సంరక్షణ గూర్చి స్వయం, వెడ్జిప్రెస్టు, హెడ్డర్స్ గారు ఒక కీర్తనము నుపపాదించిరిగాని, అధ్యక్షు లిది, సార్వభౌమి ప్రతిపదమున జేర్చదగినదిగాని, శాసనమునం దిముచ్చుటకు ఏలగుననిగాదని త్రోసివేయబడి మిగల కోచినయియు. తమ అత్యంత వ్యతిరేకములో, వెడ్జిప్రెస్టుగా రివిషయమై ముచ్చటించుచు, రాజకీయ నిర్బంధతులకు క్షమాపణ యిచ్చి, జన్మస్వాతంత్ర్య రక్షణయు తర్కక పొందు కరువబడవలెనని, నివేదించిరి. సార్వభౌమి ప్రకటనమం దయినను జన్మస్వాతంత్ర్య సంరక్షణమును పొందుపరచిన నెంతయో బాగుండెడిది. అటుల జరుగకపోవుట, గొప్పగోప మని చెప్పక తీరదు. సంస్కరణ శాసనమున వచ్చినదానికన్న రాదగిన దెంతయో గలదు. భావికర్తవ్య మెద్ది? ఇండియా కట్రిక ఇటుల వాయుచున్నది.

“ప్రస్తుత స్థితి నిరుత్సాహకరముగ నున్నను, స్వపరిపాలనాభిలాషులు వెలగొంద నవసరము లేదు. సంస్కరణ శాసనము భావికర్తవ్యమెద్దియో నిరూపించు చున్నది. దీంతో సంతృప్తి జెందువారందరును సంతోషపడనిండు. ప్రభుత్వపు గౌరవములు వారికి చేకూరవచ్చును. నిజముగ దేశాభిమాను లికముందు నిరంతరికృషి సలుపవలయును. హిందూ దేశము, కదునైదువత్సరములలో గాక, కదివత్సరములలోను గాక, ఇంకను శీఘ్రముగనే సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును పొందవలయును. ఇందువలన, హిందూ దేశ లాభమును, ఆంగ్ల దేశపు గౌరవమునుకూడ చేకూరును.”

మదరాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునం దుం గస్వామి అయ్యంగారు, ఎస్. శత్యమాత్రిగారు, వి. ఓ. విదంబరం పిల్లగారు ఆచార్యులగునా కాంగ్రెసునుగూర్చియు, సంస్కరణ శాసనముగూర్చియు నెల 14-వ తేదీ బుధవారము సాయంత్రము 5-80 గంటలకు తిరుళ్ళిక్కణి బీభత్స ఉపన్యసించెను.

సానికాది వార్తలు

(2)

మునిసిపల్ ఎన్నికలు:— 21 డిసెంబర్ (క్రిస్మాస్) మునిసిపల్ కమిషనరీ పదవికి అభ్యర్థిని కోరినది. యెస్. వెంకటాచారిగారు మాన వ్రాయుచున్నాడు.

సర్. పి. రాజగోపాలాచారిగారు:— వీరు చెప్పినట్లుకాదు. 19-వ తేదీ కచ్చదరినది, 20-వ తేదీ గొనూరి బుల్లపాచేరు-కి విద్వంసి చార్జి వుచ్చుకొనెద రనియు తెలియచున్నది.

క్యాబినెటు:— వెడ్జిప్రెస్టు జగదలి (పిండిగు) బిల్లు, వారిదే తయారు జేయబడిన క్యాబినెటును కుదనములతో నడికొంటిమి. వీటియందు హిందువుల పండుగలు, దొరతనమువారి కే. ప్రతి వివరంబు చేయున్నది.

మదరాసు గౌరవరణములు:— జనవరి 10 తేదీనో అంతమయ్యే వారమున 1001-కి 57.4 వంతు: మంజీరిది. మహాదిరల 3 గురుకు, కలరావలన 1 మ, ఇంపు మంజువలన 15 గురుకు, ఇకరవ్వర అలవలన 45 గురుకు మరణించిరి.

నోట్లు పోవుట:— బాలభట సంఘ ప్రధాన కార్యాలయమునకు సంబంధించిన 50 రూపాయలు నోట్లు బాలభటో సాధ్యములగు కరూచక్కుగారు వెంట్రోన్ వేయక వద్ద తెసాంటుగారి యూరేసిపులో నిన్న పోస్టు గొనరిన మాట ప్రాచుర్యమును. ఆ నోట్లు ఎవరికైనను దొంగిలె ఎడల వాటిని వారికి పంప వార్ధకులు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:— వై సభవారు మంగళవారం 18-వ తేదీ సాయంత్రము 5-80 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరము “విజయము సామ్రాజ్యవాళి నము” అను నాటకమున ప్రదర్శించెదరు. తెల్లని క్యాబినెటులగు డి. రాఘవాచార్యులు గాక వకావే ప్రధానంబున. ఆంధ్రనాటక రంగమునకు రాఘవాచార్యులు గా రొంగిన నేకు కృతజ్ఞత తెలుపుచు సభవారికి కృతజ్ఞతను తెలియపరచుచు వీరికి బహుమతిగా నిచ్చెదరు. దినాకంఠాచరు పి. త్యాగరాజుశ్రేణి గా కృతజ్ఞతను తెలియపరచు. ఈ సభవారు 14-వ తేదీ సాయంత్రము 5-80 గంటలకు ప్రదర్శించెదరు.

మిసెస్ బెసాంటుగారు

చెన్నపురికి వచ్చేయుట.

మిసెస్ ఆనిటెసాంటుగారు నిన్న ఉదయం బొంబయి మెయిలువ్వారా చెన్నపురికి వచ్చినారు. పురజనుల సేవల ఆమెకు స్వాగత యిచ్చి స్టేషన్ కు వచ్చియుండిరి. స్వాగతమున సభాకీర్తన గాని, గౌ. ఎ. యస్. క్రినివాస గాని గారు, గౌ. డి. యెస్. కృష్ణా, వివాకవంద్య యెస్. గోవిందరావులయ్యలు, కే. వెల్లెగార్లు, పి. పి. రామస్వామిగారు జి. యెస్. అరండే గారు జి. ఎ. నరేశంగారు, క. మద్దు కృష్ణయ్యగారు, డాక్టర్ యె. కృష్ణస్వామిగారు, పి. జి. శివరావులు, ఎ. యెస్. రాజయ్య నామన్న గారు వార నేటి యి స్టేషన్ కు వచ్చిరి. బాలభటులు బిల్లు సంఘ సభ్యులు బాలభట ప్రతిస్థాపనము విద్యార్థులతోను, స్టేషన్ కు వచ్చియు తెసాంటుగారు బండికినే ఆమె ఎండుమారులు బోవులమాలలవైచిరి. పిమ్మట ఆమెతో త్యాగరాజుతో వింపేట రాజుచేటమిద అభిమానము మిసెస్ బెసాంటు డి. రేగింపుతో కొనిపోవడి. రే. రామ ప్రాంత సంఘం హరతితా: బూలముతో తెసాంటుగారికి స్వాగత పిమ్మట లాడ్ గోవిందరావుగారి బంగ చెన్నపురి యందలి బాలభటాస్థానము, చెన్నపురి కార్మికులపక్షమున తెసాంటుగారికి సాగిరి. చెన్నపురి కార్మికులను ఉర్రూతలూ టిగారు కార్మికులపక్షము: బల్ల వివిధతయో తెలియపరిచిరి. తెసాంటుగారు, మదరాసుగారి వియు, ప్రాంతవిక కార్మికుల సమస్యలను గురించి జ్ఞించి, ఒసంగబడిన స్వాతంత్ర్యము పందముల కల్పాణి మందర మొదలయ్యారో గారు తెసాంటు సమాను అరవమునందు తెలియజెప్పిరి. భజనల గింపు ఆడయారు చెరుసరికి మధ్యాహ్నం 1

హంటరు సంఘము.

శనివారము.

(మాన్యువారు విచారణ విచారణ)

అమాన్యువారు, జనవరి 10:-నేటితో హంటరు సంఘమువారి విచారణ అమాన్యువారు పూర్తియైయున్నది. ఈ సంఘమువారు గూడీ రిక్రెయేషన్లనుండి సాక్ష్యము పుచ్చుకొనిరి. ప్రస్తుతి అనంతరము వాయిదా మొదట సాక్ష్యము పుచ్చిరి.

హంటరు ప్రభుత్వము రాజును ప్రశ్నించిరి. గంధిగారు చెప్పినదానికంటె తా నేమియు చెప్పలేనని తేదని అమె చెప్పెను.

ఇతర సాక్షులు.

అమాన్యువారు మునిసిపాలిటీకి (వెనెడెంటుగ నున్న రావులపాడకు రామస్వామి నిలకఁతను, హంటరు తేజాయ, ఎం. సి. పటేలు, కృష్ణలూ, ఎం. తేజాయ, వల్లభాయ తేజాయగారు తరువాత సాక్ష్యము పుచ్చిరి. అల్లలూ బరిగినదియు లలో తాము యిండ్లలోనుండి సాహిత్యము చేయలేదని చెప్పినదానిని వారు ఖండించిరి.

తలపాటిగారు.

వాడియాను మునిసిపాలిటీకి (వెనెడెంటుగ నున్న గోకుల దాసు తలపాటిగారు ఆఖరు సాక్ష్యము పుచ్చి వాడియానులో ఆపరాధపు పోలీసు సేర్వీసునందునకు నష్టపూర్తికి సాక్ష్యమునూ చేసినందునకు ఆక్షేపించిరి. సభ్యులు సోమవారమునాడు బొంబాయికి బయలుదేరుదురు.

శనివారపు విచారణవివరములు

అమాన్యువారు జనవరి 10:-నేటితో అమాన్యువారు విచారణ పూర్తియైయున్నది. గుజరాతుసభ వత్తుమున కొందరు సాక్ష్యము పుచ్చిరి.

అనంతరము వాయి

అనంతరము వాయిగారు స్వల్పకాలము మాత్రమే సాక్ష్యము పుచ్చిరి.

హంటరు ప్రభుత్వ ప్రశ్నించినవారు అమె యిట్లు చెప్పెను:- యిండ్లలో పనిచేయువారినిమీద నేను చాలా కనిపెసి యుంటిని. అందువలన వారికి వాయించు ఎత్తున గారమున్నది. అల్లలూ బరిగినప్పుడు నేను బొంబాయిలో నుంటిని. నేను గంధిగారిలో అమాన్యువారు పుచ్చిరి. సుకృతవరమునాడు గంధిగారు సాక్ష్యము పుచ్చుచు నేనుంటిని. వారు చెప్పినదానికంటె నేను చెప్పకలసింది లేదు. చాలా యత్నముగ నున్నదని హంటరు ప్రభుత్వము నుడిచిరి.

సగరుదాసు గారు

విరాంగములోని మునుపటిదారు ఆఫీసులో గుమాస్తాగా నుండిన మణిలూ సగరుదాసుగారు తరువాత సాక్ష్యము పుచ్చి వాకులు ఆపరాధమున గారిని బ్రతికియుండగనే తీరని నాయు పోసి తగులబెట్టినది చెప్పిరి.

రామస్వామి గారు

అమాన్యువారు మునిసిపాలిటీకి (వెనెడెంటుగ నున్న రావులపాడకు రామస్వామి మాపులూగారు సాక్ష్యము పుచ్చి జరుగుచున్న పుచ్చుచీపులలోనికి వెళ్లి అల్లలూ లేకుండ పోసిన దంతయు చేసినదని చెప్పెను.

సత్యాగ్రహద్యమమునకు తాను విముఖుడై యున్నట్లు చెబుటకు గారికి ప్రభుత్వము పుచ్చి వానికి కృతీరేక నెందుకు బోధించలేదని యాడు బొంబాయిలోనుండి వచ్చి తీయించునని చేయుంటిని నుడిచెను. వాని ఇతర సభ్యులు చివరమున చెబుటకుగారి వైపునకు పంపినదని చేసిరి.

గంధిగారు ప్రశ్నలకు సాక్ష్యములు చెప్పెను:- కొందరు సత్యాగ్రహ ప్రకటనకు విముఖముగ నుండి పాయములను తెలిపిరి. అప్పుడువానికి కృతీరేకముగ బాదులో బోధించుట కలన ప్రయోజన ముండదు.

హంటలు దేవాయ గారు.

అమాన్యువారు దీప్తిప్రబోధ వైసు (వెనెడెంటుగ నున్న హంటలు హంటలు తేజాయగారు తరువాత మూలలోనివారికి కొంతమంది తెలిపినది నుడిచిరి. వారి న్యాయమూర్తి రాంకిను గారు గుచ్చుకుచ్చి

ని వారు చెబుటకుగారికి ప్రభుత్వ

ఎం. సి. పటేలుగారు.

ఎం. సి. పటేలుగారు తరువాత తెలిసినసంగతులు వివరించిరి.

ఎం. దేవాయగారు.

గుజరాతీ సభకు కార్యదర్శియు ప్రిధనమగు కృష్ణలూ ఎం. తేజాయగారు తరువాత సాక్ష్యము పుచ్చి ఎంతమందికి సాహిత్యము చేయుటని యిండ్లలో నిర్ణయించుటకు చనిపోయిన దెబ్బలుతగిలిన వారినివయమై కనుగొని యుండుటకు వారి సంఖ్యకు నుడిచిరి. ఏప్రిల్ 12 వ తేదీని 6 గంట చనిపోయిరి. 16 గంట దెబ్బలు తగిలెను. 18 వ తేదీ 12కి దెబ్బలు తగిలెను. ఒకడు చనిపోయెను. చనిపోయినవారిలో ముగ్గురు ఆడవలలు కలరు.

మందుగ వాలోపించి అల్లలూ చేయించినది తాము గీకరింక వలమని చెబుటకుగారికి సాక్షి తెలిపెను.

వల్లభాయ వట్టులగారు.

వ్యాప్తము కల్లభాయ వట్టులగారు సాక్ష్యము పుచ్చుచు నట్లు తెలిపిరి:- 11-వ తేదీని తిరిగి నల్లలూ జరుగునని నేను నాతో కని చేయువారను 10-వ తేదీ రాత్రి యుగోలేను 11-వ తేదీని నేను అనంతరము వాయిగారు బంగళా యిండ్లకు వెళ్లి మాటలాడుచుంటే తరువాత ప్రాత్యూహ పరుచుమంద అమెను పట్టుకొనినట్లు నడంతి కలిగెను. ఆ తేదీ ఉదయమున అమె బొంబాయికుంచి రావలసియుండి రాలేదు. దానిమీద వారి కనుమానము కలిగెను. అల్లలూ ప్రారంభమయ్యెను. 11 వ తేదీ సాయంత్రమునకు స్థితిగతులు శాంతించెను. మరునాడు మార్చి 12 యుత్తరపుట నమలులోని పెట్టుటకు కారణము కనిపించెను.

గోకులదాసు గారు

వాడియాను మునిసిపాలిటీకి (వెనెడెంటుగ నున్న గోకుల దాసు తలపాటిగారు ఆఖరు సాక్ష్యము పుచ్చి ఆపరాధపు పోలీసునువెళ్లి నష్టపూర్తికి సాక్ష్యమునూ చేసినందునకు వారాక్షేపించిరి. వాడియానునకు 1 1/2 లక్షలు దూరములో వైసిట్ల లతోనుండిన రైలును బోర్లతోగొనిరి కొలదినుండికి దూరము బోర్లతోనుండిన. ఒకనిని మాత్రమే తీసిచిరి. వాడియాను ప్రజలు పాలకులకు తోడ్పడిరి. పోలీసువారినిగొనించుట కళంకముగ నున్నది. వాడియానుజిల్లాకు రక్షణ కాపనమున వర్తింపజేసిరి. అది ఆపరము లేదు.

సభ్యుల కోపోచ్చేషణలచింతి నని గవర్నరు మెంటు ఎడ్వోకేటు కెంపుగారు చెప్పిరి. అది ఆచారము కాదు హంటు ప్రభుత్వము నుడిచి వారి కంగీరీంకలేను.

అంతటితో విచారణ పూర్తియైయున్నది.

గంధిగారు.

గంధిగారిని హంటరు ప్రభుత్వ ప్రశ్నించుచు నిట్లడిగిరి:- అమాన్యువారులో జరిగిన విషయములనుగురించియే మన కిక్కడ ప్రశ్నియున్నది. యిండ్లలో పనిచేయువాండలలో మీకు చాలా కుటుంబమున్నదని వింటిమి.

గంధి:- అవును.

ప్రశ్న:- అందువలన వారికి (దేవాయ కలిగి అల్లలూ ప్రారంభమైయున్నది నినించుచున్నది.

జవాబు:- అవును.

ప్రశ్న:- అక్కడ జరిగినసంగతులను మీరు చూడలేదు.

జవాబు:- లేదు.

ప్రశ్న:- నిజము తెలిసికొనుటకు మీరేమైన మాకు చెప్పవలసిరా?

జవాబు:- ఈసంగతులు చెప్పవలసింది. అమాన్యువారు వాడులోగాని విరాంగములో గాని మూలక లల్లరిచేయుట వాగుండలేదు. వారు కట్టుబాటుల పరిశ్రమించుట చాలా సంతాపకరము. వారి కుటుంబము నేను సమర్థించవలసిలేదు. ప్రజలకు ప్రభుత్వమువారు చాలా ఒత్తిడి కలిగించి వారిని తప్పుక తప్పుకు. గవర్నరు మెంటువారు రవ్వకముగ సంచరించినది నేననను. మూలక దారుణకార్యములను చేయలేదని చెప్పెను. ప్రభుత్వమువారు పోరబడినప్పుడు తమిమించుకు ముగ్గురే పిలు ప్రజలు చేసినప్పుడుండదని భావించుచుంటిని.

ప్రజలుచేసిన దుష్టకార్యములను మందలించి వారిని శాంతించుటకు చేసిన యత్నములను వారు వివరించిరి. అప్పుడు జరిగిన సభలలో మొకదానియందు గంధిగారు "నిర్దిష్టమైన కట్టు" "విద్యారంభము" అను పదములను ప్రయోగించిరి. వారికిని ప్రజలకును కృతీరేకముగ వాని విషయమై వ్యాఖ్యానములు చేసిరి.

గంధిగారు చెప్పిరి:- నేను గుజరాతీలోనున్నదనియింటిని. విద్యారంభమునగా చదువుకొనినవారని వాదనము. వెళ్లవెళ్ల తరీతులిచ్చిన వారని అర్థము కాదు. బహుశచ నేను కట్టు కలదని నేను చెప్పలేను. వాగా ఆలోచించి అల్లలూ జరిపినది చెప్పిరి. ఆరెంటికి ఒకటే అర్థములేదు. అప్పుడు చెప్పినదానిలో మొకమాట నేనను కాదనను. అమాన్యువారులో తరీతులైన కట్టుకలదని చెప్పలేదు.

తొందరగముతము తొందర గుణువులూ చేసినయింటిని. నిజముగ కట్టులేదు. వైద్యుగారు చేసినవివరముతో నాకే ప్రశ్నియులేదు. ప్రజలు వెనెడెంటుగ వడమందరక్షించిన చాలు నని నేనుచూచింటిని. అనంతరము వాయిగారిని కట్టుకొన్నారని దుర్భాషలు తొందర వకంతి కలిగించుటకు ప్రజలకు ప్రశ్నలు కలిగిఅల్లలూచేసిరి. మిడిమడిగినము కలవారు తొందరయిరి. వారిని నేను వెరుగుచును. వారిని దానినుండి మరలించుటకు యత్నంచించిరి. విప్లవోద్యమములో చేరినవాని నెందరినో వారి విచ్చిని కదర్చి మంచిదానికి తెచ్చిరి.

ప్రశ్న:- అల్లరిచేసిన వారందరకు సమాధి భావముందా?

జవాబు:- కొద్దిమంది మందయ్యెను.

ప్రశ్న:- నేరము చేసినవారిని అధికారులు తీసింతుట మిసిద్ధాంతముల ప్రకారము మంచిదా?

జవాబు:- తప్పనిసేను చెప్పెను. ఏమి చెప్పటకును కష్టము. నేరముని తీసింతుటకు సత్యాగ్రహ మున్నచెప్పెను. కావున నేను ప్రభుత్వమునకు తప్పిసని చెప్పెను. పి.ఎ.లేదు.

ప్రశ్న:- తనకు తెలిసిన సంగతుల సభిచారులకు తెలిసి నేరములకు తీసింతుటలో తోడ్పడుట సత్యాగ్రహ సిద్ధాంతములకు వ్యతిరేకముకదా?

జవాబు:- పోలీసువారికి తోడ్పడుట సత్యాగ్రహమని కని కాదు. ప్రజలు పాలకుల ఆజ్ఞకు తరసాహించునట్లు చేసి తిన్నూలమున సరకు అధికారులకును పోలీసువారిని తోడ్పడును.

ప్రశ్న:- ప్రజలు దారుణములను చేయుచుండ సత్యాగ్రహ కండ్లాడచూచినప్పుడు పోలీసువారికి తెలుపుట కలసి విధాంతము కాదా?

జవాబు:- దీనికి నేను గైదరుగారికి సమాధానముచెప్పితిని. తేజములోని యువకులకు నేను వెనెడెంటుగ చెప్పియుటలేదు. వాసోద కనుకమాద కృతీరేకముగ నుండవలెను. నేను సోదరుడని చెప్పితిని. వాడు బాచి మరడక భేదము లేదు. సత్యాగ్రహానికి అడ్డిభేద ముండదు. మహాదారుణములను చేసిన నేగాండ్ర నెరుగుదును. వారిని నేను మరలించి మంచియార్థములకు త్రిప్పితిని. వారు సమృద్ధిమూల చెప్పినవారిచేరులను తెలుపుట ప్రయోజనము.

వివరములు.

గంధిగారిని హంటరు ప్రభుత్వము ప్రశ్నించిరి. వాని వివరములకుకొంద ముడించుచుంటిమి. గంధిగారు చెప్పిరి:- నేను సత్యాగ్రహ ప్రకటనారంభమునకు కారకుడను. దారుణవ్యాపారమును మాంపించి దానికి తాజాగా సత్యాగ్రహమును నేను ప్రోత్సహించవలసింది. అందువలన తేజమునందు దారుణవ్యాపారము వ్యాపించకుండ ప్రోత్సహ.

ప్రశ్న:- చాలా కాలమును ఆక్షేపించుటకు మీరు దాని కారణించితిరా?

జవాబు:- అవును.

ప్రశ్న:- ప్రజలు సత్యాగ్రహాదీక్షకు పాదవలయునని మీరు కోరిరి.

జవాబు:- అవును.

ప్రశ్న:- చాలామంది చేర్చుట మీ యుద్దేశమా?

జవాబు:- అవును.

ప్రశ్న:- ప్రభుత్వసంకల్పమును తీరనా నీసానుటకు బదులు సత్యాగ్రహ సభిచారి నిర్ణయము ప్రకారము ప్రజలు సదకులయినని మీరు కోరితిరా? మీ యుద్దేశము ప్రభుత్వమునకు కృతీరేకముగ నుండదా?

జవాబు:- ఉద్ద్యమకర్తలైన వారు. ప్రజలు వానిని సరిగ గ్రహించిరి.

ప్రశ్న:- గవర్నరు మెంటువారు రుతున్నది గమనింపుడు. మీరు పాలకాధికారులలో నుండినయెడల కాసనోల్లంఘనము చేయుట తప్పుదిన సత్యాగ్రహమును గురించి యేమి చేయుదురు?

జవాబు:- సత్యాగ్రహ సిద్ధాంతములకు తిరిగి మొదటినుండి చెప్పవలసివచ్చెను. నేను పాలకాధికారులలోనుండి

ప్రజలు శత్రువులను మరలించి ఆస్థానములను తీసి వెయించుటకు యత్నించినప్పుడు వారిని సేవ చేరదీసి వారి కలహా పొంది వారిని మంచి త్రోవకు త్రొక్కివేదను.

ప్రశ్న:— న్యాయశాసనము లేవియో ఆస్థానముల నను లేవియో నిర్ణయించుటయందు ప్రజలకు భేదాభిప్రాయముందా?

జవాబు:— అందుచేతనే దారుణము చేయగూడదని బోధించితిమి. సత్యాగ్రహమునకు త్యక్తిరేకముగ సంకుచారికి సమానస్వాగత్యముండును. సత్యాగ్రహి కష్టములకు పొంది తనకార్యమును సాధించును.

ప్రశ్న:— గవర్న మెంటువారు చెప్పుచున్నట్టి సేవ చేయవచ్చునని. మీరు ప్రభుత్వమును ప్రతిఘటించినప్పుడు పాలనాధ్యక్షులను జరుగుటకు ఏమందునా?

జవాబు:— ప్రజలలో నుద్దమమును వ్యాపింపజేయ దలచితిని. ఎవరికి వారు తోచినట్లు చేయవలెనని ఒక సభకు ఏర్పరచితిని. ఏమే కాననుట నల్లంఘింప కలమునో నం ఘమువారు నిర్ణయించుట కేర్పరచితిమి.

ప్రశ్న:— అభిప్రాయ భేదముండును. సత్యాగ్రహులలో కూడ భేదముండును.

జవాబు:— అవును.

ప్రశ్న:— సత్యాగ్రహమును స్వీకరించిన ఒకరికి ఒకకాసనము మంచిదనియే తోచి ఆకాసనము బాగుండలేదని సంఘమువారికి తోచి:యెడల సకడేమి చేయవలయును?

జవాబు:— ఆరము కానిని కిరసా కహించవలసినదే. అట్టివారు చాలమంది యున్నారు.

ప్రశ్న:— అది ప్రమాదకరమైన యుద్ధమునాకా?

జవాబు:— దారుణముచేయగూడదని మేము నిషేధించితిమి. ఇట్టి యుద్ధములనువలన ప్రజలపాత్రు లగుదురు.

ప్రశ్న:— రౌలటు కాసనమునకు మీరు మాపు ఆక్షేపణ తమిటి?

జవాబు:— సేవ రౌలటు రిపోర్టును చదివితిని. వారికి వారకన ఆధారములనుబట్టి రౌలటు కాసనమువంటి కాసనము ఏర్పరచవలయు నని చెప్పుటకు అవసరము కనిపించదు. ప్రజల స్వాతంత్ర్యమున కది భంగము కలిగించుచున్నది ఆర్థికార కముగలవా రెవరును దానికి గీరంపలేరు. కాసనభలో దాని నాక్షేపించిరి. ప్రజలందరూ దానికి త్యక్తిరేకముగ నుండిరి. నాకు ను దానిని ప్రతిఘటించవలయు నని తోచెను.

ప్రశ్న:— కానోడేక్షనుగురించి మీరక్షేపణకలదా? ఆరాజకమును రూపుమాపుట కధ్యంతర మేమి?

జవాబు:— ఆరాజకమును రూపుమాపవలసినదే. కాన నోడేక్షము మంచిదే.

ప్రశ్న:— దానిని రూపుమాపేపద్ధతినిగురించి మీరు ఆక్షేపణ కలదా?

జవాబు:— అవును.

ప్రశ్న:— ఇదివరకున్న కార్యనిర్వాహక కర్తమున కత్కెర ఆధికార మిచ్చుచున్నయనకా మీరు ఆక్షేపణ?

జవాబు:— అవును.

ప్రశ్న:— రక్షణశాసన మిచ్చిన ఆధికారమునే రౌలటు కాసనమువలన కల్పించి కారు?

జవాబు:— అది నిజమేదాని యుద్ధము నిర్విఘ్నముగ సాగుట కేర్పరచిన కాసనమిది. అందుచే ప్రజలు దాని కంగీ కరించిరి. రౌలటుకాసన వట్టిదికాదు. తేకరక్షణశాసనమును నదిగ ప్రయోగించక బావుటచే మరింత ఆక్షేపణ కృద్ధి యయ్యెను.

ప్రశ్న:— గండిగారు! ఆరాజకమున్నదని సానికిప్రభు త్వములకు నిచ్చుకప్పుడేదా రౌలటు కాసన ముములలోనికి వచ్చునా?

జవాబు:— కార్య నిర్వాహక కర్తము కొన్ని కొన్ని సమయములలో తమ ఆధికారమును దుర్వియోగము చేయును. వారి కంత ఆధికార మిచ్చుకూడదు.

ప్రశ్న:— మీ ఆక్షేపణ యిది. ప్రభుత్వమువారు నడు జ్ఞేతముతో తప్పుపద్ధతుల నవలంబించిరి. కావున గవర్న మెంటు వారికి నచ్చబెప్పి కాస్త్రము క్రమగ దానిని మార్పించ మాదదా?

జవాబు:— సేవ రాజకత్తిరిధి దగ్గరకు వెళ్లితిని. పెద్ద యుద్ధోగులదగ్గరకు వెళ్లితిని. సేవ వారిలో చెప్పుకొంటిని. మేమేమియు చెప్పబాల మని వారు చెప్పిరి. రౌలటుసంఘము వారి నిర్ణయములను అవలంబి తీరవలయు ననిరి.

ప్రశ్న:— మీరు త్యక్తిరేకముగ నన్ను వారిని మీరు ఒక కమిషనులో కచ్చు బెప్పలేక. మెల్లమెల్లగ కచ్చుబెప్ప కల యును. కాసనముల నల్లంఘించి వారిని నచ్చ బెప్ప చూచుట యుక్తముగ నున్నదా?

జవాబు:— నాకు తేరు అభిప్రాయమున్నది. నాకు క్య తిరేకమైన తనిని నాతండ్రిమైనను తేసికీరకలయు నని అట్లా పించుచో నేట్లు చేయనిని నెప్పుటలో నయుక్త మేమియు నుండదు. నేనట్లేచేసితిని నేనట్లే ప్రజలకు బోధించితిని. నాకం డ్రెడ్గరకు వెళ్లి సేవ చెప్పుకొనుట యుక్తముగనున్నయెడల గవర్న మెంటువారికి చెప్పుటయు యుక్తముగ నే యుండును.

ప్రశ్న:— ప్రజలు తనపాటును మానివేసి ఉపశాస నము చేయవలయు నని మీరు నిర్ణయించితిరాదా? గవర్న మెంటు వారు చేసినదని మాకు వార్త ముగలేదని ప్రజలు మాపు టకు వాళ్లు చేయవలయును.

జవాబు:— ప్రజల నిత్యవ్యాపారమున కట్టిపెట్టకు లయును.

ప్రశ్న:— కొద్ది కాల మట్లు చేసినయెడల కష్టముండదు. కాని చాలకాలము చేయవలసిన నష్టములు కలగును.

జవాబు:— చాలకష్టము కలగను.

మార్చి 80 వ తేదీని 2 ట్లిలోను ఏప్రిల్ 6 వ తేదీని ఇ తరత్రాను త్రజల దుకాణములు బట్టిబడుగురించి వారు చెప్పి రి. కాగితములకు మంచివెట్టియు సభలను జరిపియు దుకాణము లను మూయుటలు చేయుటలో నాక్షేపణలేదు. బలవంతము మాళియు పెట్టుకూడదు.

ప్రశ్న:— మీ యుభాయితరుడు క్రొవ్వానందస్వామి... గండిగారు మాంటు ప్రభువు మాటకడ్డకు వచ్చివారు అనుచు నుకారు కలిసి పనిచేయుచుండి రని చెప్పిరి.

ప్రశ్న:— జరిగిన సంగతులనుబట్టి అల్లయు లేవండ దు కాసనమున కట్టిపెట్టింది వ్యాపారమును మార్పించుటకు ఏమి కలగదని వారు మీకు వ్రాయలేదా?

జవాబు:— వారు తనపాటులు మార్పించుటకు గురించి చెప్పలేదు.

గండిగారిల్లు చెప్పబోడంగిరి. నాకును స్వామికిని భే దభావము కలిగెను.

ప్రజలందరూ అనప్రికలేవని స్వామిచెప్పెను. వారిలో నే నేకభంగంకను. ప్రజల చిరము నాకర్పించి గవర్న మెంటు వారికి ప్రవాళివాయముకమ్ముకై తనపాటులకు కట్టిపెట్టుటకు నిశ్చయించితిని.

ప్రశ్న:— మీరు తనపాటులు మార్పించి సత్యాగ్రహ మును బోధించినయెడల నేకమునందు నెమ్మదికి భంగము గలగదా?

జవాబు:— ఎన్నిటికిని కలుగదు. సేవ ఏప్రిల్ 6 వ తేదీని చేసితిని. తలకొలది ప్రజలు తనపాటులుమార్పియుండిరి. బొంబయిలోని చాపాత్రలో వారు సభ చేసిరి. కాని అందు కలన ప్రమాద మేమియు కలగలేదు.

పాల్యలు స్టేషనునొద్ద కట్టుకొనిన సంగతులను వివ రించుచుని తరువాత గండిగారిని కోరిరి.

రైలు దీకొనట :— మోరామైదాను జంక్షనునంద కేవ పురమున బ్రాంబండి రైలుబండియును దీకొనెను. ఒక పిల్ల బానికి కాలుపూర్తిగా విరిగింది. బ్రాంబండికి నిరైలు యించ నకును చాలకష్టము కలిగినది. కక్రెవ వారికి కొద్దికొద్ది దెబ్బ లు గిరిన. యింజను కట్టాలనుండి తొలగెను.

ఆహారవద్ధములు-కంట్రోలు.

చెన్నపురి వర్తకుల సభ.

శనివారం సాయంత్రము 6 వ తేదీకి కే. సముద్రతీర మునకు ఆహారవద్ధములకు కంట్రోలుచేయు పద్ధతి ఆధిక్షే పించుటకై భాగ్యపురవర్తకులు ఇదియ సమావేశమై గా. బి. యస్. కర్మగా రధ్యక్షుకీ వహించిరి. సభా ప్రారంభముయ మున కర్మగాడు కంట్రోలుకల్ల గుండుచున్న కష్టములు పద్ధతుల గురించి మాచ్చుచిరి. భాగ్యపురము సమయముగా పండలే దని కంట్రోలు ప్రభుత్వమువారు వెట్టినను కంట్రోలువకు లోబడిన చెన్నపురి మధ్యపరగణాలకుం జభాగ్యపురము ఆధికముగా మున్నవనియు; ప్రజలు పెక్కు బాధల చెందుచున్నారనియు; ఈ బాధలను తొలగించుటకై ప్రభుత్వమువారు తగిన ఏర్పాటు లు చేయుట అవసరమనియు చెప్పిరి.

తీర్మానము.

పిమ్మట సభవారు యాక్రింది తీర్మానములను ఆమో దించిరి:—

1. ఈ కంట్రోలు పద్ధతికల్ల వ్యాపారమునందు కొందరికి ప్రత్యేకస్వాతంత్య్రము లొసంగబడు చున్నది. ఆహారవద్ధముల నమ్మెయి సమయముగా లేని కారణమున యీ సభ వారు యీ పద్ధతిని తీ ప్రముగా ఆధిక్షేపించు చున్నాము. ఈ తీర్మానమును అబ్బుల్ కోరికేటుగారు ఇంకా కొందరు వర్తకులు, ఆరటం, తెలగు, హిందీస్తాని యందు బలపరచిరి.

2. కంటలు బాగుగ కండునని తోచుచున్న. గాన యీ కంట్రోలు పద్ధతి తీసివేయ వలయునని సభవారు ప్రభు త్వమువారిని కోరుచున్నాడు. ఎం. రామచంద్రశర్మ గారు ఆరవమునందు సామి మెంకటావలం కెట్టిగారు తెలుగునం దును యీ తీర్మానమును బలపరచిరి

3. “ఇండియా నుండి నలు, బర్మానుండియు ఆహార వద్ధములు పరదేశములకు ఎగువతి చేయనాడదని సభవారు తీర్మానించుచున్నాడు” ఈ తీర్మానమును యం. యస్. కా మాతోగారు పాదించిరి.

4. ఈ కంట్రోలు పద్ధతే తీసివేయుటకు ఏమిలేం యెడల, నూటికి 50 మంది హిందూ వర్తకులు, 25 మంది అధి కారులు 25 మంది అధికారులు చొక్కన ఒక చిన్ని సంఘ మును ప్రభుత్వమువారు ఏర్పరచవలెను. ఆ సంఘమునకు ఆ హారవద్ధముల డైరెక్టు ఆ ప్య కు దు గ యుండవలె ను. ఈ సంఘమువారు తీర్మానములను అవసరించి డైరెక్టు వారు పనిచేయుచుండవలెను ఇట్టి సంఘమును స్థాపించవల యునని సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాడు. ఈ తీ ర్మానము బి. యస్. ఆరండేలుగారు ఉపపాదించిరి. కర్ణాట నుందరముదలిగారు బలపరచిరి.

తీర్మానములన్నియు సభవారిచే ఏక గ్రీతముగా ఆమో దింపబడిన. సభముగియుంపుటికి రాత్రి 8-15 గంటలయ్యెను.

స్త్రీమరులలోతావు.- ఫిబ్రేవరి నెలలో స్త్రీమరుల తావు దొరుకుట కష్టము. ఈ నెల 20 వ తేదీని మిన్నెదోనాస్త్రీమరు బయలుదేరును. దానిలో తావుగలదు. గడులలో కంకాలమర్చు బడినవి. వెళ్లుట కరకాళము గలవా రిస్త్రీమరులలోనే వెళ్లుట మంచిదని మెకినను మెకకాజీకం వెసి బొంబాయివారు ప్రక ంచిరి.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభవారు

జనవరి నెల 13-వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు

విజయనగరరాజ్యవినాశననాటకమును

Fall of Vizayanagar

విక్టోరియా పురమందిరమున ప్రదర్శింతురు.

శ్రీయత టి. రాఘవాచారి బి. ఏ. బి. ఎల్.,

(బల్లారి) రస్తుం పతాణి సాత్రమును భరింతురు.

సభవారు వారికి రత్నఖచిత మణిబంధమును సన్నానకత్రమును సమర్పింతురు.

విదేశతంత్రీవార్తలు

[రైటరు వజస్ని]

రెండవ సంధిసభ.

లండను, జనవరి 8:- బర్మింగ్ హామ్స్ ప్రభుత్వము ప్రధానమంత్రితో గల పోలికలను కేరీ. ముఖ్యము పెనుక 50 గురు ఈ ద్వారా గీతముల పోవుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఆంధ్ర రైత్ర సభ మరల రెండవసంధిసభ యంత ప్రాముఖ్యము కలిగిన గణము. అదియొప్పుయొప్పును సమగ్రముగా పరిశీలించుచున్నది. బర్మింగ్ హామ్స్ ప్రభుత్వముగూడ బోవుటకు బట్టిచూడ కెయిజరుగారి విచారణసమయమున చర్చించబడుచున్నది. కెయిజరుగారు తక్కిన నేరస్తులకు విచారించబడరలయునను లాడుచు బర్మింగ్ హామ్స్ చెప్పినమాటకు ప్రభుత్వమువారికి కీకరించుచున్నది. యుద్ధములో నేరమునందించినవారి నన్నింటకును జుట్టినట్లు ఆంధ్రోద్యమము జరుగుచున్నది. "మిత్రులైన గా పాడుకొను సంఘము" అను పేర బెర్లిన్ లో నొక సంఘము ఏర్పడుచున్నది. మిత్రమండలివారి మాటలను నిరాకరింపవలసినదని జర్మను ప్రభుత్వమువారిని కొందఱు హెచ్చరించుచున్నార. మిత్రమండలివారు బెర్లిన్ నుండి వచ్చి నేరస్తులను తీసికొనవలసినదని జర్మను ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నది. మిత్రమండలివారు చేయునెడల దాదాపు కార్యములు జరుగవచ్చును కన్యాంటునోపిటా భావిదకయొకటి నిర్ణయించబడవలసి యున్నది.

బ్రిటిషు వైమానికులు బాగ్దాదున కేగుట

లండను, జనవరి 6:- మంత్రివర్గమువారిట్లు తెలియబడుచున్నది. కెప్టెన్ మాథ్యూగారు దిశించిన 28-వ తేదీన బెర్లిన్ నుండి బాగ్దాదున కేగుచు కన్యాంటునోపిటా లో దిగిరి.

బోల్షెవిక్కుల వరాజ్యము.

లండను, జనవరి 6:- బెర్లిన్ ఆధికార ప్రకటనను బోల్షెవిక్ ప్రకటించినపుడే బెర్లిన్ ప్రభుత్వముగూడ ద్వీకృతిలో ప్రకటించిరి. ఉభయముల ద్వీకృతి బోల్షెవిక్ రెయిన్ మాన్యువలను రుమ్మడికే కేగుచున్నది. రీగా, ద్వీకృతి వార్తలు మధ్య రెయిన్ బుక్కు నడుచుచున్నది. ద్వీకృతి పురవాసుల పీఠి చాల దుర్భరముగ నున్నది.

హంగేరియను సంధి ప్రతినిధులు.

పార్సిస్, జనవరి 7:- హంగేరియను ప్రతినిధు లిచటికి 7-వ తేదీన విద్యేనెక రనుకొనుచున్నారు.

బుడాపెస్ట్, జనవరి 7:- సంప్రదింపుల మార్పుల ద్వారా రెయిన్ ప్రభుత్వము ప్రజలు చారిపాదగునను కను సంధి మమున తెలియచుచున్నది.

జేమ్సు హాగ్గిగారిని వట్టుకొనుట.

లండను, జనవరి 6:- సిన్సు ఫెయిసరు నాయకులలో నొకరుగ జేమ్సు హాగ్గిగారు అరెస్టు చేయబడిరి. బుడాపెస్ట్ లో వారిపై సిన్సు ఫెయిసరుల తరుచు దాడు లొనరించుటలన వారికి మరఫరంగును నష్ట చేయబడినది.

బ్రిటిషు పనివారల కోరికలు

లండను, జనవరి 8:- రెయిన్ పనివారల కాస్టరెస్టు బహుళ జనవరి 11 వ తేదీన జరుగవచ్చును. గవర్నమెంటు వారి మానవల రాజకీయరంగమువారి యాలోచనాత్మకమన బడును. అవసరమగునెడల ప్రభుత్వమువారిలో మరల రాయ భారములకు జరుపుటగూడ వారి కధికార మొనబడును. ఈలోన నేలబాగు పనిచారల కాస్టరెస్టు ర్యాపక వర్గమువారు లండనులో సభల మొనరించుచున్నారు. గని పరిశ్రమల యజమానులు ఎగుమతులలో చాల లాభము దీసిరి గనుక తమ పనివారల జీతములను హెచ్చించుట న్యాయమనుచు జేమిరలు కోరిన కొత్తజీతములనుబట్టి వారు విచారణ చేయుదురు.

దూదిపనివారల దరఖాస్తు.

లండను, జనవరి 6:- మాంచెస్టరు నందలి దూది పరిశ్రమల యజమానులందఱోక సభ నొనరించి సెలవదినములకు జీతముల నియమలసినదని కోరుచు రిలక్షులనుండి కాల్పులనుండిన దరఖాస్తుల నాలోచించిరి.

భారతరాజకీయముల సభ

లండను, జనవరి 6:- భారత రాజకీయముల సభనుగూర్చి ప్రస్తుత ప్రతిభ (వాయుమన్నది-సంస్థానము లన్నిటిని ఆధికారములనును యంచులసినదనుచు చేసిన మానవ చాల గంభీరముగ నున్నది. హిందూజాతీయన కిత్తును కావలసినది కేంద్రీకృతము చేసిన ఆధికారమును విభజించుట, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందొక ముందు గొప్పగొప్ప మార్పులు జరుగబోవు నను యాద్యోగముతో ఇప్పుడే మార్పులకు రిలపెట్టినట్లున్నది. కాని ఆసంస్థానముల వ్యవహారములను కామ కార్య నిర్వాహకవర్గము నందంత ఎక్కువమార్పులు గనుగవు. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి యాధీన మున్నట్లు 377 సంస్థానములపై గల ఆధికారము తెక్రెడెన్సో హిమాలయ పర్వతముల లండుండు వారి వశము చేయవలయుననుచు చాల తెలివితక్కువ. స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి వివిధ సంస్థానముల భూగోళ ఆర్థిక చరిత్రాత్మక సమాచారము బాగుగా తెలియును గావునను, ఆయా సంస్థానములందలి ప్రజల ఆర్థికప్రాధమ్యములను, ఆదర్శములను అవసరములను వారుబాగుగ నెఱుగుదురు కావునను, సిమ్లా ఆధికారుల కాసంగములు బాగుగా తెలియవు గనుకను ఆసంస్థానముల స్థానిక ప్రభుత్వమువారి యాధీన ముండుటయే. ప్రకృతము అందుచేత ఇండియా ప్రభుత్వము వారికిటితో సేనుసమ్యక్ విడుదలగును.

జర్మనుల మారకము.

లండను, జనవరి 6:- సర్ జె. డి. రీసుగారడిగిన ప్రకృతి లిఖిత పూర్వకముగ ప్రభుత్వము నొనగుచు మాంటెగు గారిట్లు చెప్పిరి: హిందూజాతీయనందలి జర్మనులు జర్మనీ కంపడుచున్నార. స్వల్పకాలముననే ఎవరో ప్రత్యేక కారణాంతరములచే నుండ ననుమతించినవారు తక్కువ తక్కిన అందఱును జేరమునండి పంపించివేయబడుదురు. ఎంతకాలము వరకు జర్మనులను హిందూజాతీయలోనికి రానీయరాదనను అంతయు ఇంకను నిర్ణయించబడలేదు. కాని మూడేండ్లకు తక్కువ యుద్ధమాదదని తలపడుచున్నా.

రెయిన్ పనివారలసభ

లండను, జనవరి 1:- రెయిన్ పనివారి ప్రతినిధులసభ సేను సమావేశమయ్యెను. కాని ఏకీకృతమున జేయకయే రెపటికి మరల నిలుపబడెను. సభవారు సేదంతయు వివిధ ప్రతినిధుల సమాధానములను వినుటతో సరిపాటు పనియు, ఇప్పటికి వచ్చిన తీర్మానములకు బట్టియు, మార్చవలసినట్టియు చాలమంది గవర్నమెంటువారి మరతుల నంగీకరించుటకు కృతీరేకముగ నున్నారనియు, ఆ బ్రహ్మము గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగ నుండుటనుబట్టి మిక్వాములు చాల వరకు విజయముండినట్లు తిలుపవలసి యున్నదనియు, నేటి సభాక్షరినిబట్టి చూడ మానవ లాక్సుముగ త్రోవీయే బడునట్లు లేదనియు, ఒకవేళ తిరస్కరింపవలసి వచ్చునెడల వెంటనే సమ్మెకట్టు ప్రారంభము కాదనియు భావముగూడ ప్రకటించుచున్నారు. సేను కొంతమంది ప్రతినిధులు దొరతనమువారి తరగతుల విభజనను గూర్చి చాలదూరము ప్రశ్నించిరి. ఇంకను వాక్యవిర్యాపాక వర్గము వారిని బలవంతము చేయవలయు ననుమానముగూడ కనబడుచున్నది. భావముగూడ ప్రకటనలతో ప్రభుత్వమువారిలో నింకను రాయ భారములను నడపుట కవకాశమున్నట్లున్నది.

సిటివై మమ్యుర

లండను, జనవరి 6:- రెయిన్ పనివారలపీఠి చాలవిషయముగ నున్నదనియు అతివాదులు సభలో జరుగుచున్నట్లుండు ననుబలించు ధోరణి నేయవలసిందిగా సంకృతీకరముగ నది పరిష్కరింప బడగలదనియు రెయిన్ పనివారల నాయకుడు భావముగూడ ప్రకటించుచు చెప్పెను.

ఆంగ్లవరాను సంబంధములు

లండను, జనవరి 7:- బ్రిటి గారు లండనున కేతెంచుటచాల ప్రయోజన కారియ్యెనని ప్రతికలన్నియు వాయించుచున్నవి. అద్యియేటిక్కు సమయము చర్చించుటయేగా కురుమ్యుభ్యుదరా సమస్యలు గూడ పరిష్కరింపబడుటకు కలిగిన యేర్పాటులొనరింపబడినవని గూడ ప్రతిబాధివాయించుచున్నది. బ్రిటి గారు డి అన్నాంజయోగారితో మిక్కిలి సేర్పగా కృతహరించినందు కవి యితని విశేషముగ కాఘించినది. ఇట్టి యుద్ధములములకు బ్రిటిషు

వారుగూడ సహాయము చేయవచ్చునని ప్రకటించుట యొకటి చాల ప్రశంసనీయును. రైటరు ప్రతినిధి సందర్శించగా నిట్టి గారిట్లు చెప్పిరి. ఈ యాలోచనలన్నియు పార్సిస్ లో జరుగబోవు సభాసన్నాహములు. అచటనేదియో యొకరిని నమాధానము కరుదును. వర్తమానము జనవరి 17-వ తేదీయంతరముగూడ జరుగవచ్చును.

అసా రాష్ట్రములలోని అతివాదులు

వాషింగ్టను, జనవరి 7:- కార్మికకాఖవారు విదేశీయులను అతివాదులను జేరమునండి తొలగివట్టుటకు 10 లక్షల డాలరులను, కొంతమందిని నిర్బంధించుటకు 1 1/2 లక్షల డాలరులను ఈయవలసినదని కాంగ్రెసు నడిగిరి.

పూర్వము కరాచీ జడ్జి గానంకినట్లు హెచ్చు. దేవీన గారు మరణించిరి.

లంకామైదు వర్తకసంఘము వారును మాంచెస్టరు పనివారల సంఘమువారును, యజమానుల సంఘమువారును జనవరి 6-వ తేదీన సభ జేసి సామ్రాజ్యములో ప్రతిఘటించుట కంటే చాలవిశేషముగ నేరీతి పండింప దగునని నిశ్చయించిరి. అమెరికా ఇకముందు ఇంగ్లండు నకు కావలయునంత ప్రత్తివంతకాల బద్ధును. కాన సమస్యను కీర్ముముగ పరిష్కరింపవలయునని వారూహించిరి. సామ్రాజ్యమందలి ప్రత్తిఘటనన్ని విధముల ప్రోత్సహించుటకు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే తగిన ప్రయత్నముల మొనరింపవలయునని వారు తీర్మానించిరి. ఇకముందు లంకామైదునకు కలయు ప్రత్తిని మెనపాటామియా నరఫరా చేయగలదని వై తీర్మానము నుపదించు సక విలియులు బర్లనుగారు చెప్పిరి.

ప్రాచీనప్రభుత్వగారి నెదిరించిన ప్రాచులకు, కుట్ర దాడులందఱునకు యింటి యజమానికమ్ముడు బార్లిక్ కీలీ అనునతడు కొంతసహాయము చేసియుండునను యుద్ధకేసుతో ఆధికారులకిని కట్టుకొని ఇంగ్లండునకు గొంపోయిరినదల్లిక నుండి సంతకము వచ్చెను.

ఫోర్టులో సాన్ సమిపమున మెక్సికో జేకములు ఇద్దఱు ఆమెరికనులను చంపిరిని టూంపికోనుండి సంతకము వచ్చెను.

బొంబాయి సమ్మెకట్టు:- ఆదివారమునాడు పనివాం ద్రసభ జరుగును అంతవరకును. మార్పు కలుగదు. ప్రాంతపని వాండుగూడ చాలవిషయములను కోరుచు వ్రాసి పంపిరి. 3,4 దినములలో ప్రభుత్వమునకు కోరిరి. మూపర్నెంటు అంగీకారమును తెలిపెను. టూపాలయవ్యోగము తమయిబ్బందులను పోషుమాన్యు జనరలుకు తెలిపిరి. వెంటనేదే రైటుజనరలుతో వాలోచించెదనని ఆతడు తెలిపెను. కిరననాయులుగోదాముల పనివాండుగూడ సమ్మెకట్టిరి. బర్మాటయులు కంపెనీ పనివాండు 400 మంది యిండ్లో బర్మాకంపెనీకోపోయి అచటనున్న పనివాండుగూడ 800 మందిని యిరులను గూడ పనిమానునట్లు చేసిరి. రాష్ట్రమున్ని నిర్బంధించి పని మానిపించిరి. కోడ్డు పని వాండును బొంబాయి కాస్టరెమను పనివాండుగూడ సమ్మెకట్టిరి. అల్లకు లేనియును లేవు.

ఓగార్డిగారి ప్రయత్నములు.

కోపను హేగను, జనవరి 7:- రైటరుప్రతినిధి ఓగార్డి గారు సందర్శించగా బోల్షెవిక్కులు నిజముగ సమాధానము కోరు నెడల 25 దినములలో పో యేర్పాటు జరిగి సంతకముగూడ జరుగుననియు, బ్రిటిషు ఖయితులను గూర్చి ఏర్పాటులన్నియు పూర్తియైన వెనుక పరాను ఖయిదీలకు గూర్చియు తక్కిన ఖయిదీలకు గూర్చియు రాయభారములను నడువవల సినదని తాము కోరబడిరినియు ఈలోన ఫిక్ లాండు మార్గమున జనవరి 9 వ తేదీన దుమ్మగోని బ్రిటిషు ఖయిదీల కాహార సామగ్రియును తదితరవస్తువులును బంపవలసినయు, బోల్షె విక్కులకు బ్రిటిషువారి మందులును, స్వీడెనవ్యవసాయపు పని ముట్టుకు లభించినవియు, సోవియట్టులితరులతో వ్యవహారము వారంభించుట కిదియే మొదలనియు ఓగార్డిగారు చెప్పిరి. కిందటి సంతకము సంధిసభా ప్రతినిధులు వెర్నోనునుండి పురము చుండినపుడు విరోధులు రాళ్ళు విసకుటలన పూర్తి వార్డు బ్లూకుగారికి చాల గాఢమగు దెబ్బకొలిపెను గావున అందులకు తగిన నష్టపరిహారము నిమ్మకొనవలసినదని వరాను ప్రభుత్వము వారిని కోరుటకు జర్మను విదేశీయాధికారులకు కను సంధి ప్రతినిధులని మోగించిరి.

ఆయుర్వేద వైద్య కళాశాల.

కాకినాడ.

ఉద్దేశము:— 1 ఆయుర్వేదవిద్య నూతనపద్ధతులమీద నెలైదలను వ్యాపింపజేయుట. 2 జనులకిందలి వైద్యమునందు గల విద్యాసహజ దృఢపరచుట. 3 వైద్యులయొక్క సమర్థతా సమర్థతల ననుసరించి వ్రజము నులభముగా గ్రహించుటకు వారిసమర్థతా నూతనముగ అధికారపర్యాయల నొనరుట. 4. పరిష్కృతము అనగా 18 జనవరి 1919 సంవత్సరము లేదీ తరకు ఆయుర్వేదము హిందూదేశములోని వైద్యవిద్యలయందు ముఖ్యతావర్తికలకు గమనించి, వానితోదలి సమర్థతను పరిశీలించి, అందులను ప్రస్తావించి, ఈ కళాశాల సామాజికముగా శిక్ష్యుకొనటం.

ఎక. బి. సమాజమునకిచ్చుకొనుట, నిరాకరించుట వికల్పని ప్రత్యేక వైద్యపాండిత్యము ననుసరించుట యందును. కారణమును తెలియజేయుకొనుట ఒక్కకళాశాలయొక్క ఒత్తువల యెప్పుడైనను తీసివేయు అధికారము వీరికి గలదు.

తరగతులు:— (1) వైద్యవిద్యార్థి (2) వైద్యకరంప (3) వైద్యవర. ఈకింది ఆయుర్వేదగ్రంథాలజములను పరియించువారు “వైద్యవిద్యార్థి” కర్తవ్యం.

(1) చూకము (2) నుకరికము (3) మాధవనిదానము (4) చక్రవర్తి (5) భావప్రకాశిక (6) సామగ్రియనిఘంటువు (7) వ్రజము కారము (8) శ్రీజనకలక్ష్మణి (9) రసవర్తి నమోచుము.

ఈకింది గ్రంథములను పరియించువారు “వైద్యకరంప” కర్తవ్యం:— (1) మాధవనిదానము (2) వాగ్భటము (3) నుకరికము (కారము) (4) చక్రము (దిశిత్వ) (5) భవ్యంతరి నిఘంటువు (6) శ్రీజనకలక్ష్మణి (7) రసవర్తి (8) ధ్వజ భరణంపీఠ.

ఈకింది వైద్యగ్రంథములను పరియించువారు “వైద్యవర” కర్తవ్యం:— (1) వాగ్భటము (నూర్తిస్థానముకాగ్రిమే) (2) బసవరాజయము లేక చింతామణి (3) భేషజలక్ష్మణి (4) భవ్యంతరినిఘంటువు (5) మాధవనిదానము (6) శ్రీజనకలక్ష్మణి (7) రసవర్తి (8) ధ్వజ భరణంపీఠ.

నిబంధనలు:— 1. విద్యవైద్యులందరైన లక్ష్యులగుటకు గ నాయుర్వేదము నభ్యసించినవారుగానే నీవిద్యవిధులకు కర్తవ్యం. 2. ఈ కళాశాలకు సంబంధించిన అధికారపర్యాయలను పొందినవారు పాఠశాల నిబంధనలకు లోబడి నుండవలయును. 3. ఆయుర్వేదవైద్యమునభ్యసించుటకు భాసనియమము లేదు. ఆయుర్వేదవైద్యము అంగ్లేయవైద్యమునందుగల సమానభర్తములను ఈయూదు తరగతులవారు సాధ్యమైనంతవరకు విధిగా గ్రహించి యుండవలయును. 4. మొదటి రెండుతరగతుల విద్య తప్పకుండున కొన్ని ప్రత్యేక సహాయముతోను కొన్ని తక్కువయములేదగను వర్గీకృత పరీక్షలను వ్రాయవచ్చును. వైద్యవర, సరళిగా చేసగలరావు, కళాగీరి.

1021-వ సంవత్సరములో జనగభోజ్య త్రిటిసామ్రాజ్య ప్రదర్శనమునకు వలయు యేర్పాటులన్నియు పూర్తియైనవి. ప్రదర్శనము బహుళాగి శింబు సాయుల్లో జరుగును. సామ్రాజ్య వలసశక్తియ, అధిని వేళ ప్రభుత్వములనా దిండులకు తమ సహకారమును తెలిపిరి. త్రిచవర్తిగారు పోషకులుగా నుండ నను ముతించిరి. అత్యుయము మ్యామగారు అధ్యక్ష పదవి వహించ నంగీకరించిరి. లాయడు వార్డిగారు గ్రాండు కౌన్సిలు అధ్యక్షులుగా నుండును. తక్కిన మంత్రులను పెద్దవారును సహాయాధ్యక్షులుగా నుండును. 37 జాను టావర్పుగారు కార్యదర్శిగా నుండును. గ్రేటుబ్రిటను ఇదివరకెన్నడును జూచి యెరుగనంత ప్రత్యేకముగ నుండునని ఆరదోకరికి చెప్పెను. ఆయురసములు జరుగునని నిశ్చయించుకొని గాని బహుళా రెండు సంవత్సరములు ఉండవచ్చును. బహుళ సామ్రాజ్య వాణిజ్య కార్యకర్తలదర్శనాలయముగ పరిణమించినను పరిణమింప వచ్చునని యతడు చెప్పెను.

మెక్సికో శతమనకు సంధించిన మహాదర్శనములకు, ఇప్పటికి తెలిసిన సమాచారమునట్టి, వేరామూజా ప్లేటు లో కుండ్రెండు గ్రామములను తట్టెనులును కష్టమొందినవని యు, వాటిలో కొన్ని పూర్తిగా నుండును పడినవనియు తెలియుచున్నది. ఈ దేశము లోనే 3-వ తేదీన సంధించిన భూకంపము వలన కొట్లాసను సగరము పూర్తిగా చెడిపోయినవనియు, వేయిమందికి పైగా జనము మరణించియుండుననియు, మహారు మరయొక వేయిమందికి పైబిలు తగిలినవనియు తెలియుచున్నది.

వనతిగృహము

అయ్యలారా! బండరుపురమున యిప్పటికి మహారు 12 నెలల సుంక వీరజనుల అందుముఖ్యముగా నిమ్మకాయల విద్యాభివృద్ధికి నేతజేయుచున్న విషయము తమకు తెలుసును. అన్ని కులములకంటె అన్ని విధముల నిమ్మకాయలు బహువలసలతో నున్నారని మేము వేయిగ దొలపవలెనా? ఆ కలియంబుకు కడుపుమందు ముంద విల్లవాడు విద్యనభ్యసించ లేకున్నాడు. వనతిగృహము లేకుండ నిమ్మకాయల వనకారము లేనన ముకు మాట లాధము లేదు. మా ఉన్నతపాఠశాలలో శ్రేణి-ఫంక్షి ఎండిలో అర్జీల పంపుకొనుచున్నాను. 5 మైల్ల దూర ప్రదేశములనుంచి బాంకువచ్చి చదువుకొని రాత్రికి యిల్లు చేరుచున్నాను. విద్యతోబాటు కర్మవిద్యయు నీవారి విల్లలకు నేర్పవలసిన యావశ్యకత మెందుగా గలదు. ఆంధ్రదేశమున నిట్టి ప్రతిష్టాపన యొకటి యేదో యొకవోట స్థాపించబడవలయునని యెల్లరు కోరుచున్నవంగతి తమకు తెల్లమే! ప్రస్తుతము ఆ ప్రదేశమున కంతకును సాధ్యమైనంత త్వరలో దైవాదగ్రహము యొక్క స్థాపనను నెలకొల్పవలయును. నూత విల్లల పోషించుటకు నెలకు రు 500 లు కనీసము కావలెను. కాబట్టి “భవముల మిదం జగత్” అనునది మీ రెలుగనిది గాదు. నిర్గుణులం గనిపెట్టుట భవాభ్యుల భర్తము. సదుద్యమములకు తోడ్పడుట సర్వసహమానభర్తము. కావున ఉత్తరాచారపుణ్యశాలను అన్నపూర్ణాదేవి పూజించి కొంత భిక్షును ఎరు కర్తవ్యపారము వారిచ్చి మాకు తోడ్పడ వేరుచున్నాము.

ఇట్లు విశేషములు:—వాదిలాల వెంకట శివారాధాము వి. ఏ, రిటైర్డ్ సబ్ జడ్జి, డాక్టరు టి. ఎస్. లింగమూర్తి అయ్యర్ వి.ఏ, ఎం. వి.సి.ఎస్. కృష్ణశిల్పా డాక్టర్; డాక్టరు కె. కేశవరావు, ఎల్. ఎమ్. పి. మహారెడ్డి వెంకట రంగారావు, వేమూరి రాంజీరావు.

నీవకుడు:—నిమ్మకాయుద్యమభిమానులను, లాల భటులను, సంక్రాంతిదినమున ఆయా గ్రామముల భిక్షును పోగుచేసి వంక బ్రాహ్మణులు.

ప్రేమబోధు అధ్యక్షులగు సర్ ఆక్లండు గెడ్డిగూడూరు జనవి 9-వ తేదీనాటి (వెంటులో ఎగుమతి దిగుమతి వ్యాపారముల నిర్ధారకులనుచివరించుచుభారీవ్యాపారనిధి చాలము తృప్తికరముగ నున్నవని చెప్పిరి. ప్రతి ఉన్న పరిశ్రమల యజమానులకు విశేషములనుంచి తుండోవరదములుగ ఆర్దులను వచ్చినవనియు, చాలవచ్చుకముగ నున్న పోతపనిలారల సమ్మె కట్టు ఎత్తును అంత ముందుగా యిది తొలు మాయచున్నారని యు నరకు చెప్పెను.

Havildar Shot.

OOTACAMUND, January 9. At the Stonehouse Battery, Havildar Moses was shot last night by Lance Naik Basaviah of the 83 W. L. I. Evidence at the inquest is to the effect that on the 7th night certain women were singing in a godown near the gun guard room. Lance Naik Basaviah who was in charge, was watching when the women were sent to the police station by the Jamadar and Havildar. On the 8th the women were ordered to leave their quarters near the sepoy lines. Last evening at about 6-30 p.m. Havildar Moses informed Jamadar Abdul Jebbar that Lance Naik Basaviah had stated he would shoot both of them by 10 that night. The Jamadar thereupon ordered the Havildar to take a Lance Naik and a sepoy to the guard room and bring all the ammunition. The Havildar obeyed. Immediately he reached the guardroom when the accused fired at the Havildar who fell and he then bayoneted him. All the others ran away including the sentry on duty at 7-30. Constable No. 208 on the Charing Cross beat heard two shots near the gun guard room in Stonehouse and in company with constable No. 325 ran to the guard room which was dark. They tried to find out the sentry and behind the gun room, they found the dead body of Havildar Moses. The police next proceeded to the barrack room. Not a single sepoy could be seen. The Jamadar from inside of his room called for help. At 11 p.m. Mr. Bryant, the Collector, investigated the matter personally and directed messages to be sent to various stations. After an all night search acting inspector Rajaratnam Pillay and sub-inspector Hyderkhan Sahib traced the accused who had sixteen rounds of ammunition and a rifle with him to a godown at Balfour Lodge. They surrounded the godown and demanded that the door should be opened when the accused shot himself in the chest. Mr. Lotso, Sub-Magistrate is still engaged with the inquest.

A Regrettable Accident.

ODRQUAM, January 10. A regrettable accident occurred in the New Circular shaft, Nully Droog mine, which resulted in eleven men being killed. It occurred through an overwind. While thirteen men were being hauled up in a cage the rope on the shackle snapped and the cage went down to the bottom of about two-thousand feet. All bodies were brought up by eleven o'clock next morning. It was a terrible shock to the European driver who is said to have attempted to take his life, but someone arrived in time and ooked him up. An enquiry by the acting Chief Inspector of Mines is proceeding.

వెనుగొండ డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 297/19 I. A. 1456/19
వాది:—కర్ణివాడు లేన కీర్తయ్య.
ప్రతివాది:—కొక. అర్జి దాఖ నగద గోవిందరావు.
వాది ప్రతివాదివైన పొందిపుండు ఆయకపు డిక్రి వైన ర్ డిక్రి చేయవలసినదిగా అర్జి దాఖలుచేయుగా ప్రతివాది హాజరుటకు గాను 20-1-20 తేదీన వాయిదా వేయబడినది. ఆవాడు ప్రతివాది హాజరుకానినందుల యక్కపాట్లగా డిక్రి చేయదమగును.
Sd. యం. నారాయణరాచార్లు
(2006) వాదకము

బాపట్ల అ॥ డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 419/19
వాది:—మేకల కోటి శాగులు.
ప్రతివాదులు:—1 శేఖరిలూ సాపాబ్, 2 శేఖు అల్లిలేను సాపాబ్.
యా నెంబరులో ప్రాంతికోనోటుకు జడ్జి వాది ప్రతివాదులమీదను 13-12-0 దావా చేశాడు గనుక అతే పణము యిచ్చునడల ది 27-1-1920 తేదీ వాయిదాకు తెలియవరుచుకునేది. వాయిదా ది 27-1-1920.
పాలవర్తి అది శేషయ్యగారు
(2007) ప్లీడరు

బాపట్ల అడిషనల్ డి॥ ము॥ కోర్టులో

A. d. m. c O. S. 452/1919.
వాది: బొంబలపాటి వెంకటరెడ్డిభార్య తిరుపతమ్మ సాకిక్ గుంటూరుతాలూకా మల్లాడుపాలెము.
ఎదిరి
ప్రతివాదులు: 1 కంగిపురపు రమణయ్యగారికోమారుడు బుచ్చయ్య, 2 యా కల్లభరాముడు మయిన రయినందున గార్డయిక్ తండ్రి. 1 ప్రతివాది సాకిక్ కంగిపురము, 2 బొంబల పాటి వెంకటరెడ్డిభార్య వెంకమ్మ సాకిక్ గుంటూరుతాలూకా మల్లాడుపాలెం.

ఈనెంబరు వాది భర్తరేటు బొంబలపాటి వెంకటరెడ్డి శేరటికి 1 ప్రతివాది రు 155-2-10 లు మొత్తమునకు నెల 1 కి రు 100 కి రు 1-0-0 నొప్పన జడ్జివో అయ్యే అసలు ఫాయిదాలు అడిగినప్పుడు యిచ్చేలాగున ది 29-7-18 తేదీన (నాయించియిచ్చిన ప్రాంతికోనోటు తాలూకావాకి రాబట్టు కొనుటకు యా నెంబరున వాది ప్రతివాదులమీద దావాతెచ్చి దావానోటికలు యెన్నికరాయములు చేయించినను చూచి కొనక ప్రతివాదులు యిచ్చుది కలుగజేయుచున్నందున తిక్క నోటినినిమిత్తము ది 16-1-1920 తేదీ వాయిదా వేయబడినది. గనుక నదకు తేదీనాటికి యేమైనా అతేవల వున్న యెదల కనుక పదిగంటలకు హాజరయి కోర్టువారికో మనని చేసుకోవలసినది. లేనియెదల ప్రతివాదులను యిచ్చుపార్టీ చేసి వాదివత్తుం డిక్రి యివ్వబడునని యిందుమాలముగా తెలియ పరచద మయినది. (2004)

ప్రాతూరి వెంకటశివ రామయ్యపంతులుగారు, బాపట్ల. వాదితరపు ప్లీడరు.

బాపట్ల అ॥ డి॥ ము॥ కోర్టులో

స్టాల్ నెం 765/1919 (2003)
వాదులు:— 1 పొన్నూరు రామానంబం, 2 గుడ్డిలం వెంకటరత్నం, కేటపాలెం.
ప్రతివాదులు:— 1 వక్కడపు వెంకటాచయ్య, యా శేషారె, వరంగల్లు.
యా నెంబరున వాదులు ప్రతివాదుల మీదను గోతముల వాడుకు వాకి రు 87-0-0 కు దావా చేశగా అందున వాయిదా 2-2-1920 అయియున్నది గనుక తెలియవచ్చద మయినది.
కె. వెంకటరావు
వాదితరపు ప్లీడరు

World's News.

REUTERS' AGENCIES.

England

Second Peace Conference.

Questions for Disposal.

Germans and War Criminals.

LONDON, January 8.

Lord Birkenhead has accompanied the Premier to Paris. It is stated that the ministers are accompanied by a retinue of fifty officials. The inter-allied Conference will really amount to a second Peace Conference dealing with many very momentous questions. The inclusion of Lord Birkenhead draws attention to the fact that the questions down for decision include the trial of the ex-Kaiser and his accomplices. It is stated in this connection that the British Government adheres to the declaration of Mr. Lloyd George, that the ex-Kaiser and other guilty persons must be tried. Meanwhile Germany is agitating against the surrendering of war criminals. Berlin is developing a Society called "Save Your Honour League," and the Berlin Government is being urged to defy the Allies and to tell them to come and fetch the guilty person. If the Allies do so, surprises are promised. The future of Constantinople is another big question.

Col. Tallent's Mission.

Authoritative Denial.

LONDON, January 7.

It is authoritatively denied that, there is any truth in the statement which appeared in an Estonian paper, to the effect that Colonel Tallent, the British representative in the Baltic countries, had started for London to transmit the new Peace offer from Mr. Lenin containing promise to abolish terrorism.

British Journalists Entertainment.

LONDON, January 7.

The "Morning Post" publishes a Cairo message of the 6th stating that, the nephew of the Nationalist Zakiul Paasha was entertained by British correspondents and concluded his address by saying "Long Live Egypt and England, her best friend." The message adds that happier spirit prevails everywhere.

Ecclesiastical Relations.

Formation of Committees.

LONDON, January 7.

The Archbishop of Canterbury has appointed a Committee, to deal with the development of relations, between the Anglican and the Greek Orthodox Churches. The Archbishop of Athens has instituted similar committees, while Committees will be established in Constantinople, Alexandria and Jerusalem by the Patriarchs in those places.

Aeroplane Contract.

LONDON, January 7.

The "Daily Mail" states that, Messrs. Vickers are building for Government six motor aeroplanes to carry fifty passengers.

LONDON, January 7.

A telegram from Hague says that Mr. Fokker is constructing an aeroplane to carry six y, fitted with sleeping berths and smoking room, for flights to the East Indies.

Mr. Lloyd George And Mr. Asquith Decorated.

LONDON, January 7.

His Majesty has awarded the 1914-15 Star, the British War Medal and Victory Medal to Mr. Lloyd George and Mr. Asquith.

Railwaymen's Conference.

More Reasonable Attitude.

LONDON, January 7.

The Conference of Railwaymen's Delegates met in private to-day and adjourned till to-morrow without any decision being reached. Mr. Thomas made a statement that the Conference was engaged all day in bearing explanations. Mr. Thomas added that up to the present branch resolutions and delegates' instructions had been overwhelmingly against the acceptance of the Government terms. The election of Mr. Abraham as Chairman of the Conference was a success for the Moderates. This is regarded as a good omen. The indication of to-day's meeting goes to show that hasty rejection of terms is not anticipated. A strike crisis probably would not follow rejection and a ballot of members may be ordered. The delegates to-day showed a general desire for further information as regards grades, which is still the subject of negotiation and adequate explanation of terms from the Negotiating Committee. Further more it is stated that there is no intention of forcing the hands of the executive. Meanwhile the statement issued by Mr. Thomas is interpreted as meaning that further negotiations with the Government are possible.

Situation Dark and Serious.

LONDON, January 6.

The Railwaymen's leader, Mr. Thomas, speaking at Kettering said, that the railway crisis was dark and very serious, but if the Extremists participated in the deliberations in the same spirit as he would, then satisfactory settlement would emerge.

The 'Varsity Boat Race.

LONDON, January 7.

The 'Varsity Boat Race has been fixed for March 27th.

Mr. Geddes Review of Trade Prospects

LONDON, January 9.

Sir A. Geddes, President of the Board of Trade, in a statement to-day reviewing the trade prospects, said that the position was undoubtedly encouraging. He pointed out that we only needed a natural increase in exports and earnings of British vessels to secure a net favourable balance this year. In that case, he added 1920 would be a year of a lull in which we should begin to clear off our debt abroad and resume investments in foreign countries and particularly in development of the Empire. With freedom from labour disputes, 1920 should give a bumper output from British ship-building yards. He pointed out that cotton and woollen industries were flooded with orders, likewise engineering trades. The latter were only awaiting settlement of disastrous moulders' dispute.

INDIAN COUNCIL OF PRINCES.

"Times" Comment.

LONDON, January 6.

Referring to the Indian Chamber of Princes, the "Times" declares that the proposal to place all States under Simla authority is a profound mistake in direct conflict with the principle of decentralisation which is India's most urgent need. Presumably the reason for the proposal is the forthcoming great modification of the constitution of the provincial Governments, but the executive authorities which deal with such States will not be materially affected. The transference of the 377 States related to the Bombay Government to the control of Officials in the distant Himalayas would be most unwise. On geographical, economic and historical grounds, the State, ought to remain in touch with Local Governments which know their needs and views, while Simla does not. The Indian Government had better remember Lord Minto's historic minute "Drop it."

BRITISH EMPIRE EXHIBITION.

A Vast Undertaking.

INFUENTIAL COMMITTEE FORMED.

LONDON, January 8.

The preliminaries governing the British Empire Exhibition in 1921 have been completed. The exhibition will probably be held in Regent's Park. The Imperial, Dominion, and Colonial Governments have expressed their approval of the undertaking which will be on a vast scale involving a tremendous organization, which will be put into operation very shortly. His Majesty has granted his patronage. The Duke of Argyll has accepted the presidency. Mr. Lloyd George will be the President of the Grand Council and other Cabinet Ministers and distinguished personages will be Vice-Presidents of the Council. The Overseas Section will include Mr. Hughes, Mr. Massey, Mr. Andrew Fisher and Sir George Paish.

Sir John Taverner, the Secretary in the course of an interview, stated that the exhibition will be the biggest thing ever seen in Great Britain. It is scheduled to last six months, but will probably last two years, and may even develop into a permanent showroom for Imperial commerce.

Empire Cotton Growing.

Increased Production Urged.

LONDON, January 6.

A conference of representatives of the Lancashire Chambers of Commerce and Employers and Operatives organisations was held in Manchester to-day to consider the question of the best methods of increasing cotton growing within the Empire, in view of America's probable inability to supply England's future demands. Sir William Burton moved a resolution urging Government to take immediate steps to advance by every means, cotton growing within the Empire. He expressed the opinion that Mesopotamia was the most hopeful spot for Lancashire's future supply.

Obituary.

Mr. T. H. Davies.

LONDON, January 6.

The death is announced of Mr. T. H. Davies, formerly a Judge at Karachi.

Russia

Anti-Bolsheviks Victory.

The Importance of Dvinsk.

LONDON, January 6.

A Lettish official communique states that the Lett army entered Dvinsk simultaneously with the Poles. The united armies are successfully advancing along the Dvinsk-Pekoff railway towards Rishian, an important point in East Lettland. Train communication has been opened between Riga, Dvinsk and Warsaw. The inhabitants of Dvinsk were found in a terrible plight.

Russian Situation.

Latvian Success.

LONDON, January 6.

It is officially announced that the Latvian army on the 3rd instant, after a fierce battle against the Bolsheviks, captured several villages, crossed the Divina and ejected the enemy from Likane, capturing an armoured train. The advance is developing.

Return of Denikin's Troops.

LONDON, January 7.

A Bolshevik wireless claims the capture of Urieff on the shores of Cappian and Mariupol on the shores of the Sea of Azov. General Denikin's troops are fleeing, partly along the Coast and partly in steamers leaving a large booty. The "Times" points out that General Denikin's armies have thus been cut in two and says that a definite Red movement on the broad front has begun in the direction of Odessa. M. T. Chicherin has invited Georgia and the Republic of Azerbaijan to begin joint operations in General Denikin's rear.

Suspension of Telegraphic Communication.

LONDON, January 7.

A telegram from Vladivostok says that, the telegraphic communication with Irkutsk is suspended. Owing to a strike of the workers it is impossible to keep the ice-breakers working and the Czech Slovaks in Siberia have been asked to assist in maintaining order. The situation is very bad.

General Denikin's Retreat.

LONDON, January 7.

BERLIN:—The Ukrainian Legation states that during General Denikin's retreat to Odessa much railway material, mostly of British origin, is falling into the hands of the Ukrainians.

The Soviet Government.

Threat to Germany.

LONDON, January 7.

BERLIN:—The Soviet has wireless to the German Government threatening reprisals, in view of the alleged equipment of the returned Baltic troops for spring campaign against the Soviet.

Britain and Russia.

Possibility of Agreement.

LONDON, January 7.

COPENHAGEN.—Mr. O'Grady, interviewed by Reuter's representative said he hoped that a definite compact would be signed within a fortnight if the Bolsheviks were genuinely desirous of an agreement, as Britain was, because the only differences on two points remained Mr. O'Grady said he was commissioned to negotiate on behalf of French and other Nations, after he had arranged the question of British prisoners. Meanwhile, the first consignment of supplies and comforts is being despatched to British subjects in Russia on January 9th via Finland. The Bolsheviks have reciprocally obtain British drugs and Swedish agricultural implements. This is the first deal of Soviet Russia with the outside world.

France

Heavy Frost in Paris.

PARIS, January 7.

Frost has checked the flooding of the Seine, which has fallen heavily.

America

Relief in the Near East.

Mr. Hoover's Opinion.

LONDON, January 7.

NEW YORK. Mr. Hoover, in a long telegram to the Executive Committee for the relief of the near East populations, takes emphatic exception of the opinions of European propagandists concerning the extent of Europe's financial needs from the United States and asserts there is no need to draw on the United States' treasury for further loans, outside temporarily, for deferring the payment of interest. America's task is reduced to helping out bread supply for less than five per cent of the population of Europe. No such condition exists as confronted in America a year ago and there is no ground for an hysteria on either side of the Atlantic.

Loan to Europe.

American Decisions.

LONDON, January 7.

PHILADELPHIA:—Sir George Paish addressing the Bankers' Association appealed to the Americans to prevent the breaking down of Foreign exchange and to extend permanent credit to Europe. He declared that ten billion dollars would be needed in the next few years to restart and restock Europe.

LONDON, January 7.

WASHINGTON:—The Ways and Means Committee of the House of Representatives had decided to summon Mr. Glace, Secretary to the Treasury, to discuss the question of new loans to Europe.

Extremists in U. S.

Proposed Deportations.

LONDON, January 7.

WASHINGTON:—The Labour Department has asked the Congress to sanction an expenditure of a million dollars to enforce the law against alien extremists and 150,000 dollars for deportations.

Americans Murdered in Mexico.

LONDON, January 7.

WASHINGTON:—A message from Tampico states that two American employees of the International Petroleum Company have been murdered by Mexicans near Port Lopez.

Germany

Ex-Kaiser's Letters.

Publication by the "Morning Post."

LONDON, January 7.

Further "Willy Nicky" letters are published by the Morning Post, chiefly lectures on Sea power by the ex-Kaiser, who emphasises his passion for sea. He styles himself for the first time Admiral of the Atlantic and does not conceal his anti-British animus. Writing on September 2nd 1902, the ex-Kaiser lavishes praise on the Russian naval efficiency, as witnessed at Revel and hints at the naval combination between Russia and Germany, with a view to curbing the Japanese ambitions in the East. He mentions that the secret plans of Germany's latest ships have been handed over to the Russian Naval authorities and emphasises the advantage of the annual exchange of views, between himself and the ex-Tsar, as leaders of the two Alliances to preserve the Peace of the world declaring this is all the more

necessary as certain symptoms in the East seem to show that Japan is becoming a restless customer. Another letter shows that the ex-Crown Prince's nickname of "Little Willy" originated with the ex-Kaiser's sisters.

German Claim for Damages.

LONDON, January 7.

BERLIN.—According to the newspapers the German Foreign Office has instructed the Peace Delegation to claim compensation from the French Government for permanent injury to the health of Frau Nornbluth, caused by the stone-throwing incident on the occasion of the Peace Delegation's departure from Versailles last year.

Industrial Crisis.

Men's Demands.

LONDON, January 7.

BERLIN.—Lack of coal, due to the freezing of the rivers and shortage of rolling stock, has resulted in closing down of numerous works in Berlin and the shortening of food supply. Rationing has been reduced to two pounds weekly. Recrudescence of railwaymen's troubles in Central Germany is threatened. Men are demanding the establishment of Soviets besides higher wages.

Ireland

Police Barracks Raided.

Exchange of Shots.

LONDON, January 6.

The Police barracks at Roundstone Galway have been raided, shots were exchanged and vigorous resistance was offered and the assailants, two of whom were captured, were driven off.

The Attack on Lord French.

Another Arrest.

LONDON, January 7.

A message from Dublin states that Mr. Bartle Keely, brother of the proprietor of a public house, where conspirators assembled, has been arrested in connection with the attempt on the life of Lord French, and has been sent to England in custody.

Prisoners Hunger Strike.

LONDON, January 7.

Forty prisoners in the Cork Jail were hunger struck yesterday. They include a man charged with shooting a private in the Shropshires a few months ago.

Raid of the Sinn Fein Headquarters.

No Arrests.

LONDON, January 7.

The Police and military have raided the headquarters of the Sinn Fein and Irish Republican Parliament in Dublin. They nailed up the premises and in the case of a Sinn Fein bank put the effects into the street. The proceedings are the sequel to the closing order issued last month which was disobeyed. No arrests were made.

Hungary

Hungarian Peace Delegation.

LONDON, January 7.

PARIS.—The Hungarian Peace delegation is expected here on the 7th.

Patriotic Demonstrations.

LONDON, January 7.

BUDAPEST.—The passage of the train containing the Peace delegation across Hungary has been marked by endless patriotic demonstrations. Crowds at every station carrying flags and banners inscribed "Long live thousand year old Hungary and Transylvania does not belong to Rumanians".

Bulgaria

Bulgarian Affairs.

Government Resigns.

LONDON, January 7.

BUKHAREST.—A message from Sofia states that the Premier, M. Stambuliski, was attacked by the Bolsheviks during his return journey from Belgrade, where his mission failed. The Bulgarian Government has resigned, and the Socialists are trying to form a Cabinet with M. Danef as Premier.

Strike in Bulgaria.

Strikers Blow up a Bridge.

LONDON, January 7.

SALONIKA.—A telegram from Sofia says, that the Bulgarian strikers have blown up a bridge on the Sofia-Varna Railway. There have been similar attempts at several other points. Two hundred men have been arrested and four shot.

Italy

Anglo-Italian Relations.

Signor Nitti in London

LONDON, January 7.

The importance of Signor Nitti's visit to London is emphasised in the papers, as not only the Adriatic question is concerned, but the wider question of Turkish and Mediterranean settlement is involved, in which connection British, French and Italian co-operation is essential. Signor Nitti's moderation and tact in dealing with D'Annunzio are appreciated as bringing the prospect of settlement nearer than ever before. It is noteworthy that an advertisement invites British subscription to the new Italian 5 per cent. consolidated loan, the proceeds of which are destined for the reimbursement of the Italian war debt. Signor Nitti, interviewed by Reuter, said that discussions were merely preliminary to a conference in

Paris where, it was hoped that a settlement would be reached, though it was possible that the deliberations would be prolonged till after the French presidential elections on January 17th.

Egypt

Egyptian Politics.

Removal of Embargo.

CAIRO, January 7.

A telegram of the 3rd says that the embargo has been removed on the movements of all Nationalist leaders except two, recently sent to their villages.

Mexico

An Earthquake.

Heavy Loss Of Lives.

LONDON, January 7.

MEXICO CITY. It is officially stated that Cotas then was destroyed by earthquake on 3rd instant and there were two thousand casualties including over thousand dead.

Mexico Disaster

Villages Destroyed.

LONDON, January 7.

MEXICO CITY.—According to the latest reports a dozen towns and villages in the State of Vera Cruz are either wholly or partly destroyed and Calchulco is completely engulfed, nothing remaining but a huge pit filled with debris.

General

Big Boxing Match.

Carpentier vs. Dempsey.

LONDON, January 7.

LOS ANGELES. Carpentier has accepted an offer to fight Dempsey for a purse of eighty thousand sterling put up by Mr. James Conforth, the owner of the Race-track at Thijana, who will probably construct a special arena for the occasion. He suggests that the date should be July 4th. Dempsey concurs. The respective managers have agreed to limit the fight to fifteen rounds.

Indian Telegrams.

[ASSOCIATED PRESS]

Punjab

Indian Chief Justice Wanted.

LAHORE, January 9.

With reference to the appointment of Justice Chevis to act as Chief Justice of the Lahore High Court, the "Tribune" says that the appointment is only a stop gap as Justice Chevis being a civilian judge is ineligible for permanent appointment. It urges the Government to abolish the old era of racial superiority by appointing an Indian Chief Justice and put forward the claims of Justice Shadilal, Senior Barrister Judge who had a brilliant record at Oxford and at the Inns and who had phenomenal success in the profession and highly creditable record on the bench, for the vacant post. It says that the better minds of both Hindus and Mahomedans are united in this demand.

LAHORE, January 9.

At a public durbar held at Suket on Wednesday, Lieutenant Colonel Burton, Commissioner and Superintendent, Jullundur Division, formally presented a khariya from His Excellency the Viceroy to His Highness Raja Lakshman Sen of Suket State and publicly announced the recognition of His Highness' accession to Suketgadi on behalf of His Majesty the King Emperor.

ALLEGED RAILWAY BRIBERY CASE.

LAHORE, January 9.

In the bribery case against Mr. Heymerdinguer, before Mr. Prenter, Special Magistrate on Thursday, counsel for the defence filed a list of prosecution witnesses who are to be recalled and their re-examination will be taken up on January 13, 14th and 15th. The court also ordered a list of documents required to be produced by Mr. Balth, Traffic Manager, North Western Railway who is one of the witnesses to be re-examined, to be filed on Friday so as to allow sufficient time for their production at the next hearing of the case. No date has yet been fixed for the filing of a list of defence witnesses but it is anticipated that these will not exceed ten in number and that the case will be finally disposed off before the end of the month.

Bombay

Strike Situation Unchanged.

BOMBAY, January 9.

The strike situation is unchanged. It is considered unlikely that either side will make a move at any rate before the strikers meeting on Sunday.

Tramwaymen's Grievances.

The meeting of tramwaymen formulated a long list of grievances which, the Superintendent promised, would receive his best attention. The meeting dispersed after requesting a reply within three or four days.

Strikes Extending.

The strike has extended to the workmen at oil tanks, beginning with workmen of the Burma Oil Company, 400 strong, who, marching to the Indo-Burma Company's installations, compelled their 300 men to come out by pelting them with stones and similarly forced the Asiatic Petroleum Company and Standard Company to close by their militant attitude. It is understood they want increases

but no demands at all had been formulated to the management.

The labourers of the Road Department, Bombay Corporation, have also gone on strike. All strikers had been orderly so far.

Postal Deputation.

BOMBAY, January 9.

A deputation representing various grades of post office employees saw the Post-Master General and asked for increased war allowances, revision of the grades and other concessions. The Postmaster General promised to discuss the whole question with the Director-General immediately.

BOMBAY, January 8.

Messrs. Mackinnon Mackenzie announce that there are considerable number of first class saloon passages by "Minnedosa" sailing for Liverpool on the 20th January. As it is unlikely that passengers registered for passages during February would be able to obtain passages during that month by regular mail steamers, all those who are able to sail by "Minnedosa" are recommended to do so. All inside cabins are fitted with fans.

Calcutta

Sabore Jute Mill Strike Continues.

CALCUTTA, January 9.

The strikes at the jute mills in Sabore and Ghuseri still continue. The strikers are still obstinate in their demands. The authorities of the new central jute mill at Ghuseri however it is stated sanctioned what the strikers had demanded but they now want fifty per cent increase of their salaries. Everything however is quiet and there is no apprehension of a breach of peace in any of the mill areas.

Still Continues.

CALCUTTA, January 9.

Strikes at the four jute mills in Sabore and Ghuseri in the district of Howrah still continues. To-day was the day for the payment of wages at different mills, i.e., three of them namely Fort William, Ganges and Howrah, these were paid without hitch. At the new Central however workers as announced by the Mill authorities, were to meet at 5.30 a.m. Some came in time and some late. Those who came in time were immediately handed over tickets authorising payment and those specially weavers and spinners who came a little late had to go outside the gate. As they were not immediately admitted, the men assumed a threatening attitude, but they soon cooled down and were subsequently allowed to have their wages. The workers of each of the four mills as already reported demand a 50 per cent increase in the rate of their wages and would not yield unless this was sanctioned. Quiet prevails everywhere.

Presentation of Municipal

Address to Lord Sinha.

Calcutta, January 9.

At a meeting of the Bombay Municipal Corporation the President announced that Lord Sinha will be presented with a municipal address at the Townhall on the 16th January. After a lengthy discussion on the question of high prices, the Corporation resolved to represent to the Government the desirability of more effectively controlling the price of rice and other necessities and to appoint its own committee to formulate constructive proposal on the subject.

Serious Collision.

CALCUTTA, January 9.

A serious collision took place at the Howrah Maidan junction this morning between a Seabpur tram car and a goods train of the Howrah Light Railway. It appears that the train was coming from Kadamtala and had just approached the Howrah Maidan Station junction when the Seabpur car which also arrived at the crossing at the same time collided with the engine and was badly damaged. A boy aged about twelve was severely wounded. The lower portion of his leg from ankle joint having been severed. The tram car driver and the conductor were slightly injured and the passengers were violently shaken. The engine got derailed and was also damaged.

Mysore

Control of Exports.

BANGALORE, January 9.

According to a Mysore Government Communiqué reports received by the Government show that attempts are being made to buy up the newly harvested crops with a view to export them as soon as the embargo on export is removed and that prices have been rising everywhere and markets are not adequately supplied. But Government will maintain control over crops recently harvested and they have no intention at present of withdrawing restrictions on the export of paddy and rice. Until normal conditions are restored not only will exports by rail be controlled by priority certificates but frontier police staffs will be continued wherever necessary. It is now reported that stocks are being held back from the market and that prices are being forced up. The Government states that they would take all measures necessary for keeping up sufficient supplies of food grains in the market by commanding where necessary and for preventing profiteering under powers vested in them by Defence of India Regulation. Sales will be organised through co-operative societies as far as possible and depots will be continued wherever necessary. They have issued separate instructions in pursuance of the Press Communiqué in course of which the food control officer is directed to take steps to import as speedily as possible the January allotment of rice from Burma and Bengal in its entirety. Another Government notification restricts export of horsegram outside the State except under license from the Food Controller.

Disorders Enquiry Committee.

(SPECIAL SERVICE.)

(From our own correspondent.)

Ahmedabad, January 9.

(Detailed report).

The following is the detailed report of Lord Hunter's examination of Mr. Gandhi. Replying to Lord Hunter, Mr. Gandhi said that he was the author of the Satyagraha movement which was intended to replace the methods of violence and was based entirely on truth. It was, as he had conceived it, an extension of the domestic law in the political field and his own experience had led him to the conclusion that that movement and that alone could rid India of the possibility of violence spreading throughout the length and breadth of the land for the redress of grievances.

Q. You adopted it in connection with the opposition to the Rowlatt Act?

A. Yes.

Q. And in connection with that, you asked the people to pledge themselves by what is known as "Satyagrah vow."

A. Yes.

Q. Was it your intention to enlist as many satyagrahis as possible, that you found understood the principles?

A. Yes.

Q. Is it not a movement essentially antagonistic to the Government, because you substitute the determination of the Satyagraha Committee for the will of the Government?

A. That is not the spirit of the movement. Wherever I have let it had been understood by the people.

Q. Look at it from the point of view of the Government, if you were the Government yourself, what would you do to a movement which was started with the object of breaking those laws, which your committee determined?

A. That would not be stating the whole case of Satyagraha doctrine. I was in charge of the Government and was brought face to face with a body determined to seek redress from unjust laws, without inflicting violence. I would consider them the best constitutionalists and as a Governor I would take them by my side as advisers who would keep me on the right path.

Q. People differ regarding justice or injustice of particular laws?

A. That is the main reason why violence is eliminated and Satyagrahi gives his opponent the same right of independence and feelings of liberty as he reserves to himself and he will fight by inflicting injuries on his person.

Q. I was looking at it from the point of view of the Government.

Would it be possible to continue the Government if you had set up against the Government.

A. He intended to make it a mass movement. He thought the constitution of some such committee as they had appointed necessary so that no man should become law unto himself, therefore they conceived the plan that a committee would be able to show what laws might be broken.

Q. We hear doctors differ and even Satyagrahis might differ.

A. Yes. I found so to my cost.

Q. Supposing a Satyagrahi was satisfied that a particular law was a just law and that the committee did not obey this law, what will a Satyagrahi do?

A. He is not bound to obey that law. We had such Satyagrahis in abundance.

Q. Is it not rather a dangerous campaign?

A. If you will conceive the campaign as designed in order to rid the country of violence you will share with me the concern for I think that any movement of this character should leave the country in a purified state.

Q. What are your essential objections to the Rowlatt legislation?

A. I have read the Rowlatt Committee's report to the end and legislation foreshadowed therein and I came to the conclusion that the legislation was not warranted by the facts produced by the committee. I thought it was very restrictive of human liberty and no self-respecting person or nation could allow such legislation. When I saw debates in the legislative Council I felt the opposition to it was universal. When I found the agitation against it I felt that for me as a self-respecting individual and a member of vast empire there was no course left open but to resist that law to the utmost.

Q. So far as the object of that legislation is concerned have you any doubt that they are to put down revolutionary and anarchoal crimes?

A. They are quite laudable objects.

Q. Your complaint then must be regarding the methods adopted.

A. Better, entirely.

Q. The method is, I understand, that greater power has been given to the executive than they enjoyed before.

A. That is so.

Q. But is it not the same power as the executive enjoyed under the Defence of India Act?

A. That is true but that was an emergency legislation designed to secure co-operation of everybody in order to put down any violence that might be offered by any section of the community in connection with the successful carrying on of the war. It was assented to with the greatest reluctance. The Rowlatt legislation is of a different character altogether and now the experience of the working of the former act strengthened my objections to the Rowlatt act.

Q. Mr. Gandhi, the Rowlatt legislation is only to operate if the local Government is satisfied that there is anarchy.

A. I would not as a legislator leave that power in the hands of the executive whom I had known to run mad in India at times.

Q. Then really your objection comes to this, that the Government of India in the prosecution of a laudable object adopted wrong methods. Therefore in it is not a proper method of dealing with that from a constitutional point of view to endeavour to get the legislation remedied by satisfying Government of its inexpediency?

A. I pleaded before the Viceroy and with every English officer I had the pleasure of meeting and placed my

views before them. But they said that they were helpless and that the Rowlatt Committee's recommendations had to be given effect to.

Q. If an opponent differs from you you cannot satisfy him all of a sudden. You must do so by degrees. Is it not rather a drastic way of attempting it by refusing to obey the laws.

A. I respectfully beg to differ from Your Lordship. If even my father has imposed upon me a law which is repugnant to my conscience I think it is the least drastic course that I could adopt by respectfully telling him that I cannot obey it. That course is nothing but justice to my father and if I may say so without any disrespect to the committee I myself followed that course with the greatest advantage and I preached that ever since. If it is not disrespectful to say so to my father it is not so to my Government.

Q. In the prosecution of your Satyagraha movement against the Rowlatt legislation you resolved upon the general hartal throughout India. Hartal was the day when no business should be done and people were generally to indicate by their attitude that they disapproved Government's action.

A. Hartal means general cessation of business throughout the country.

Q. If you have general cessation of business for a brief period of time nothing harmful may result. But if done for a longer period, there will be great risk in it.

A. Very great indeed. Mr. Gandhi here explained how was it that hartal came to be observed in Delhi on the 30th March and elsewhere on the 6th April. Proceeding he said he did not disapprove the active persuasion which was exercised on the hartal day to prepare the people by distribution of leaflets, holding meetings, etc., as no physical force was employed in so doing. He held it to be objectionable and entirely against the principles of Satyagraha to use force in any circumstances.

Q. Your leading Lieutenant at Delhi, Swami Shradhananda, Mr. Gandhi:—(interrupting) I would not call him my Lieutenant but co-worker.

Q. Did he write you a letter on the subject and indicate that after what had occurred at Delhi and the Punjab it was manifest that you could not prosecute the general hartal without violence inevitably ensuing?

A. I cannot recall the contents of that letter. I think he went much further and said it was not possible that the law breaking campaign could be carried on without impunity among the masses. He did not refer to hartal.

Proceeding the witness said that there was difference of opinion between him and Swami Shradhananda when he suspended civil disobedience. He found it necessary to suspend it because he had not obtained sufficient control to his satisfaction over the people. What Swami Shradhananda said was that Satyagrahi could not be taken as a mass movement. Witness did not agree with that view. Suspension of civil disobedience was as much necessary as prosecution for offences against law. Mr. Gandhi said that he would like the committee to draw a sharp distinction between hartal and civil disobedience. Hartal was designed to strike the imagination of the people and the Government. Civil disobedience was a discipline for those who were to offer disobedience. He had no means of understanding the mind of India except by some such striking movement. Hartal was a proper indication to him how far he would be able to carry on civil disobedience.

Q. If you have your hartal and at the same time you have your Satyagraha movement preached, don't you create a great danger to peace and order?

A. Not at all. I promote peace. I did it myself on the 6th April. When I was in Bombay there was some fear of people themselves offering violence. It was a matter of greatest satisfaction to me to observe crowds of thousands of people conducting themselves in a perfectly peaceful manner at a huge meeting at Chowpatti and even at little meeting and no harm happened to anybody. It all depended whether they preached the doctrine of Satyagraha or the doctrine of force under the guise of Satyagraha. He would not be guilty if people were observing hartal to engage themselves in breaking the laws at the same time. Witness was then asked to describe the incidents connected with the so-called arrest at Parawal.

Mr. Gandhi's Evidence Continued.

AHMEDABAD, January 10.

Mr. Gandhi's evidence continued Lord Hunter continuing the examination of Mr. Gandhi remarked:—Now the only matters we have got to deal with here are as regards Ahmedabad itself and asked "In Ahmedabad we have been told you enjoy great popularity among the mill workers."

Mr. Gandhi: Yes.

Q. And that seems to have caused great resentment on their part and lead to very unfortunate actions of the mob in April in Ahmedabad and Viramgam.

A. Yes.

Q. So far as those incidents are concerned you have no actual knowledge of them.

A. No.

Q. I do not know whether there is anything you can communicate to us in connection with those events to help us to form an opinion.

A. I venture to present this to you. I consider the action of the mob whether at Ahmedabad or Viramgam was totally unjustified and I think that it was very sad thing they lost self-control. I wish to offer no defence, but at the same time, I would like to say that the people among whom rightly or wrongly I was popular, were put to severe test by the Government. They should have known better. I do not say that the Government committed unpardonable error of judgment and the mob committed no error. On the contrary I hold it was more unpardonable on the part of the mob than on the part of the Government.

Continuing Mr. Gandhi described the steps he had taken on his return to condemn the acts of the mob and to restore calmness. It was at one of the meetings he addressed at Ahmedabad in this connection that he had to use the terms "Organized" and "Educated" both of which have been so much quoted against him and against the people. The speech was in Gujarathi. By the term "Educated" he simply meant literate, that is to say, those who could read and write and not people with

university education. He had not spoken of a deep organisation, being in existence but that the thing was done in an organised manner. Both of which did not mean the same thing. He did not withdraw a single word of what he had said. There was no question of deep laid organisation of which Ahmedabad was a part. The organisation was hastily constructed. It was not organisation in the sense in which they understood the word. He had nothing to do with Mr. Guider's investigations and he thought that if he could wean the people from error his position would be entirely justified. The crimes committed by the mob were the result of their being deluded by the wicked rumour of the arrest of Miss Anusaya. There was a class of half educated people who posed themselves with false ideas from sources such as cinema, from silly novels and some political leaders. He knew that school. He had mixed with them and endeavoured to wean them. There were to-day hundreds of people who had ceased to belong to that school of revolution. In regard to Mr. Gandhi's statement of the existence of an organisation Lord Hunter asked:—Do you imply that there was a common purpose on the part of the rioters. Mr. Gandhi:—I do not say that it would be exaggerating to say that. But I think the common purpose was restricted to a very few.

Lord Hunter:—According to Satyagraha doctrine, is it right that people who have committed crimes should be punished by civil authorities?

Mr. Gandhi: I am not prepared to say that it is wrong but there is a better method. It is really a difficult question to answer because you do not anticipate, any pressure from outside but I think, on the whole it would be proper not to say anything. Satyagrahi cannot possibly quarrel with any punishment that might be meted out to an offender and therefore he cannot be anti-Government in that sense.

Lord Hunter:—But apparently it is against the doctrines of Satyagraha to give assistance to the Government by way of placing information that he has and that would help the conviction of offenders.

Mr. Gandhi: According to the principle of Satyagrahi it is consistent for the simple reason that Satyagrahi business is not to assist the police, in the method which is open to the police, but he helps the authorities and the police to make the people more law abiding and more respectful to authority.

Lord Hunter:—Supposing a Satyagrahi has seen one or more serious crimes committed in the riots in his own presence, would there be no obligation on him to inform the police?

Mr. Gandhi: Of course. I answered that question to Mr. Guider before and I think I must answer it to Your Lordship. He does not want to misguide the youth of the country, but even then he cannot go against his own brother. When I say "Brother", I do not of course make any distinction of country or nationality. A Satyagrahi is wholly independent of such distinction. I have known criminals of the deadliest type. I have been instrumental in weaning them from crime. I should be forfeiting their confidence if I disclosed the name of a single man given to me in confidence.

The only Lady Witness.

The Hunter Committee concluded their enquiry here to-day. On reassembling this morning the Committee proceeded to finish off the remaining non-official witness, Miss Anusaya Sarabhai, who by the way is the only lady witness before the Committee, was first examined.

Questioned by Lord Hunter she said that she had nothing to add to what Mr. Gandhi had said.

Rao Bahadur Ramanbhai Ninkant, President, Ahmedabad Municipality, Mr. Harilal Desai Messrs. M.C. Patel Krishabhai, M. Desai and Vallabhai Patel then gave evidence on behalf of the Gujarat Sabha and generally refuted the suggestion that they shut themselves in during the trouble and did not give any help.

Mr. Gokuldas D. Talati, Chairman, Nadiad Municipality, who was the last witness complained of the imposition of punitive police in Nadiad and levy.

The Committee leave for Bombay on Monday.

EXAMINATION OF MISS ANUSAYABAI.

Surprisingly Brief.

The Disorders Enquiry Committee held their final sittings at Ahmedabad to-day and examined a number of non-official witnesses appearing on behalf of Gujarat Sabha. Evidently by previous arrangement the examination of Miss Anusayabai, the only lady witness to appear before the committee was surprisingly brief, lasting as it did only for about a minute.

By Lord Hunter

Questioned by Lord Hunter she said she had taken great interest in the welfare of millhands and in consequence had great influence with them. At the time of actual trouble she was in Bombay and came to Ahmedabad with Mr. Gandhi. She was present in the committee room on Friday when Mr. Gandhi gave evidence and had nothing more to add to what he had said.

Manilal Nagerdas.

Lord Hunter remarked that was the fairest thing to say. Manilal Nagerdas a clerk in the Mamlatdars office, at Viramgam was the next witness. In reply to Lord Hunter he said that the murdered Aavaltarkus was still alive when kerosine oil was poured on him and fire applied.

Rao Bahadur Ramanbhai Mahipatram.

Rao Bahadur Ramanbhai Mahipatram, President Ahmedabad Municipality next gave evidence. To Lord Hunter he said he was out in the street during the disturbances and did all he could to stop the trouble.

By Sir Setalvad.

Questioned by Sir Setalvad witness disapproved of the Satyagraha movement. Asked why then he did not actively preach against it, witness declared:—I was waiting for a lead from Bombay. This made other members of the committee turn smilingly towards Sir Chimanlal.

Questioned further witness admitted certain leaders had issued a manifesto against Satyagraha movement and went on to say that any active preaching against the movement would not have succeeded at Ahmedabad just then.

The Hon'ble Rai Sahib Harilal Desai.

The Hon'ble Rai Sahib Harilal Desai Vice President, Ahmedabad District Board, was the next witness. He said that provocation was given to the mob. Witness was thereupon subjected to a searching cross examination by Mr. Justice Rankin. To Sir Setalvad, witness declared that so far as his information went there was no organisation behind the disturbance.

Mr. M. C. Patel,

Mr. M. C. Patel, Barrister-at-law, then narrated his knowledge of the occurrences in Ahmedabad.

Mr. Krishnalal M. Desai.

Mr. Krishnalal M. Desai, Pleader Secretary of Gujarat Sabha, was the next witness. He gave figures of casualties during Martial Law which he had ascertained with a view to give relief. On the 12th six people were killed and sixteen wounded. On the 13th one was killed and one wounded. Out of the killed three were women. To Sir Setalvad witness said he did not agree with the view that the trouble was prearranged.

Mr. Vllabhai Patel.

Mr. Vllabhai Patel, Barrister-at-law said on the night of the 10th April he and his fellow workers did not expect trouble to recur on the 11th. On the 11th morning, while he was engaged at Miss Anusuya's bungalow in persuading the crowd of mill hands to disperse and go to work a rumour spread that Miss Anusuya was arrested. Colour was lent to this by the fact that Miss Anusuya expected by that morning's train from Bombay did not arrive. The trouble then started. By the 11th evening the situation was entirely under control and there was no justification for Martial Law orders which came into force next day.

Mr. Goculdas D. Talati.

Mr. Goculdas D. Talati, President, Nadiad Municipality was the last witness. He took objection to the stationing of punitive force and levy at Nadiad. The detachment of troops from that place a mile and a half from Nadiad. Only a few people were concerned and out of them only one had been convicted. The Nadiad people had throughout helped the authorities and the stationing of punitive force was a slur. Witness also complained of the extension of the Defence of India Act to his district and said it was quite unnecessary.

Mr. Kemp.

Mr. Kemp, Government Advocate then expressed desire to address the committee. Lord Hunter said it was not usual and declined permission. The committee then adjourned.

Delhi**Arrival of Ali Brothers at Delhi
Great Enthusiasm.**

DELHI, January 9.

The Ali brothers arrived here and received a splendid and most cordial welcome from the citizens. All the city streets were decorated and a number of gates with appropriate inscriptions were erected. Large crowds waited along the streets and cheered the Brothers who have been absent from Delhi for about 2 years. They detrained at Ghazilabad and motored to Delhi and appeared first at Jumma prayer at the famous Mosque. On the western side of the Clock Tower was erected a nicely decorated platform about 10 feet high shaped like the front part of a ship. The brothers were to drive to the tower at about ten, but they did not arrive till 11 when they were received and garlanded amid loud acclamations and cries of "Alla Ho Akbar." Golden necklaces, belts and various other things were then presented. The crowd that collected to offer welcome on a moderate calculation amounted to 50,000. In the course of an Urdu address presented on behalf of the citizens of Delhi gratitude was expressed to God for protecting the brothers and thankfulness of all to the brothers theirs being the first voice to awaken the slumbering masses of Delhi. The address also enumerated the valourous services rendered by them to their mother country especially in the cause of Hindu-Muslim unity and inspiring national aspiration among the Moslems which had marked them out as true patriots. Their restoration to liberty was all the more welcome at a time when the Moslem world was involved in a life and death struggle and when India had been an unfortunate victim of coercion and repression. The address concluded:—If the love and regard with which our welcome to you is inspired are to be the measure of spontaneity and genuineness, rarely has a similar welcome been extended to others.

Mr. Shaukat Ali.

Mr. Shaukat Ali rose amid loud cheers and said that the grand reception accorded to them by the Delhi citizens ought to have been bestowed upon one more fitted for it (Cheers and cries of "you do"). How to answer the kindly words uttered, the sympathetic feelings shown and the great love expressed by the citizens he could not imagine. No service or sacrifice on their part could adequately repay the kindness and regard shown them. He could only assure although he knew it was too feeble that if, instead of one, the Almighty had given them a thousand lives, they would not shudder to sacrifice them all in such action could but relieve the Hindu Moslem unity essential to the welfare and advancement of their motherland (cries of bravo).

Khilafat Question.

He reminded the Mahomedan citizens that at the last National Congress resolutions were passed at Amritsar regarding the Khilafat question and he could confidently say that it was a question causing grave anxiety not only to 8 crores of Mahomedans but to 23 crores of Hindus as well. Considering this what sacrifice could be great he asked which might tend to strengthen the Hindu Moslem unity upon which alone depended the salvation of the country and the early achievement of its national goal. He urged them to be grateful and united so that they may not fall a prey to their enemies and evil doers. They were under deep gratitude to their brothers, Mr. Gandhi, Pandit Malaviya and others for the interest they had evinced in the Khilafat question.

Mr. Shaukat Ali had not spoken for 10 minutes when he had to stop owing to the rush of the crowd.

Mr. Mahomed Ali.

Mr. Mahomed Ali also briefly acknowledged the address. Before leaving the platform the Ali Brothers were garlanded by Messrs Shankerlal and Shiv Narain amid cries of

"Hail Hindu Moslem Unity". The procession then started from the Clock Tower and via Dariba Kalan reached the eastern side of Jumma Masjid where the afternoon prayers were offered. After the prayers the procession passed through Chauri Bazaar and via Kazi Hanu reached Feroz Puri when it returned to the Tower. From there it restarted and via New Road reached the northern side of the Mosque where the procession ended. At night the city will be illuminated.

Text of the address Presented to Ali brother.

The following is the text of the address presented to Ali Brothers Editor of the "Comrade" and "Hamdard" and Mr. Shaukat Ali, the founder of the Anjuman-i-Khuddam—Kaba (Society of the servants of Kaba)—Honoured Patriots and Devoted Servants of Islam.

It is nearly five years when your long internment with all its sufferings and trial commenced and when we the citizens of Delhi entrusted you to God's care on the steps of the Jumma Masjid which has witnessed for three centuries or more vast vicissitudes comprising the rise and fall of empires. Let us first bend our knee in grateful contemplation to the Protector who has guarded you against the tide of reactionary excess, forming the order of the day and who has granted it to the citizens of Delhi and the Muslims of India to-day to avail themselves of your sincere guidance in regard to matters spiritual and secular affecting their struggle for national existence. The people of Delhi have a special occasion to congratulate themselves on your restoration to liberty because you were almost the first to undertake the task of dispelling the sombre silence which has befallen Delhi, following the downfall of the Moghal power. It would be ingratitude on the part of the citizens of Delhi to forget that it was due to your efforts that Delhi began to pulsate with real national yearnings although the chilling changes of time had nearly atrophied its nerves. We cannot forget that you were the first voice to awaken the masses of Delhi and the debt of gratitude under which you have laid us is one which we can scarcely hope to repay.

**The Unmistakeable signs of Hindu
Muslim Unity**

The unmistakeable signs of Hindu Muslim unity and especially of the resuscitation of the Muslim community observable in India to-day also bear witness to your invaluable services and your worst enemy cannot attempt to deny you an honoured place in the list of the patriotic workers who are rearing the magnificent temple of human prosperity on the rock of freedom and the rights of man. It would be quite a volume to enumerate in detail your services in regard to the M. A. O. College the Muslim University the galvanizing of the Muslim community of India through your brilliant newspapers, the "Comrade" and the "Hamdard" upon which descended the ever hateful sword of Democles, the Press Act.

services of Ali Brothers Praised.

The raising of funds for Muslim victims of the Balkan war, organising a competent and well equipped medical mission for the Turkish wounded, enlightening non-moslems regarding the sanctity of Mosques which was preceded by the heartless massacre of some of the faithful Muslims of Cawnpore, not to mention the organisation of the Anjuman-i-Khuddam-i-Kaba, and its admirable work of bringing about an alleviation of hardships of the Hijaz pilgrims and the valuable services in regard to the Muslim League. Your co-religionists and compatriots fully value all your services, but there emerges from your political and religious life one principle, which claims the highest eminence and has been to us all as a lustrous ideal to achieve. It is none other than the example you have set to us in firmness of faith and fearlessness in telling the truth and iron resolve an illustration of indomitable will according to the Quarnie text which says "Neither are they daunted nor are they unhappy". Indeed it is an example fit to adorn the pages of history in letters of gold to light the path of our coming generations to the ultimate goal. It makes it clear as noon day that faith, determination and sincerity are the three marks which distinguish the true followers of the prophet of Arabia. You set before your community and country the example of pure and genuine patriotism which very largely contributed to the deepening of shallow faith, the invigoration of fainting hearts and the steadying of faltering steps. Five years ago, there were not many in India who had the courage of conviction to declare openly the commandments of the law of God regarding the question of the Khilafat and the holy places, but to-day every household is resounding with the open declaration of these very tenets. It is due to the work with which you have presented your community in your own life that Muslims are determined to-day to make every possible sacrifice for the sake of righteousness and faith. Dear patriots your restoration to liberty is a matter of profound rejoicing to us because we have, at this supreme crisis when the Muslim world is involved in a life and death struggle and India has been an unfortunate victim of naked coercion and appalling repression, the privilege of benefiting by your sincere guidance. Your presence in our midst will stimulate our community into the solidarity seriously imperilled during the last five years of agonizing ordeals.

Foundation Stone of Hindu Muslim Unity.

The foundation stone of Hindu Muslim unity has already been laid upon which is now rising the superb monument of a united nation. Your participation in the up-building will greatly contribute to the acceleration of our activity.

Delhi of the hoary memories has been the scene of many a royal arrival and departure. Princes and high placed functionaries have graced this city with their presence and it has seen many a gorgeous procession and royal pageant and has discharged the duty of welcoming great personages, but if the love and regard with which our welcome to you is inspired are to be the measure of spontaneity and genuineness rarely has a similar welcome been extended to others. It is not the customary compliance with the usual conventions that our words of welcome aim at. On the contrary it is an humble and inadequate tribute of love and reverential regard for you. We feel sure that nothing can be a more sincere effort on our part to fully appraise the lesson your life has imparted to us than to try to approximate it in our daily life. Let us therefore assure you that our real welcome to you consists in the affirmation that our anchor holds. We beg to remain, Sirs, yours in national service, the citizens of Delhi.

News in Brief.

The sixth extra meeting of the Bombay recs was no held owing to millhands and other strikes.

Havildar Moses' remains this afternoon were interred with full military honours.

The s.s. 'Karmala' from London is expected to arrive in Bombay at 9 a.m. on Thursday the 15th January.

The sh. remarket will be closed for all business on Saturday and Monday next 10th and 12th January owing to heavy circulation of transfers in current settlement.

An appeal will be preferred at the Session Judge's Court at Coimbatore in the case of a Mrs. Gladys Shore, who has been convicted for receiving stolen property.

Sir R. Earl Stanier, who has been recently knighted, arrives from England in Bombay on the 20th instant and will be here by the 24th instant.

The police are cataloguing Bengali owned houses on the Main road to Assighat and are taking a census of Bengali ladies and gentlemen in them.

Mr. H. A. Sadarangai of Central Provinces Provincial Educational Service, has been appointed to the Indian Educational Service as the Principal, Secondary Training College, Bombay.

Sir Havelock Charles, member of the India Council arrived here yesterday from Bangalore. He leave for Madras on the 15th instant.

It is understood that there is no truth whatever in the reports which have appeared in the press that any cession of territory to Nepal is contemplated or is under discussion.

His Excellency the Viceroy and Lady Chelmsford will leave Calcutta on the 11th and arrive in Delhi on the 15th visiting Benares en route. The arrival at Delhi will be private.

Lieutenant Callant has arrived to make arrangements for a fleet of eight Italian aeroplanes that are making Rome to Tokio flight. The flight is under the Italian Air Ministry.

The mail steamer 'Nirwana' with the outward mails of the 18th December, arrived in Bombay early on the 9th morning.

An official note issued in Singapore says that permission has been given by the Indian Government to export ten thousand tons of rice immediately from Rangoon, and the Government hopes to send full requirements for January.

In compliance with the Royal proclamation nine detainees domiciled in Noakhali district (Calcutta) were released on the 9th instant. They were brought to Noakhali town and the District Magistrate spoke a few words by way of instructions when releasing them.

It is understood that certain sections of the North Western Railway, traffic staff at Bhatinda, have gone out on strike for increased pay. Generous increases were granted to the strikers only recently. No important dislocation of traffic is anticipated.

In accordance with the desire of His Majesty the King Emperor announced in his recent proclamation on the occasion of giving his royal assent to the Government of India Act of 1919, orders have been issued by the Lieutenant Governor of the United Provinces for the removal of restriction on 19 persons hitherto under restriction and for the release of 4 persons from imprisonment.

One hundred and thirty children were entertained by their Excellencies Lord and Lady Chelmsford to a garden party at Belvedere on Friday afternoon last. Games and amusements were arranged for the little guests who spent a delightful afternoon. Tea was served in the hall and dancing and a number of pretty pretty tableaux followed. Her Excellency Lady Ronaldshay and her children were present.

Dr. Mahiruddin Ahmed, a private practitioner in Bogra has been brought down to the Medical College Hospital (Calcutta) with serious injuries in the stomach, said to have been caused through being gored by a bullock. It is reported that the doctor was going on the animal with two others and in the way the elephant became violent and threw them off and attacked them. The beast was driven off by its keeper with a bayonet.

The Indian Historical Records Commission re-assembled on Friday of the Senate Hall at the Punjab University Lahore, and discussed several important matters in connection with the old historical records and their preservation and passed certain resolutions. Papers were read by Dewan Bahadur Kishan Kaul and by Mr. Dodwell. Mr. Sharp concluded the sitting by thanking those who had read papers and otherwise assisted. In the morning the Commission inspected the records in the Punjab Secretariat.

The following press communiques is issued by the Punjab Government:—In giving effect to the orders which were issued on the 1st January for the release of a large number of prisoners who had been convicted by the summary courts in connection with the April disturbances and whose sentences had not yet expired. By a mistake of the local jail authorities at Multan a few prisoners were released whose cases were not covered by the orders. On the discovery of the error, steps were at once taken to have it rectified by the re-arrest of those prisoners. Their cases are now under consideration of the Government.

జాతీయ మహాసభ.

గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయములు

అత్యంత సరళముగా సమాజేత మగుటలన నీ సంతకము రచించినది. ఇట్లును యాత్రాధులవలె వచ్చియుండిరి. భిక్షువులకు వ్యావసాయముతో కలకొలిపి కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు జరిగినవారలగుటను సందర్శించిరి. కొందరచ్చటి రక్షణకు శిక్షణతో తాకిరియు, కొందరచ్చటి మట్టిపరిమితిగ నెంచి పూజించుటకు గొనిపోయిరియు తెలియుచున్నది. మరొకరిందరు దానిని విభూతిగ నుడుకు నుండు కొని రహించిరి. ఎల్లరును ఆభాగునకుబోవుట మతభర్తయని యెంచియుండిరి. స్వర్ణరూపకలపిన నిరాపరాధులకీర్తి గౌరవ యెఱుంగుటలను నది యిట్లు లీ తత్వరూప జరిగిన కాంగ్రెసు సభకు వచ్చిరనుట కంతమాత్రమున సందియము లేదు.

అవ్యవసంఘాత్యుత్తర లకు శ్రీ శ్రీహరిదాస్యమి యొక్క సూక్తి, అభ్యుత్తర లకు గొప్ప పండిత మోతీలాలు నాహూ గారియొక్కయు యుపన్యాసములు ఆలోచనా యంత్రములు గను ఉత్సాహపూరితములు యుండినవి. స్వామి ఉపన్యాసము మత విషయముగ నున్నది. మానవులయెడల నీతిగ నున్నావలయు సంతృప్తియుగలదు. "ఆధ్యాత్మిక, మేధావంతులకు, హస్తాత్మక, హస్తించియున్న గువారలకు ప్రేమించుచుండ అట్లే యుట వెల్లువైపోవలయు. మనమాంశములను ప్రేమ యూహనగానే జయించుటయు అది అతడు వచించియుండెను. పండితులగుటకు మర్యాదగను, యుక్తి యుక్తముగ నున్నను శిష్యభావము గలిగియున్నది. పంజాబు వివాదములకును వర్ణించునపు డాకేడెల్లర కన్నులనుండి నీరుకారనట్లున రించెను. పంజాబు స్థితిగతుల నాకడు న్యాయవాదవృత్తితో చిలకించెను. ఆరేనియత్క కతన కిలలె యెహియనది. ఆతడు నేరస్థులను న్యాయానుగుణ్యముగ క్షింపవలయునని భావించుచున్నాడు.

అభ్యుత్తరమహాసభ మాంగ్గభావయందుండుటచే కొంత లోపము కలిగినది. 15000 మంది ప్రజలలో నేడక కంటే న అంత గల్గి భావనాపరిచయము లేని సభలో నాతడు తనయుపన్యాసమును విజేతభావము చాల ప్రేమపడి చదివియుండెను. కాంగ్రెసు కార్యక్రమము దిలకించియుండెను. సభ చర్చాభిప్రాయముగా (సాధ్యమగునెడల పూర్తిగా) ఆ హిందీభాషలో నుండుట తత్వరూపమని వెల్లడియెనది. ప్రజాసామాన్యమునకై మనము పాటుపడవలయు నెడల, వారధికనంభూతులకు కాంగ్రెసు సభకు రావలెనని యెన్నుకొంటుంటుంటే మనకు మార్గాంతరము లేదు. మధ్యపరగ జాతి. సంయుక్త రాష్ట్రములు, ఢిల్లీ పంజాబు నీచలలో హిందీ నాడుకయుండున్నది. మదరాసు రాష్ట్రమున దక్కయిలర ప్రజేతములయందు దాభావ మెల్లరకు నుగ్రాహ్య మగుచున్నది. కాని, మదరాసునుండియు కొన్ని వందలమంది ప్రతినిధులొరకు ఆంగ్లభాష నెరుగక, హిందూస్థానీ భాషను కొద్దిగనే గొప్పగనే తెలిసిన కేలకొలిపి తేమమున బోనాడుకు భార్యముకాదు. కావున కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును హిందీభాషలో నేడవలె నమంజరము. (దానిదనభ్యులు ఆంగ్లమునగాని ఆద్రమనగాని, ద్రావిడభాషయందు గాని మాటలూడవచ్చును. కొన్ని సంవత్సరముల వరకు విషయ నిర్ణయ సంఘమున మాంగ్గభాషనే యుపయోగించ వలయును. కాని ప్రజలలో రాజకీయ ప్రబోధమున కలగ జేయుటకు హిందీ భాషను వాడుక చేయుటయే మంచిమార్గము. కావున మదరాసులో నున్న ప్రజాహితై తత్వము త్వరలో హిందీభాషను శిక్షింపించునని నమ్ముచున్నాడు. హిందీ భాషాభ్యాసమునకు వారిరాష్ట్రమున సకలకాలకములు కలవు. దినమున కొక గంట యుండుట వినియోగించినచో, రాబోవు సంవత్సరమున కాంగ్రెసు ఉపన్యాసములను నుబోధముగా జేసికొనగలదు. ప్రతివత్సరమున హిందీభాష నుపయోగించవలెననెడి కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల కోర్కెలను తృప్తికరించుట కిది మేలు లేదు.

ఇది నొక లోకమును మనము సస్మరముగ తొలగించ వలసియున్నది. అభ్యుత్తరము తమ ఉపన్యాసమును చదివినపుడు చాలమంది దానిని వివరములతో పోయిరి. ఉపన్యాస మతిథిగ్గుమున సందేహ తక్కును. పరి పూర్ణముగా ప్రకాశముల అచ్చులో నున్నది. నేనూ) గారు కొన్ని భాగములను వదిలివేయకు సందేహముగ నున్నది. కాని దానిసంతకమును జనువులకు ముఖ్య గంటలు పట్టుక. అందుచే నీర ఉపన్యాసములను హిందూస్థానీ, ఆంగ్ల, ఇతర భాష లో నచ్చొత్తించి,

వ్యాసమునకు సంతకములను. కాంగ్రెసుసభలలో వానిని పంచివెట్టరాదు. అట్లయెడల అందరకును చిత్తుగ నేయుండును. అభ్యుత్తరము తమ ఉపన్యాసముల సారాంశమును 80 నిమిషములకు దాటి కుండగ ప్రేక్షకు తెలియజేసినయెడల యెంతయు నుచితముగ నుండును.

ఇక మూడవ విషయము కాంగ్రెసు సభకు విశేషధన క్షయముచేసి, పెద్దపండిని నిర్మించుచున్నార. ఆ సామ్యంతయు వృథా యగుచున్నది. ఆ మహాసమావేశములను ఆకు బయట నుంచి బాగుండును. కాంగ్రెసు అంగనిర్మాణము గూర్చి యెంచియుండుట కేల్గారు. వి. వి. సేతు, నేను, ఎ. రంగస్వామి అత్యంతగాను గొప్ప వి. జె. కపటేగారు సభ్యులుగ నిశ్చయించుటచే నీవిషయమును గూర్చి యిప్పుడేమియు జెప్పదలంపుకొనలేదు.

కాంగ్రెసు తీర్మానముల జూచినచో భేదాభిప్రాయములు అన్నవని స్పష్టముగాగలదు. ఇకయుండు రాజకీయపక్షములు బయట జేరక తప్పదు. ఇంతవరకును కాంగ్రెసుసభ యొకపక్షము వారికే వశమైయుండెను. కాని ప్రతిసంవత్సరమున దీనినుండి తీరిపోవువారి సంఖ్యనుబట్టి మాజినవో స్థితిస్థాపనము నొక పక్షమువారి కేవలమే ఉరాదని తోచవలయును. అన్ని పక్షములవారు యందుండి, యీసభ జాతీయప్రతినిధులవలె నుండుట మనము ప్రయత్నింపవలెను.

తీర్మానములను గూర్చి యింక యెంచియుండు. పంజాబు అల్లరులయందలి తీవ్రవర్తనము ఖండింపబడినది. ఆ తీర్మానములతో ఆ తీవ్రతీర్మానము లధి విరహితము లగును. మన తీవ్రవర్తనము మనము ఖండించుకొనకుండేదో, అధికారుల తీవ్ర చర్యలను ఖండించవలయు; జనరలు దయచేసి గారి. ఉద్యోగమునండి తొలగించవలెనని కోరాలము. మైకేలు ఓడ్యూయగారిని, రాజప్రతినిధిని ఆంగ్ల తీర్మానముల విషయమున పోలవలెనని వాంఛించవలయు. ఆ తీర్మానము ప్రజలుజేసిన తీర్మానములకు ప్రాముఖ్యతను. మనకు కాంతియుక మన పురోభివృద్ధి కలయునెడల ప్రజలు తీవ్రవర్తనము నవలంబించరాదని యంగీకరింపవలయును. పాశ్చాత్య తీర్మానములను జనసామాన్యము తీవ్ర ప్రవర్తనము నవలంబించుటకు నిషేధి? కాని యిట్టి దుర్లభముల యెడల ప్రజలలో విశిష్టతను కలిగించి అట్టివర్తనమును మనజేతన దుస్సాధ్యమగునట్లు చేయవలయును. ఏమని తేలిక ఆకస్మికముగా భారతజేతన నూతనకర్తయై దృఢించినదని యెవరును చెప్పాలకు. తత్వము మనపక్షమున నున్నయెడల అట్టికీ గోరకును నెదిరింపవలెను. ఏమిటో ప్రారంభమైన తత్వగ్రహణద్యుమనునకు మన తెలివితక్కువలన ఆటంకము కలగకపోయినచో, యీవరకు రాలిపోనానను రద్దుచేయుటయే యుండును. మనహితము వ్యవహార నిర్వహణభారము సంతృప్తిగా మన హస్తగతమైనపుడు అత్యంత నిగ్రహము లేనికే సమరపాలనము దుర్లభమని తెలియగలదు. కావున మూలకపాలనము తొలగించుటకరము. ఇందులకు ప్రజలయందు నిరసనమును పుట్టింపవలెగాని, భుజబలప్రయోగము వలన లాభములేదు. తీర్మానము మనము మంచిమార్గమున నడచుచున్నా ముటకు నిదర్శకముగ నుండుటచే దీనికగ్రస్థాన మొసంగవలసి యున్నది. యభ్యుత్తర ప్రజలకు సంబంధించిన తీర్మానములు ప్రజాభిప్రాయ మేర్పడుటకు తోడ్పడుచున్నవి. కావున తీర్మానసత్యమును గుర్తించి, యెల్లరును ప్రజలు తీవ్రమార్గములననుసరింపకుండునట్లు బోధించుట ధర్మము.

పిదప సంస్కరణములను గూర్చిన తీర్మానమును యెంచింపవలసి యున్నది. పాశ్చాత్యతీయక ప్రభుత్వమును మనభారత జేతువృద్ధి కిగియున్నదను విషయమును నేనంగీకరింపుచున్నాను. మనము ప్రయత్నింపవలె అమనహస్తగతము కాదని నానమ్మకము. అందులకు నిరూపములను కాన్పించు కలకాని లేక సహాయము జేయుటలన గాని మనమందులకు యత్నింపగలము. సద్భావము తోని ఆటంకములు మనకీర్తినే వెల్లడించును. అత్యంతము ఆ శాస్త్రమును అధ్యయనము మనమెన్నడును నిరోధించరాదు. సంస్కరణములు ఆశాస్త్రములుగను, అధ్యయనములు లేదని నాభిప్రాయము. అవిభాగ్యతాయుత ప్రభుత్వవిధికి అంతరములని నాముద్దేశము. కావుననే అవి యెంతఅపయుగము, అసంతృప్తికరముగను నున్నను ఆభాగంకరములుగ నున్నవని మాత్రము నేను చెప్పవలెను. సంస్కరణములు ఆ భాగంకరము గా మనకు ఉచితమని భించునని నేను తలంపలేదట్లు దీనినచంద్రపాణి గారు వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నాడు.

వారు చెప్పిన అభిప్రాయము నాకుగలదు. భేదాభిప్రాయ కరమైనవో సమాచారము చేసినదనియు, ఆ యుద్దేశముతోడనే అవసరమగుచో ఆటంకముల కలగజేసినదనియు అవసరము ప్రతిపాదించు సమయము వచ్చువారు తెలిసియుండిరి. నే నతపాదింపిన సవరణకు గూడ నదియే యిచ్చము. నా సవరణ ప్రతిపాదన సాధ్యమైనంత వరకు యెదిరింది. ఏలనన, నూతన స్థితిగతుల యందైనను యీ దేశ ప్రతిభాధికార వర్గము నెడలవారికి నమ్మకము లేదని వారు చెప్పిరి. కాన అది సరియగుభావముకాదు. సార్వభౌమ ప్రకటన ముదావరతముగ నున్నది. సార్వభౌమని ఆభావపారముగ ననవారభావము జూపకుండుట కాంగ్రెసుకు ధర్మములేదు. మానవుల యెడల నాకుగల విశ్వాసమవలెను. ఎట్టిస్థితి యుండునను, హేతువునకు కట్టుబడు ఆంగ్లేయులకు నేను మంచియున్నాను. ఏది యెట్లున్న ను ను నను సహాకారము జూపకుండుట ధర్మవిరుద్ధము ప్రారంభమైన సహాయముజేయుట యందు నష్టము లేదు. ఈవిధమున అధికారవర్గ మే తక్కువని యెంచుచున్న మనకు మోక్షము.

సంస్కరణముల విషయమున మాంబానూ గారుజేసిన పసికొవారికి ననుసృష్టు లుండుటకూడ అవసరము. కావున గొప్ప మదకమోహ మాలస్య గానకు జిన్నా గారికి, నేను, సభ యందు భిప్రాయము భేదములు కలగవచ్చు. ఢిల్లీ మా సవరణకు కట్టుబట్టి విశిష్టతలము నని కలపించితిమి. ఆదిక యిటు కుదకు రాజీనామా కురిపింపి, అందుమూలములలోకమాత్యుని యొక్కయు, సి. ఆర్. వాసుగారి యొక్కయు సద్భావములు వెల్లడిచుచున్నవి. వారుభిన్నాభిప్రాయములు గలిగియుండియు, కాంగ్రెసులో విభేదము కలిగించుటకు వారొల్లమందుట సంతోషకరము. వేరవైచున్న వారిలో ననేకులు గాజీనాహక్ ప్రయత్నించుట సుతుష్టి గొలుపుచున్నది. "మారు ఇండియా పత్రి."

పైనికోర్కీల మార్పు.

ఉదక సందేహమున పైనికోర్కీల జనలకు సమావేశము కొందరు వ్యభిచారియు నిరసియుండు. 7-వ తేదీ రాత్రి గను గార్లు గడియెద్ద నొక గోదాములో కొందరు స్త్రీలు పాముచుండిరి. లాస్సెముల బకరయ్య అడవి కావలియుండి వాని మామయడెను. అపుడు జమాదారును హల్దారును ఆస్త్రీలను పోలీసువేదకును పంపిరి. 8-వ తేదీ వారి నాయుండ్లలో నుండి లేక గొట్టిరి. నా వల్లారు మోసాను జమాదార అడ్డు జబ్బురు 9-వ తేదీ రాత్రి 10 గంటలకు చువెకని కామకు బకరయ్య చెప్పెనని హల్దారు 9-వ తేదీ పాముకాలము 6-30 గంటలకు బమాదారుతో చెప్పెను. మరొక నామకు సీపాయి గార్లు గడికి తీసుకొనిపోయి యుటకును నారకు తీసుకొనిరమ్మని జమాదారు చెప్పెను హల్దారు గడిలోకి వెళ్ళగా బకరయ్య నా వల్లారును తుపాకితో కాల్చెను. నావుల్లారక్రిందపడిపోయెను బకరయ్య అతని సన్నితోపాడి చెను. వానిమాది కావలి సీపాయియును తక్కిన వారందరకు రాత్రి 7-30 కు అటండి పోవోయి. అడవి గట్టిగావున్న కనిస్తేయు తుపాకి చప్పుడు విని మరొక కనిస్తేయును వెంట వెట్టుకొని అటకు రచ్చెను ఆగడి పీకటిగా నున్నది. అడవి నెల్యను కుబజలేను. ఆగడి వెనుక కేరము పడియుండెను. పిమ్మట కనిస్తేలి వారకు గడికి వెల్లిరి. అడవికూడ సీపాయి లెక్కకు కనబడలేదు. జమాదారు మాత్రము తనగడిలో మామండి కలపు మూకుకొని అరచుచుండెను. రాత్రి 11 గంటలకు కలకరు బ్రయోటుగారు వచ్చి విచారణచేసి అన్నివేదకులను కంటివార్లకు పంపించిరి. పోలీసువాడు ఆ రాత్రి అంతయు కేరముగా వేరొకచో నొక గోదాములో మద్దాయి యున్నట్లు వాడతెలిసెను. వారు తలుపు తెరువు మనక నరకు కాల్చుకొని చనిపోయెను. అతని యొద్ద నొకరు పోయెను 16 భాషల మందు నుండెను.

కలకత్తా సమీకట్టు:-సమీకట్టు తొలగలేదు. రాయబారములు కుదురలేదు. అల్లరులేమియు జరగలేదు. జరగునట్లులేదు. 9-వ తేదీని తీరము లియ్యలసి యుండెను. భోవురిలియం, గాంజన, హౌరా యంత్రకాలలో తొందర లేకుండ నిచ్చివేసిరి. న్యూ సెంట్రలు యంత్రకాలకాదు పంజాబ్దను ఉదకు 5-30 కు రమ్మిరి. కొందరువచ్చిరి. కొంతకులభ్యముగ వచ్చిరి. అలభ్యముగా వచ్చినవారికి టిక్కెట్టులియ్యలేదు. వారు కొంతకడదిక చేతుబోయిగాని వారికి వెంటనే చీట్లు నిచ్చుటచే అల్లరి కడగిపోయినది.

భారతదేశపుకోర్కెలు

భారతనాయకులు

ఒక సంభాషణ

ఎ. ఎఫ్. బి. అనాదు "లేబరు లీడరు" పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— భారతదేశము మహానభా ప్రతినిధి లాంగ్లదేశమునందలి తిరిగి వచ్చుటకు బూర్వము నేను వారితో విందునకు బోవు భాగ్యము కలిగినది. కాంగ్రెసు కార్యదర్శి యగు వి. జి. పటేలుగారును, నుప్రసిద్ధ కవియై యుగి పోజీనీ దేవిగారును, ప్రజాకాయకుడు, మహావక్తయు నగు వివేచనచంద్రపాణిగారును, డాక్టరు క్లాక్ గారును, బి. పి. ల్లిగారుగారును.

విందుకు వచ్చియుండిరి. సరోజినీ చాకచక్యయన, పాణిగారి ఉత్సాహము, పటేలుగారి ఆలోచనాపరత్వమును వెల్లర నాకర్షించినది.

కాంగ్రెసు ప్రజలు

కాంగ్రెసు సభ భారత ప్రజాప్రతినిధి సంఘమునకు పేరు వడు తగినట్లున్నదా యని నేను ప్రశ్నించితిని. నెండుగో పాణిగారి రివిధముగ ప్రతిస్పృశ్యము నిచ్చి.

"ప్రభుత్వమున నీసభ ఆంగ్ల విద్యాధికుల ప్రతిష్టావనముగ మూలమే యుండెను. అది 1887 సంవత్సరములకాటి కభి. 1887 సంవత్సరములో జనసామాన్యము నీ సభలోనికి తీర్చవలయు నని ప్రయత్నించితిమి. కాని నర్ ఆక్టాండు కాల్యముగారి నాయకత్వమున ఆ స్థాని యిదియు ఉద్యోగులు కాటంకముల కలిగించిరి. అందుచే దానిని వదలివెట్టవలసి వచ్చినది. తేక భాషా భారతప్రతికా ప్రచారము మొచ్చిన తరువాత భారత ప్రజలు ఆంగ్ల విద్యాధికులతో నెట్లగు సంబంధముగ వ్రాసి యుండిరి "

జనసామాన్యము విద్యావిహితలై యుండుటచే ఆ విషయము లన్నియు వారి కెటు తెలియనని ప్రాశ్నక్యము ప్రశ్నించిరి.

పాణిగారు దాని కిట్లు బదులు చెప్పిరి:— "విద్యావిహిత నులగా ఆంగ్లమునని అర్థము లేదు. నాగరక ప్రపంచమునందలి అన్ని జాతులకంటెకు భారతదేశపు లెక్కడు బుద్ధిమాత్మక గలవారు. మాకు త్రాగుడుకల్లులు లేవు. పల్లెలలో వ్రాంతి గలవారి సంఖ్య తక్కువ. కాని వేగలంతయు పనిచేసియుండి వారందఱు సుకవోలు తేకరుగ. చదువు నేర్చిన వారొకరు వారాప్రతికల జనిని వారికి వినిపించురు. ఇదికాక, పరిసంకల్ప రములకు బూర్వము మాతృభాషలలో వ్యావహారికమును ప్రారంభించితిమి. మానభలకు వేలకొలది జనులు వచ్చి శ్రద్ధగా సర్వవిషయములను గ్రహించుచుండెడివారు "

కాంగ్రెసు సభకు ఆంగ్ల విద్యాధికులతో వాటు వారు మాడ వచ్చుచుండెడివారా? అని నే నడిగితిని.

"జాతీ య మ హా స భ యం దె ల్ల పు రు ను కొన్ని ఉపవ్యాసములు మాతృభాషలలో నే జరిగెడివి. ప్రభుత్వమున నాసభకు వైరులు వచ్చెడివారుకాదు ఢిల్లీ కాంగ్రెసు నకు ఎనిమిది సంవత్సరముల వైరులు ప్రతినిధులుగ వచ్చిరి." ఎని పాణిగారు నడిచిరి.

కాంగ్రెసు ప్రాతినిధ్యము.

కాంగ్రెసు ప్రతినిధు లేదనెడుగ నెన్నోనబడుచున్నది నేను పటేలుగారి వడిగితిని. వారిట్లు జవాబు చెప్పిరి.

"ఆ కడవటి కా గ్రెసు సభకు అయిదు వేలమంది ప్రతి ని ధు లు ను, అ నే క వేలమంది ప్రేక్షకులు వచ్చి యుండిరి. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములను జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములును, వీనితో సమ్మిళిత మలయన యితరసంఘములును యాప్రతినిధుల నెన్నుకొనెను. అన్ని జిల్లాలలోను దీంతో తేక సంఘములు కలవు. అవి 250 యున్నవి నేను కాంగ్రెసు సభ ప్రజాప్రతినిధి సభ యనుటకు సందియములేక. 21 వత్సరముల ప్రతిస్పృశ్యము యెట్టివిధేన ములు లేకయే కా గ్రెసుసభ్యులు కావచ్చును.

రాలిటు శాసనము.

పారశక్యములమై ఆటంకములు ప్రభుత్వమున తొల గుటవలసినవి పటేలుగారు నడిచిరి. శ్వక్త స్వాతంత్ర్యమున, ఆగ్రహాయత్ర స్వాతంత్ర్యమున, నాక్వాసకం

త్ర్యమున సంపూర్ణముగ నుండవలెనని వీరచెప్పిరి. కానిని నిరోధింపు కాసనముల ననేకములను వీరు వివరించిరి. రాలిటు అట్లును గూర్చి వీరిట్లు నడిచిరి.

"నగ్రామ సమయమున అధికారుల వేంకటమైన అధికారులను సర్వకాలములందును చెల్లించవలెనను యుక్తే కేసుతో ఈకాసనము నిర్మితమైనది. ఏగ్రీవముగ భారతప్రజలు మాపు ప్రబలప్రాతినిధ్యము తృటికరింపబడెను. రాజ్యాంగ సంస్కరణములందు ఉత్సాహము వ్రాయు ఈకాసన నిర్మా లమునకు గల ఆందోళనమే కొంతకాలము మొచ్చినది.

భారత ప్రభుత్వమునందలి భారతీయ సభ్యులు తప్ప కాసనభయందు భారతీయులుండరును దానికి కృతీరేకముగ వోటునిచ్చిరా? అని క్లాక్ గారు రడిగిరి

"అక్షరమున అనుకూలముగ వోటుతేయి. తన్నుక వచ్చి నదని" సరోజినీ పలికిరి.

ఈగడవిడలచే, సంస్కరణ కాసనములో స్వక్యసం రక్షణ ప్రకటనముకు తేర్చుటయు నని ప్రజలు కోరుచున్నాడు.

భారతప్రజల వాంఛలు.

ఈజిల్లుకుగూర్చి భారతదేశపు ప్రజాభిప్రాయమేమియని నేనడిగితిని. డాక్టరుపటేలుగారి కిట్లు చెప్పిరి. "భారతదేశమున కేమి యక్కరిలేదో నడుపుటవలసినది. బ్రిటిషు పాత్రాజ్యము వండి వీరుపోవుటకు కోరుటలేదు. వలసదేశములన్న స్వపరి పాలనమును వారు కోరుచున్నాడు. భారతాంగ్ల దేశములు పోదరదావముతో మెలంగవలెనని మా ఆభిప్రాయము.

"మీరు సంపూర్ణ స్వరాజ్యము తక్షణమే కావలయు నని కోరుచున్నారా?

"భారతదేశము వంటి మహాదేశమున అధికారులు సంపూర్ణముగ అధికార కర్తయుండి ప్రజల జీవనగుటకు కాలము పట్టునని మేమెఱుగుదుము. కావున మీరు తక్షణమే స్వపరిపాలనము నీ చుకపోయినను, అది కొన్ని వత్సరములలో వైరము లభ్యుక్తుగునట్లు కాసనమున నిశ్చయములను తేర్చుటయు నని కోరుచున్నాము. ఈ నిశ్చయము లేనిచో ప్రజలలో ప్రభు త్వము నెడల విశ్వాసము కలుగజాలదు. వట్టివాగ్దానములతో ఆనభవమువలన మాకు భక్త్యాసము పోయినది. మీరు నిజముగ గోరునెడల అట్టి నిశ్చయమును తేర్చుటకెట్టి యాతేవణ ముండున?

"మీరెన్ని వత్సరములలో యాయధికారము మారవలె లని చెప్పుదురా?

పరిశక్త్యములు నూనింక బడినదని డాక్టరు క్లాక్ గారు నడిచిరి.

"అయిదువత్సరములైనను, పదివత్సరములైనను కావచ్చును. కాని స్వక్యసంరక్షణ ప్రకటనము తక్షణమే ఆప్తులో తేరవల యును. సంపూర్ణభాగ్యతాయుగ ప్రభుత్వము వచ్చిన తరువాత కాసననిర్మాణాధికారము మాకు లభించిని తరువాత, అట్టి కాస నములను మార్చుకొనించ కలుగుదుము." అని పటేలుగారినిరి.

శ్రీలు గూడ యీ భావము గలిగి వ్రాసియున్నారని సరోజినీ దేవిగారు చెప్పిరి.

బ్రిటిషుపాలనా విఫలత

భారతదేశమున బ్రిటిషు పాలనము విభాగికార్యమును భావములు సాంఘిక కార్యక కక్షములకు కెందనవారితో త్రిబ లియున్నది. (సకేవము)

మహమ్మదాలీ సోదరులు

ఈ సోదరులు 9-వ తేదీన ఢిల్లీనగరమున చేరిరి పాత జుఘనమును స్వాగతము మెసగిరి. వీరులు బాగుగా నలంకరిం పబడెను. స్వాగతవాక్యములు విలువంపులవై విచిరింపబడెను. సోదరులుగా జీవాదయొద్ద రైలుదిగి మోటారుబండిమీద మొదట జుమ్మా మసీదుకు బో యి ప్రార్థన ము చేసిరి. వారు 11-గంటల కవటికి వచ్చిరి. గంటసంభయార్ధ సభాకాల నిర్మింపబడెను. అల్లాహా ఆక్బరు అశుభ్యములు మిన్ను మట్టగా సోదరులను పుష్పమాలలంకురుల గావించిరి. బంగారపు కంఠాభరణములు కటిబంధములు మున్నగు భూషణములు వారికి నువర్ణింపబడెను. 50 వేల మందికి తక్కువ గాకుండ జనులు సహజేమై ఉరుగుభాషలలో సమ్మాన పత్రములు చదువబడెను. హిందూమత మున్నో యో సమ్మేళ నాత్యంతము గూర్చి మోహించుచు పాదులకు వందనా లను తెలుపుచు సోదరాలిగారు 10 నిమిషములు ముచ్చటిం చిరి కాలిఫుటు విషయమున గంధి ముఖ్యుగార్లు మున్నగు వారు వనకు తోడ్పడి వందనీయు లైరిననుడిచిరి. అట్లునున్న టిండురుండ జనసంఖ్య యధిక మయ్యెను. భారత్యాసము సాగలేక, మహమ్మదాలీగారు గూడ కొద్దిగా మాటలాడిరి. కంకరలము వినవారాయనగార్లు మున్నగువారు తురల సోద రులకు పుష్పమాలలచే నలంకరించిరి. వీరుకు ఊరేగింపు సాగి నది. జుమ్మామసీదు వద్ద వరల మధ్యాహ్నము ప్రార్థనము జరిగి నది. అటుండి బదులుతేరి పురవీధు లన్నిటిని ముట్టినప్పి. రాత్రి నీపాలంకారము జరిగెను.

ఈ దిగువ కనుపఱచిన రంగులు మా వద్ద తయారుగా నున్నవి.

డైరెక్టు రంగులు

- కాంగో రెడ్
- 2 డైరెక్టు బ్లూ
- 3 " గ్రీన్
- 4 " బ్లాక్
- 5 " బ్రౌన్
- 6 " మాజెంటా
- 7 " ఎల్లో
- 8 " వైలెట్
- 9 బెజ్జోవర్నురైన్
- 10 నైట్ బ్లూ ఎఫ్. ఎఫ్.

ఆసిడ్ రంగులు

- 11 ఆసిడ్ ఆరంజి
- 12 మెటానల్ ఎల్లో
- 13 స్కార్లెట్ ఆర్. ఆర్.
- 14 ఫాస్టరెడ్ ఏ
- 15 కునైన్ లేక సాంపింగు రెడ్
- 16 సాల్యూబుల్ బ్లూ ఫార్ యింక్

బేసిక్ రంగులు

- 17 మాలాచైట్ గ్రీన్ క్రిస్టల్స్
- 18 మాజెంటా క్రిస్టల్స్
- 19 బొరామెట్
- 20 మెలిల్ బ్లూ
- 21 మెత్తెల్ వైలెట్
- 22 ఆల్ కెలి బ్లూ లేక సిజింగు బ్లూ
- 23 సాఫ్రనైట్ జి

లెడర్ రంగులు

- 25 బిన్ మూర్క్ బ్రౌన్ లేక లెడర్ బ్రౌన్
- 26 క్రైసాయిడ్స్ లేక లెడర్ ఆరంజి
- నల్ ఫర్ రంగులు
- 27 నల్ ఫర్ బ్లాక్
- 28 " బ్లూ
- 29 " గ్రీన్
- 30 " బ్రౌన్
- 31 " కోరిన్
- 32 " ఎల్లో

వార్ రంగులు

- 33 వార్ బ్రౌన్ పేప్రు
- 34 " పౌడరు

దరఖాస్తులు పంపిన తరుణం శాంపిల్స్ మంపుచూ ధరలు తెలుపుటవలెను.

డోలట్రామ్ కాషిరామ్ అందు కంపెనీ,
రోనేబిల్లింగు, అపోలో స్ట్రీట్, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

Dolatram Kashiram & Co.,
Rogay Building, Apollo St, Fort, Bombay.

వేలపు నోటీసు

ఇందునల్ల ఎల్లరకు తెలియజేయుచు ఏయేనగా యలమర్రు అండు అంబరు పేట యెట్టేటలో చేరిన అంబరు పేట గ్రామములో 3 శతకం సావరం భూమి యొక్క జిరాంతి పాత్రులను యం దతో జరకర్చిన పెద్దాడులలో 1వ పర్వ ప్రకారము 1920 జనవరి నెల 2వ తేదీ నుండి 3వ వారం రోజులలోను ఆవసర మైనయెడల ముందు తెలియజేడి తేదీలయందు బహిరంగము గా యెలూరు మకాములో వసరు పేటలోనుండు అంబరు పేట కాదా అక్షినులో యెట్టేట మేనేజరు గారి కలన వేలము చేయ బడును. ప్రతిలాటను సర్కారు పాటకు యెట్టేటగా పాడుకట్టి పాటవారుని పేర కొట్టి తేయబడును.

2. ప్రతిరోజు పాట మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు ప్రారంభించబడి సాయంత్రము 5 గంటలకు ఆపు చేయబడు ను. ఆవసరమయినయెడల మరుచటిరోజునకూడా పాడబ డును.

3. భూమిలు కర్మి చేయబడినవి గ్రామకరణమునందనున్న గ్రామ ప్లానులకు కీల్లులు కట్టలను చూచినయెడల వేలము చేయబడు భూమిలను గుర్తించవచ్చును.

4. ఇందులో జరకర్చిన పెద్దాడులలో వుదహరించిన తేట్ల ప్రకారము యాభూమిలమీద యెట్టేటకు పన్ను చెల్లించ దమీగాక డెల్టా బాటకు కల్ల భూమిలమీద యెట్టేటలో 1880 ఫసలి లగాయకు గవర్న మెంటుకు చెల్లించవలసిన నీటితీరున తెన్నులు వస్తారాల అలాహిదాగా చెల్లించవలెను. మరియు సదరు భూమిలను యెట్టేటకు చెందియున్న జలాధారమునుం ఁది పల్లపు సాగు చేసేయెడల అట్టి భూమిలకు య 1 కి రు 5 ల చొ. నీటితీర్చియు అందువైస తెన్నులుకూడా యెట్టేటకు అలాహిదాగా చెల్లించవలసి యందును.

5. భూమిలు ఖేతులు ఖేతులుగా వాటిలోని చెట్లను సీత ముగా వేలము చేయబడును. కాని పాటపాడు వుద్యోగస్థులు కొన్ని ఖేతులకు లసి ఒకలాటగా పాట పాడించవచ్చును. య 10 లకు మించినపాటలులు భాగములుగా విడితీయవలసిన ఆర కరము వుంటే విడితీసిన్ని పాడించబడును. గలపు పొందిన పా టదాడు శ్రీజమిందాడు గారి కల్ల పాటభూమిలమీద పేయట పా టములను చెల్లించగానే యెట్టేట వుద్యోగస్థులకు భూ మిని స్వాధీనకరచడవచ్చును. మరియు స్ప 1880 ఫసలికి రయితి తట్టా తీసుకొనవచ్చును. గదరు పాటదారు రోజుయెడల ఆరస నీ క్యంతి భూమిలో దస్తావేజు రిజిస్టరీ చేయించి యివ్వబడును.

6. వేలము జమిందారుగారి వుత్తరవులకు లోబడియుం డును. శ్రీజమిందారుగారుని లేక వేలము వేయ అక్షిను గాని క రములను తెలియజేయకయే అట్టి వేలముల అంగీక రించుటకుగాని లేక తొగ్గిని చేయుటగాని అధికారము కలిగియుం డును.

7. ప్రతిలాటకు పాడదలచుకొనినవారు ముందుగా (యిసి యిల్) ప్రధమ ఫరాయణ ప్రదర్శనముల విషయ ములో రు 100 లున్న మొరక భూమిల విషయములో రు 25 లున్న చెల్లించవలెను. ప్రతిలాటయొక్క వేలము పూర్తి అయినతరువాత గలపొందినపాటదారు వేలపు మొత్తములో 4 క వంతు సొమ్ముకు యిదివరకు చెల్లించినసొ మ్మ కమీషను గా ఫరాయణమవునలెను. అలా చెల్లించినయెడల సదరు పాట దారుని పూచీమీద భూమి తిరగ వేలము చేయబడి యిదిం రకు చెల్లించిన ప్రధమ ఫరాయణ సొమ్ము యెట్టేటకు తీసుకొన బడును. తిరగ వేయబడు వేలములో మొదటి మొత్తము కంటే ఎక్కువగా వచ్చేయెడల సొమ్ము చెల్లించని పాటదారు నకు ఏమియు యివ్వబడదు.

8. వేలములయిన తేదీలగాయకు ఒకవారము రోజుల లోపుగా పాటభూమిలమీద కల్ల పొందిన పాటదారులకు తెలియజేయబడుట వాగ్ధికములకముగా నోటీసులను నూజపి డులో కొటగోడలనున్న యెలూరులోయెడల అంబరు పేట కాదా అక్షినులోనున్న అతికించబడును. పాటకుండాక అ యిన తేదీలగాయకు 15 రోజులలోగా గలపొందిన పాటదారు మిగతా పాట మొత్తము యెలూరులోవుండే అంబరు పేట కాదా క్రైజిలోగాని నూజపిడులో ముఖ్య క్రైజిలోగాని చెల్లించవలెను. అలా చెల్లించినయెడల వైస వుదహరించిన వరకు ప్రకారం తిరిగి వేలం చేయబడును. పాట మొత్తము యావత్తు రూదాగా చెల్లించనిది యెడల కల్ల భూమి లు స్వాధీనకరచడవచ్చు.

9. పాటపాడదలచినవారు వేలమునకు స్వయముగా హాజరుకాలనియెడల ప్రమరుయిన అధికారమును పొందిన యెట్టేటకు పంపించి పాడుకొనవచ్చును.

10. వేలం వేయబడు ప్రతి ఖేతుయొక్క ప్రయవర్చబడి న పరిమాణము నూరు కెట్లకు 10 కెట్లు మించని తక్కువ యున్నయెడల సదరు తక్కువ భూమికి ఎట్టి మజరా కొర దగదు. తక్కువ పరిమాణం నూరు కెట్లకు 10 కెట్లు మించిన యెడల అందునుగురించి వేలము తేదీ లగాయకు రెండుమాస ములలోగా ఫరఖాస్తు చేసినట్లయితే సదరు తక్కువ భూమికి దామాషాయిన పాట మొత్తములో నిధండుయిప్పించబడును.

11. వేలం భూమిలను గ్రామకరణము సహాయము నల్ల ను పాటతేదీలోగా యెప్పడయినను తనిఖీ చేసుకొనవచ్చును. భూమిలను గు ర్తించుటలోను భూస్వామి భూమిలను కనిపెట్టుట లోను పాటదారు తృప్తికరమైన పాడుకొనవలయును.

12. వేలములు పూర్తి కాగానే అపజయమును పొందిన పాటదారు ప్రరాకరు మొత్తము తిరిగి వాతను చేయబడును.

వె ద్యు లు.

గ్రామం పేరు	భూమి వివరము	మొరక లేక పల్లం సర్వీసెంబరు	పరిమాణం	వేలం వేలము	వేలం వేయ ప్రదేశము	వేలం వేయ అధీశురు
అంబరు పేట	కమరం	చెరువుల పల్లం	81	3	58	7 0 0
		డిటో	81	2	0	7 0 0
		డిటో	88	28	22	7 0 0
		డిటో	88	4	12	7 0 0
		డిటో	88	20	60	7 0 0
		మొరక	86/6	0	26	2 8 0
		డిటో	86/7	0	6	2 8 0
		డిటో	88/2	0	55	2 8 0
		చెరువుల పల్లం	89	4	81	7 0 0
		మొరక	98/8	0	24	2 8 0
		డిటో	100/1	0	28	2 8 0
		డిటో	108/2	3	15	2 8 0
		డిటో	182	8	6	2 8 0
		డిటో	182	8	17	2 8 0
		కాల్యాధారం.	420	31	46	8 0 0
			388	36	65	8 0 0
			246	20	88	8 0 0
			మొత్తం...	177	59	

యలమర్రు అండు అంబరు పేట
యెట్టేట జమిందారువారి
ముఖ్యులు ఆఫీసు, నూజపిడు.

శ్రీ రాజా శోభనాద్రి అప్పారావు బహద్రు
జమిందారుగారు.

కొర్నాటు పట్టుచీరలు

శ్వంతరుగముల చే గట్టి యొగగలిగి గట్టియున్నట్లుతో సాంప్రద రంగులతో తగ్గుధరలకు మేలైన కొర్నాటు పట్టు చీరలు:— మేలైనట్లుతో వాగరిక మైన యంతులు కట్టబడి, చూచుట కందముగను, జవాకర్ష కముగను నున్నవి. చూచు వును వెలకును గాఢరంటి. ఇచ్చుములేక ప్రీప్రీ వేసిన రూపాయ లను వాచీను చేయబడును. వ్యాపారాలకు మంచి ముగ్గునను యివ్వబడును. అన్నిటికిని క్రింది విలాసమునకు ప్రాయశఃలేను.

పీతాంబర పట్టుచీరలు వట్టుతీసిన గుణరంజిత చీరలు వెల 64-10-0 కెల్లని పేటు లక్ష్మి పచ్చరాయలైతే, పట్టుచీరలు. య. 64-4-0 శివరామయ్యర్ పెద్దవిసనకల్ల పట్టుచీర య. 82-0-0 120 వరుస వచ్చుకీర్ శింగార కంటి పట్టుచీర 80 0-0 50 వరుస శివరామర్ ఉడలు లక్ష్మి కూ రత్తు తాళ్ళు పట్టుచీర 22-8-0 80 వరుస ఎలుపు ముగిరి పట్టుచీర 29 0-0 60 వరుస నలుపు కూరత్తు తాళ్ళు పట్టుచీర 25-0-0 40 వరుస ఎరుపు దిడు పట్టి పట్టుచీర 20-0-0 40 వరుస ఎరుపు దిడు పట్టి పట్టుచీర 20-0-0 70 వరుస అంస్తా ద్వులి చీర 28-0-0 50 వరుస ఎరుపు శేయ పట్టి చీర 22-8-0 50 వరుస నలుపు నవ్వులరంగు పట్టుచీర 21-4-0 50 వరుస ఎరుపు పులికన్న తాడ్వులి పట్టుచీర 21-4-0 60 వరుస లక్ష్మకనుపు కూరత్తు తాడ్వులి చీర 25-0-0 40 వరుస పట్టు కౌర్గాళి చీర 18-4-0 50 వరుస నల్ల ముగ్గులు తాడ్వు లి చీర 21-4-0

కొర్నాటు స్వదేశీస్తోరు

(1761)

272, మింటుపాట్టు వ. ప్రాము.

ప్రత్యేకపు ఖాళీ అమ్మకము.

మిగుల చౌకధరలు.

ఇంటివైక ఇంటివై ఇంటివైక
కచ్చ వెంటలు. కచ్చలు. కచ్చ వెంటలు.
మిక్కిలి మేలైన మంగురూరు చూడిరి హెక్టాను చూడిరి వెంటలు ఇప్పటిమో గురల ననుసరించి ఆవిరియత్ర ములు, రోటర్లు, పెన్సు, వగైరలు, పాలిషర్లు, మున్నగు వాని సహాయముతో కయారు చేయబడును. అర్థకు ఇచ్చిన ఇప్పటిమో గురల ఇటుకలు, శ్రేష్టమైన ఇంటివైక కచ్చలు, ప్లాక్ ఇటుకలు, హాలో ఇటుకలు, రిడ్జలు (ఇంటివైక కచ్చ వెంటలు) ప్లాట్సు, క్రైల్, వెంటిలీటర్లు (ధారాళముగా శుభ్ర మైనగాలి కరచించువట్లు చేయు పానినములు), అలంకార మైన, సాదాయన లోక కచ్చలు, (కందకరమరాళ్లు, ప్లాస్టింగ్స్) (నీలింగ్స్) మొదలగు అన్ని విధములైన కుమ్మరములు పగ్గింగు కేటోను, గ్లసింగు కేటోను పురమాషీగా కయారు చేయ బడును. కానిటర్, డ్రెయినేజి గొట్టములు, వెంటు మంటలు) టి మాడిరి గొట్టములు, సర్ కి కాంపాజిమెంట్ మొదలగునవి కూడ కయారు చేయబడును. ఒకసారి అర్థకు ఇచ్చి చూడ (పార్థక. ఈ క్షరములు ఈ క్రింది విలాసమునకు ప్రాయశఃలేను.
మానేజరు, బి. ఎన్. ఇండస్ట్రియల్ హోమ్,

(1976)

పాట్టు కల్లు, (కొచ్చివట్టు)

Manager

B. N. Industrial Home

P. O. Ollur

(Cochin State.)

NATURAL. (1860

OIL PAINTINGS

AND

LIFE LIKE

Bromide Enlargements

SPECIALITY

AT

A. RATNA & CO.

157, Broadway, MADRAS.

Telephone No. 620.

Post Box No. 116.

Telegraphic Address:

'RATNACO,' Madras.

KAMINIYA OIL
THE IDEAL HAIR TONIC

మిక్కిలి పుష్టదేశమును యిండియా దేశమునందు మెదడునకు చలువగలుగుటకు మన మాంద్యము వదలుటకును జ్ఞాపకశక్తి మోయుటకును తలవెండ్రుకల పరిశుభమునకు నిగనిలాడుచుండుటకును ప్రతిప్రయత్నమును కృతిపురుషుడును చూపుచున్నాడు

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టరు)

కలవెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి జానని బొగుగా మెంతుటకు తగిన శక్తిని నీతను నెయిండు కలవు. చుండను పోగొట్టును. శిశోజములకు కట్టు కంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలవల్లదనమును కలిగించును. జని మెదడు గుటువలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియాఆయిలు తలనూనె లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీలంకను పుడును లకును వెక్కిరుండికి చుహూపకారము నొనరించినది.

నేడు దీని నుపయోగించుచుండు.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 ని. పి. చార్జ్ 0-5-0 అణాణు.
చూడుబుడ్డు 2-10-0 ని. పి. చార్జ్ 0-12-0 అణాణు.

సోల్ ఏజెంట్లు:
ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155, జమ్మూపనీడు, బొంబాయి.

నీ ఐదు వ్రేళ్లును ఒకబుడ్డి కుంతలైన
తలనూ నెమాత్రమే
నీ తలవెండ్రుకలు పెరుగుటకు
ఆవశ్యకమైనవి. (1299)

ఈనూనెను వాడుటచే మీ వెండ్రుకలు తక్కువ పొడుగుగాను, మృదువుగాను, పెరుగును. అట్టి అందమైన వెండ్రుకలను నీవు అద్భుతమునందు చూచుకొని నవ్వును ఎందుకు చాలాకాలమునుండియే జనాదరంజకమైనట్టియు శ్రేష్ఠమైనట్టియు ఈ వానినూనెను నేనేల వాడకపోతివని నీకేతొచును. ఒకసారి నీవు కుంతలైన నూనెను వాడిన మరెప్పుడును ఇతర తలనూనెలను వాడుట కిష్టపడవు.

స్వీట్, లిప్రీ, రోజా, మల్లె, లోటస్, జైయిలెట్, బొకె, మొదలగు వానినలతో తలనూనె తయారు చేయుటకును.

ఇతరముగా తయారు చేయుటచేసిన మేలైన సువాసనగల అత్తరులు

(మావద్ద యీ క్రిందిమాదిరిలు ఎప్పుడు తయారుగా నున్నవి.)

డిల్ కెష్ ఆత్తరులు	లవెండ్రుక వాటరు పెద్దబుడ్డి	పేర్ వాష్ (వైయిలెట్)
సాపులర్ "	ఎదుకలోన్ తిన్నబుడ్డి	వన్నీరు
ముఖ్యమైన "	" పెద్దబుడ్డి ప్రలుగలవి	రోజుమిక్స
అప్రాబిత, కుండకును ఆత్తరులు	" స్క్విజ్బుడ్డు పెద్దబుడ్డు స్క్రాటా	" పొడుగు
ఇండియన్ రోజా ఆత్తరులు	కాస్టోరెన్ పేర్ ఆయిల్	బోహూల్ పొడుగు
" జెల్లా "	ఆత్తరెన్ (పుష్పములకత్తు నెం 1	సుపీడియర్ పొడుగు
డిల్ కెష్ రాయల్ "	ఆత్తరెన్ " నెం 2	రోజు వడ్డపాడి
వైయిలెట్ రాయల్ "	డిల్ కెష్ ఆత్తరెన్	కార్పాలిక్ పడ్డపాడి
చుక్క పెండర్, అంబరుల పెండర్	పేర్ వాష్ (మల్లెవాసనగలది)	కెంబులెన్
లవెండ్రుక వాటరు తిన్నబుడ్డి	" (రోజావాసనగలది)	టాయిలెట్ పొడుగు

కె. ఎస్. వి. అయ్యరు అండు కంపెనీ, 13/286, అప్పాబిల్లింగు, వైనాబజార్ రోడ్, మద్రాసు.
H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

నర్వపుశ్చిక నిషనంజీవిని.

(రిజిస్టరు (లేదు మార్కు) 530)

ఈ ఖమతో వచ్చువారు గుంతోనుముతో పోవుదురు. గుణములేకని రుభావులేయవారలవలె ఈ 100 ఇంచు.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందు చుంజి

వలసిన ముఖ్యమధము. అంపు రుమానాని, శరీరమునకు దుర్బలత పోవు ప్రాంతములందున్నది. ఎన్నివిధములందును మందు గుణమునూనెను తలనకు మూత్రము కాక ఎక్కువ, కుక్క, పాము, బట్టి మొదలగు నిషజతువుల కాటులకు సుదయోగించును. వెల పాకెట్ 1-5-0-0, పోస్టేజీ 0-8-0. 1 దజ్జా పాకెట్ వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ కలుపు.

ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవాం కర్రకులకు 100% 25 మాసాయము కమిషన్ నియ్యబడును.

తిరువామా:— ధన లక్ష్మి కంపెనీ, 1. 5. సంకేశ్ కమిష్నరీ, పొంబాయి, మద్రాస్.

పాశ్యపువేంకటాచలపణ్డితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంశములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరచన:— లక్ష్మీచలకుల ప్లేగురోగులు ఈ లక్ష్మీవిలాస రచనములను నిరోగిస్తయెన్నడు. ఒక యొక లక్ష్మీవిలాస రచనముగల సీసా తయారుపై నుండనేని ప్లేగుకు నిరోధకమునైన సిద్ధాంశములు వేరొకటి లేదని తామే గుంతోనుముగ బుక్కుగలరు. దినబ్యరము, మూడక శాల్పన ద్వారములు, నన్ని పాకెట్లు మొదలగునవి తప్పక గుణమును. సీసా 1-5-0-0, రూ. 1 ఇంచు. (594-801)
2. శ్రీనివాసతైలం:— ప్లేగుగర్భలకును, కంటిల నొప్పి పోవుటకును మంచిమందు. సీసా 1-5-0-0, రూ. 1 ఇంచు.
3. వైశ్యాకరాచనం:— దీనిని నేపించినప్పటి నుండియే మూత్రమును కట్టిక (లేలరా) వాంతిచేసి, శీతభేది, అజీర్ణ భేదము గుణము కాగలదు. సీసా 1-5-0-0, రూ. 1 ఇంచు.
4. బాలసుఖోదము:— బిడ్డలకు బలకాసి; తియ్యని మందు. మందము, మలబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృశత్వము, కడు పుష్టియందుట, అకలితేవందుట మొదలగునవి గుణములు. బిడ్డలు పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-5-0-0 5-5-0 1 ఇంచు.
5. లోకామహిమార కస్తూరిమూత్రము:— బిడ్డలకు కడు ముడుదినవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమగుణ కారి. మందము, వడికము, దగ్గు, అజీర్ణము, శీతవాతం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, బ్యరం, చలిబ్యరము, దుర్బలము మొదలగు యింకవనేక రోగములను గుణము చేయును.

250 మాత్రము గల సీసా	0-4-0
తపాము కర్కుతో 5-5	1-8-0
" "	12-5 2-18-0
" "	25-5 5-8-0

ప్రతి ఖమధమతోకుడ అనుపానము తెలియద పంపబడును. శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

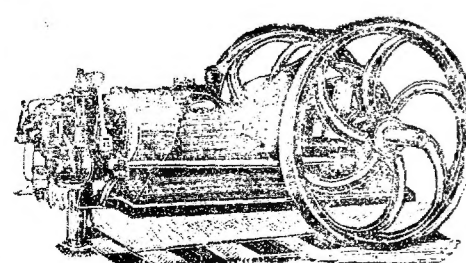

ఇంజీరియర్ క్రూడ్ ఆయిల్ ఎంజనులు 1948

నయం తిక్కువ ! నయకము అధికము ! ఫలము ఎక్కువ !

ప్రకృతపు వద్దతి ననవరించి తయారుజేయుచుండిరి.

గ్రెండింగు మిల్లులు, ఆయిల్ మిల్లులు, అన్నిరకముల కంపులు, కలర్ గ్రెండింగు మిషనులు, సా బెంచీలు, బేలింగు (వెన్నులు, కి తొడరు నూనెలు, బెల్లింగు, మిల్లుజెన్న స్ట్రోలు మొదలగు ఇతర అన్నిరకముల మిషనులు మావద్ద కయారుగా యున్నవి.

P. G. Masker & Co.,
Engineers & Contractors,
Appollo Street, Fort, Bombay.

మంచయ చందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు వేరారము, కర్మము లేదు. వివిధ రోగి తనివేరు ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు నిధముల సెగరోగమును మూడు భూటలలో మూడును. అనేక రుగ్మ కుటుంబములలో వాడబడిన గొత్తు ఖావధము. వెల దబ్బీ 1-5 రు 2-4-0.

పంచంగము

రాత్రసంవత్సరము. శ్రీపాదవారిది. అనేక ధర్మశాస్త్రవిషయములు కలవు. వెల 1-5 0-2-0. నాలుగు ప్రతులకు తక్కువ వంతుబడవు. (1251) గంధర్వపార్వతీ, రాజము.